

KOKKOLA – KANNUS – TOHOLAMPI – LESTIJÄRVI –
SIEVI – NIVALA 2014

Voimajohtolinjausten arkeologinen inventointi

Jaana Itäpalo ja Hans-Peter Schulz 24.6.2014

KESKI-POHJANMAAN ARKEOLOGIAPALVELU

Tiivistelmä

Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu suoritti arkeologista inventointia suunnitellulla Kokkola - Nivala voimajohtolinjauksella. Linjaus alkaa Kokkolan Ventusnevan sähköasemalta ja kulkee olemassa olevan 110 kv johdon vieressä kaartuen Kokkolan taajaman eteläpuolelle jatkuen melko suorana linjana 40 km itään Kannuksen Ypyälle saakka, mistä linjaus jatkuu kaakkoon (13 km) melkein Toholammin keskustaan saakka. Toholammin kohdalla linjaus kääntyy lounaaseen seuraten VT 63:a tien luoteispuolella n. 4 km ja Loukkunnevan kohdalta se jatkuu taas kaakkoon Purontakasen kylälle saakka (10 km). Purontakasen kohdalla on kaksi vaihtoehtoista linjausta Lestijoenlaakson itäpuolelle. Linjaus jatkuu ensin koilliseen ja sitten itään Sievin puolelle, missä se seuraa vanhaa metsäradan linjausta Saariveden kohdalle (10 km) ja yhdistyy 400/110 kv voimalinjaan, joka kulkee Nivalan Uusnivalan sähköasemalle (30,5 km). Vaihtoehtoinen linjaus lähtee Purontakasen kylästä ja kulkee etelään Lestijärven Eltonevalle saakka, missä se yhdistyy samaan 400 kv / 110 kv voimalinjaukseen (21 + 22 km). Linjauksen kokonaispituus on 175 km.

Kenttätöitä tehtiin touko- kesäkuussa kolmessa jaksossa, 2.-7.5., 9.-10.5 ja 18.-19.6 yhteensä 14 päivän aikana, työhön osallistuivat MA/FM Hans-Peter Schulz ja FM Jaana Itäpalo.

Inventoinnissa kartoitettiin yht. 36 kohdetta, joista on 33 muinaisjäännöskohdetta ja 3 muuta uuden ajan kohdetta. Kohteista 9 oli ennestään tunnettuja muinaisjäännöksiä: 3 kivikautista asuinpaikkaa, yksi kiviäitä sekä 5 tervahautaa. Lehdonpalon asuinpaikan läheltä löytyi laserkeilausaineiston avulla 16 uutta kivikautista asumuspainannetta, jotka yhdistettiin em. asuinpaikan rajaukseen. Lisäksi tarkastettiin 12 tervahautaa, 2 miilua ja pitäjätien pohja, jotka oli merkitty peruskarttoihin / vanhoihin karttoihin, ja laserkeilausaineiston avulla paikannettiin lisäksi 2 tervahautaa. Maastossa löytyi uusina kohteina 2 miilua, 3 tervahautaa, tervapirtin pohja, kiviäitä ja 2 maakuoppaa. Muita kohteita ovat maakellari, Eskolan metsäradan pohja sekä 3 maakuoppaa.

Hankkeella voi olla vaikutusta 10 muinaisjäännöskohteeseen:

Kohde 1 Kokkola Toppbacken 2 kivrakennelma, kohde sijaitsee suunnitellun voimalinjan alla, se saattaa vaurioitua rakennusvaiheessa.

Kohde 9 Kokkola Hietaseljänharju tervahauta, kohde sijaitsee suunnitellusta voimalinjasta 80 m etelään ja välittömästi metsätien koillispuolella, se voi vaurioitua rakennusvaiheessa.

Kohde 13 Toholampi Hukari tervahauta, kohde sijaitsee suunnitellulla voimalinjalla ja se voi vaurioitua rakennusvaiheessa.

Kohde 20 Toholampi Aarreharju kiviäitä, kohde sijaitsee suunnitellusta voimalinjasta 20 m eteläkaakkoon, se voi vaurioitua rakennusvaiheessa.

Kohde 25 Sievi Koppelonkoski 1 miilu, kohde sijaitsee melkein suunnitellun voimajohtolinjan alapuolella, se voi vaurioitua rakentamisvaiheessa.

Kohde 27 Sievi Pitkämäki tervahauta, kohde sijaitsee 15 m suunnitellusta voimalinjasta länsiluoteeseen, se voi vaurioitua rakennusvaiheessa.

Kohde 28 Sievi Syvänojangangas kivikautinen asuinpaikka, muinaisjäännösalueen pohjoisreuna sijaitsee nykyisestä voimajohdosta 10 m kaakkoon ja suunnitellusta linjauksesta 80 m kaakkoon. Vaurioita syntyy, jos alueen halki tehdään huoltotie tai voimalinjan sijainti muuttuu nykyisen linjan itäpuolelle.

Kohde 30 Ruippojärvi tervahauta, kohde sijaitsee n. 25 m suunnitellusta voimalinjasta itään, se voi vaurioitua rakentamisvaiheessa.

Kohde 31 Lestijärvi Syrinharju vanha Pitäjätie, tienpohja voi vaurioitua rakentamisvaiheessa.

Kohde 34 Toholampi Seppälän Hautakangas tervahauta, kohde sijaitsee suunnitellusta voimajohtolinjauksesta n. 20-30 m itään, se voi vaurioitua rakentamisvaiheessa.

Sisällysluettelo

	s.
1. Perustiedot.....	3
2. Inventoinnin lähtökohdat ja menetelmät.....	3
3. Alueen maisema, topografia ja geologia.....	6
4. Alueen esihistoriallinen maankäyttö.....	14
5. Alueen historiallisen ajan maankäyttö.....	15
6. Tulokset.....	16
7. Kohdehakemisto.....	19
8. Kohdetiedot.....	21
9. Aineistoluettelo.....	90

1. Perustiedot

Inventointialue: Voimajohtolinjaukset Kokkola Nivala via Kannus Toholampi Sievi ja Lestijärvi

Tilaaja: Ramboll Finland Oy

Inventoinnin laji: osainventointi

Työaika: Kenttätyöaika 2.5 – 19.6. 2014, kolme jaksoa, yht. 14 kenttätyöpäivää

Peruskartat: Q4121L, Q4121R, Q4123L, Q 4123R, Q 4141L, Q4132L, Q4132P, Q4134L, Q4143L, Q4144L, Q4144P, P4242R, Q4131P. Q4133L

Korkeus: n. 10 – 165 m mpy

Koordinaattijärjestelmä: ETRS-TM35 FIN -tasokoordinaatisto

Kopio raportista: Museoviraston arkisto (digitaalinen ja paperikopio), K. H. Renlundin museo (digitaalinen kopio)

Aiemmat tutkimukset:

Kokkola Miekkakaarat tarkastus M. Miettinen 1994.

Kokkola ja Kälviä, VT 8 Kokkolan ohitustien linjausvaihtoehtojen arkeologinen inventointi Vuorinen, Juha-Matti. Museovirasto 1997.

Kokkola Pahanportaanrämpe koekaivaus Lauri Skantsi 2002-2003.

Kokkola Miekkakaarat tarkastus Kaisa Lehtonen 2006.

Kokkola Kantakaupugin yleiskaavainventointi Jaana Itäpalo 2007.

Kokkola Miekkakaarat - Lehdonpalo tarkastus K. Lehtonen ja L. Koivisto 2009.

Toholampi Kirkonkylä OAK inventointi Mikroliitti Oy 2007.

Toholampi – Lestijärvi tuulivoimapuiston arkeologinen inventointi Jaana Itäpalo 2013

Länsi Toholammin tuulivoimapuiston arkeologinen inventointi Jaana Itäpalo 2013

Kannus Kuuronkallion tuulivoimapuiston arkeologinen inventointi Jaana Itäpalo 2013

Sievi, inventointi M. Torvinen 1972.

Sievin harju inventointi M. Mäki vuoti 1992.

Sievi Maasydän leirintäalue kaivaus A. Vahtola, K. Arminen, M. Kuningas 1999.

Sievi kuntainventointi V. Laulumaa 2009.

Sievi Maasydänjärven alueen inventointi V. Laulumaa 2010.

Nivala kuntainventointi S. Koivisto 2005

Lestijärvi inventointi M. Torvinen 1982

Lestijärvi kuntainventointi A. Justabder & M.Enbuska 1987

Lestijärvi, kulttuuriperintökohteiden tarkastus H.-P. Schulz 2003.

Kaikki kunnat, valtion talousmetsät:

Pohjanmaa länsiosa kulttuuriperintöinventointi 2012, Metsähallitus, H.-P. Schulz 2012.

Keski-Pohja itäosa kulttuuriperintöinventointi 2013, Metsähallitus, H.-P. Schulz 2013.

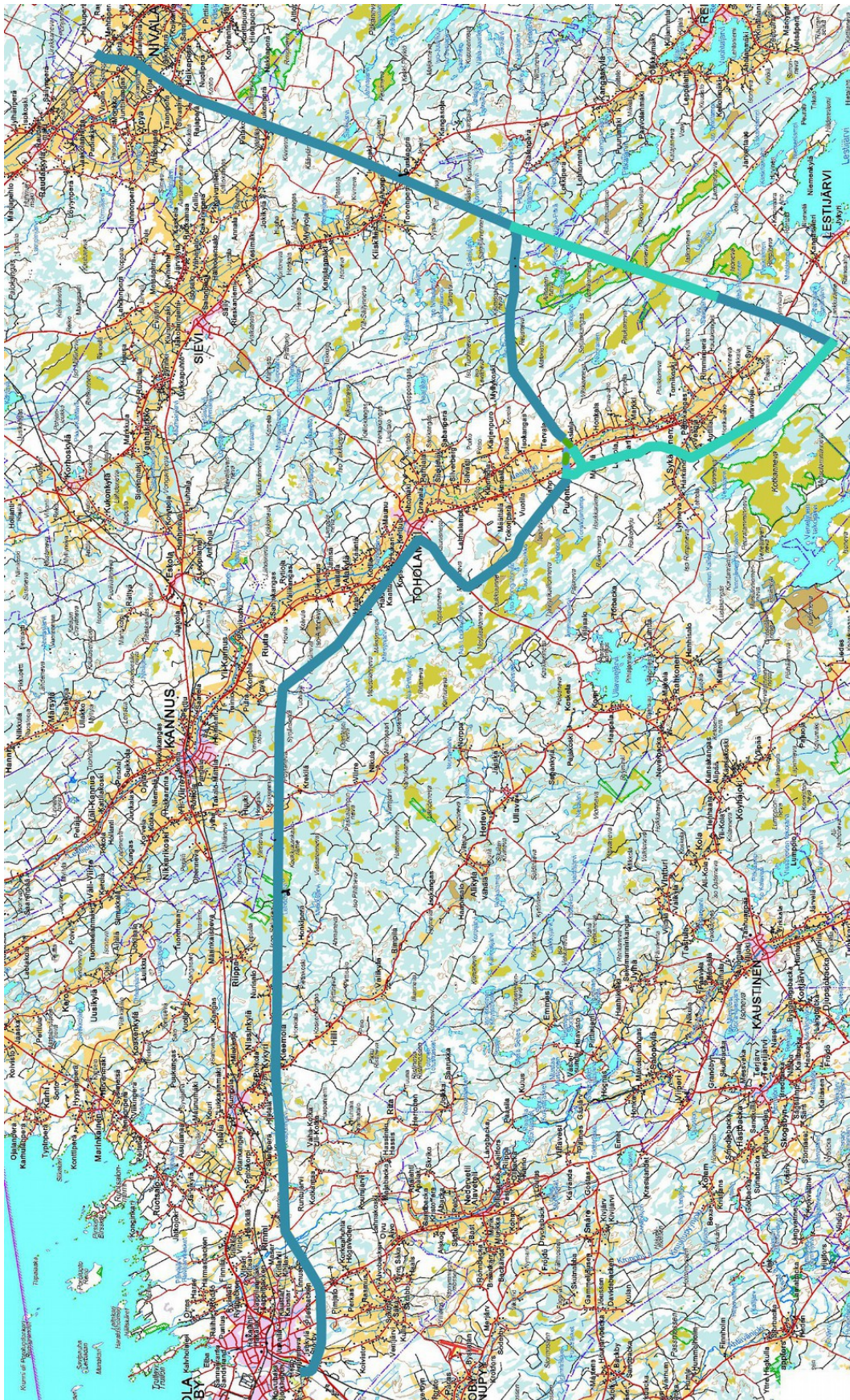
2. Inventoinnin lähtökohdat ja menetelmät

Kokkola - Nivala suunniteltu voimajohtolinjaus alkaa Kokkolan Ventusnevan sähköasemalta ja kulkee ole-massa olevan 110 kv johdon vieressä kaartuen Kokkolan taajaman eteläpuolelle jatkuen melko suorana linjana 40 km itään Kannuksen Ypyälle saakka, mistä linjaus kääntyy kaakkoon ja jatkuu melkein Toholammin keskustaan saakka (13 km). Toholammin kohdalla linjaus kääntyy lounaaseen seuraten VT 63:a tien luoteispuolella n. 4 km ja Loukkuunnevan kohdalla linja kulkee kaakkoon Purontakasen kylään saakka (10 km). Purontakasen kohdalla on kaksi vaihtoehtoista linjausta Lestijoenlaakson itäpuolelle. Linjaus jatkuu ensin koilliseen ja sitten itään Sievin puolelle, missä se seuraa vanhaa metsäradan linjausta Saariveden kohdalle (10 km) ja yhdistyy 400/110 kv voimalinjaan, joka kulkee Nivalan Uusnivalan sähköasemalle (30,5 km). Vaihtoehtoinen linjaus lähtee Purontakasen kylästä etelään ja kulkee Lestijärven Eltonevalle saakka, missä se yhdistyy samaan 400 kv / 110 kv voimalinjaukseen (21 + 22 km). Linjauksen kokonaispituus on 175 km.

Kenttätyöt tehtiin touko-kesäkuussa kolmessa jaksossa, 2.-7.5., 9.-10.5 ja 18.-19.6 yhteensä 14 päivän aikana. Työhön osallistuivat MA/FM Hans-Peter Schulz ja FM Jaana Itäpalo.

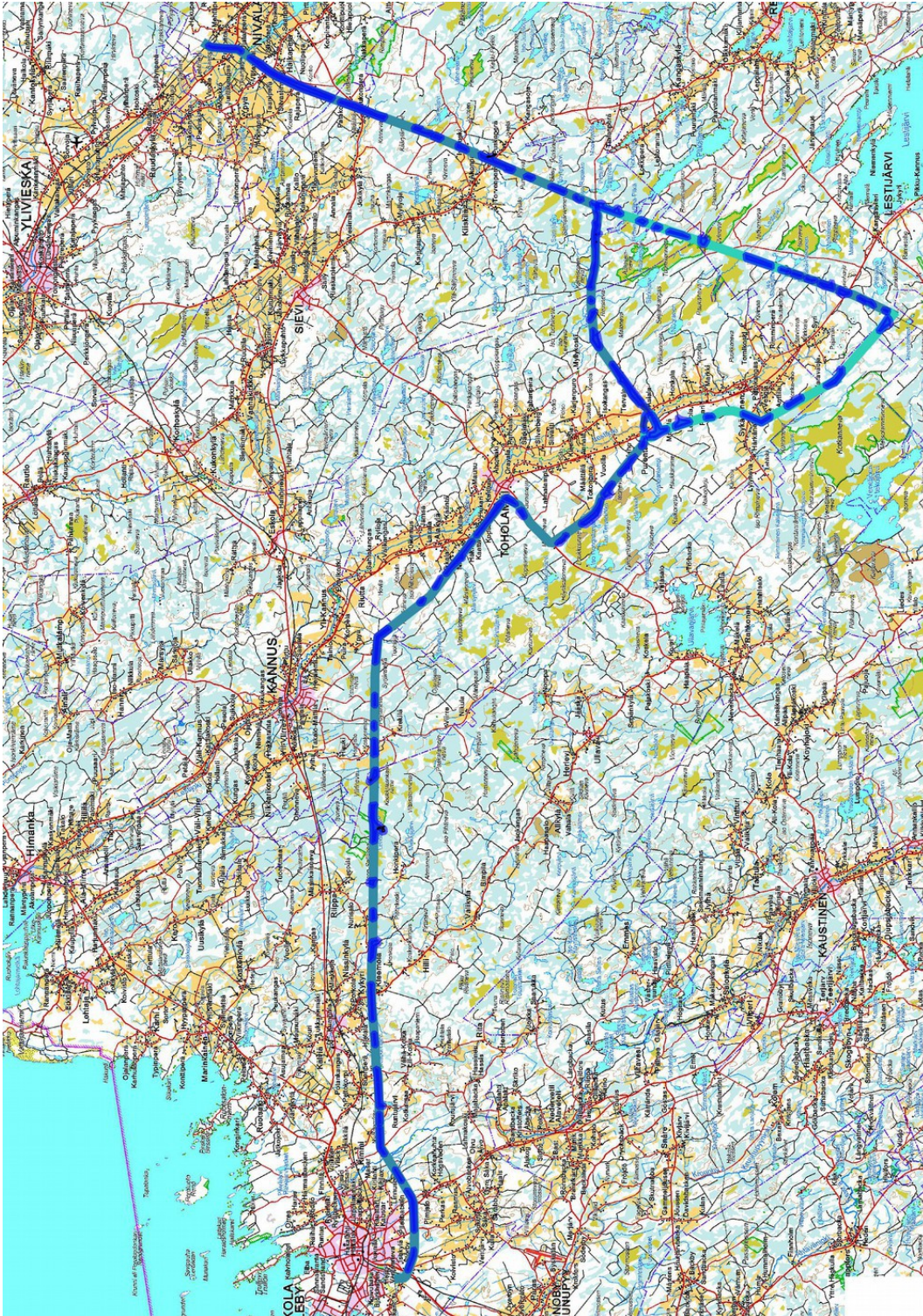
Voimalinjan vaikutusalueella ($\pm$ 100 – 300 m) sijaitsee 9 ennestään tunnettua muinaisjäännöstä, 3 kivikautis-ta asuinpaikkaa ja 6 historiallisen ajan kohdetta (1 kiviaita ja 5 tervahautaa.)

Yleiskartta 1, suunniteltu voimalinja, mk 1:250 000, voimalinja; sininen viiva, lisäosat; vihreä viiva. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 05/2014.

Yleiskartta 2, inventoidut alueet tumman sinisenä, mk 1:250 000.
Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 05/2014.

Esiselvitys

Esiselvityksessä käytettiin Vaasan ja Oulun maakunta-arkistojen vanhoja karttoja, Museoviraston arkiston aineistoa, Museoviraston rekisteriportaalia, GTK:n kallioperä- ja maaperäkartoja, Maanmittauslaitoksen ortoilmakuvia, vanhoja peruskarttoja sekä laserkeilausaineistoa (MML:n pistepilviaineisto, joka on käsitelty LAsTools -ohjelmalla; saatavilla olivat alueet Kokkola – Kannus sekä Sievi eteläosa). Yleispiirteisesti on käyty läpi myös internetistä löytyvää isojakoa vanhempaa kartta-aineistoa. (Maakirjakartat, rajakartat ym. 'http://www.vanhakartta.fi/historialliset-kartat')

Menetelmät

Maastoinventoinnissa tarkastettiin voimajohtolinjaukset sekä niiden lähiympäristöä tilanteesta ja tiestöstä riippuen 100 – 300 m säteellä linjasta lukuun ottamatta osuuksia soilla ja tasaisilla rämeillä. Inventointi perustuu pääosin pintahavaintoihin. Hiekka-alueilla tehtiin otollisilla alueilla (muinaiset rantatörmät ja kaarat) lapiolla koepistoja sekä kairattiin joitakin kivi- ja maarakenteita 2 cm halkaisijaltaan olevalla kairalla. Voimajohtolinjaukset kuvattiin ja näistä kirjattiin maasto- ja maisemaselvitystä.

Työssä käytettiin EGNOS-yhteensopivaa paikanninta Garmin GPSmap 62s, Samsung tablettitietokonetta ja Quantum GIS 2.2.0 paikkatieto-ohjelmaa.

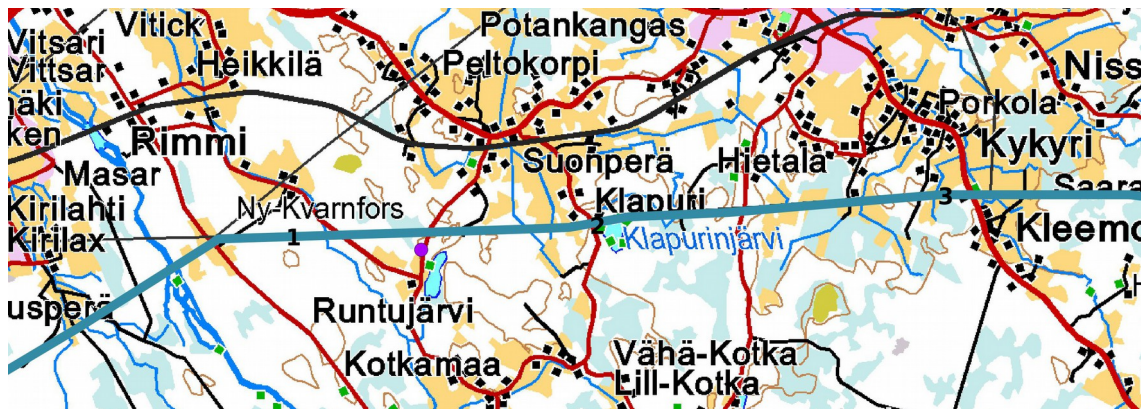
Tutkimushistoria

Voimajohtolinjauksen vaikutusalueella on tehty 21 inventointia vuosina 1972 – 2013 (ks. perustiedot sivulla 3), joista laajimmat ovat metsähallituksen KMO- kulttuuriperintöinventoinnit 2012-2013 sekä Toholammin – Lestijärven tuulivoimapuistoinventoinnit 2013.

3. Alueen maisema, topografia ja geologia

Voimajohtolinjaus kulkee Kokkolan rannikkoseudulta Keski-Pohjanmaan kumpumoreenialueen yli Lestijoki-laaksoon asti ja sen lounaispuolella Toholammille asti, jossa se haarautuu; eteläinen haara kulkee Lestijärvelle Suomenselän vedenjakaja-alueelle ja Syrinharjun yli Sievin Eteläsydänmaan pohjamoreenialueelle; pohjoinen haara ylittää Lestijoen valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen (2 vaihtoehtoista linjausta). Linjat yhdistyvät Sievin Eteläsydänmaalla; linjaus jatkuu sieltä koilliseen Pitkänkankaan harjujakson yli Kalajokilaaksoon Nivalan luoteispuolelle.

Kokkolasta Kälviälle saakka linjaus sijaitsee 10 – 30 metrin korkeusvyöhykkeellä pääosin talousmetsäalueella ja ylittää joitakin vanhoja viljelyalueita, joilla on runsaasti hienosti ladottuja peltoaitoja.

Kuvauspisteet 1-3.

Kuva 1 Vistobackenilta länteen.

Kuva 2 Peltoaita Klapurista itään.

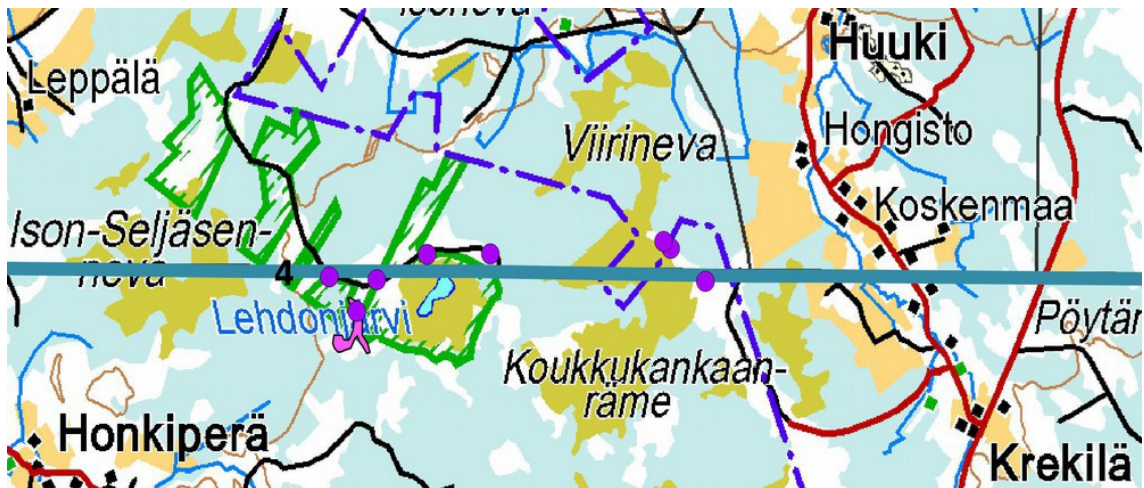

Kuva 3 Raamisuoankankaalta länteen.

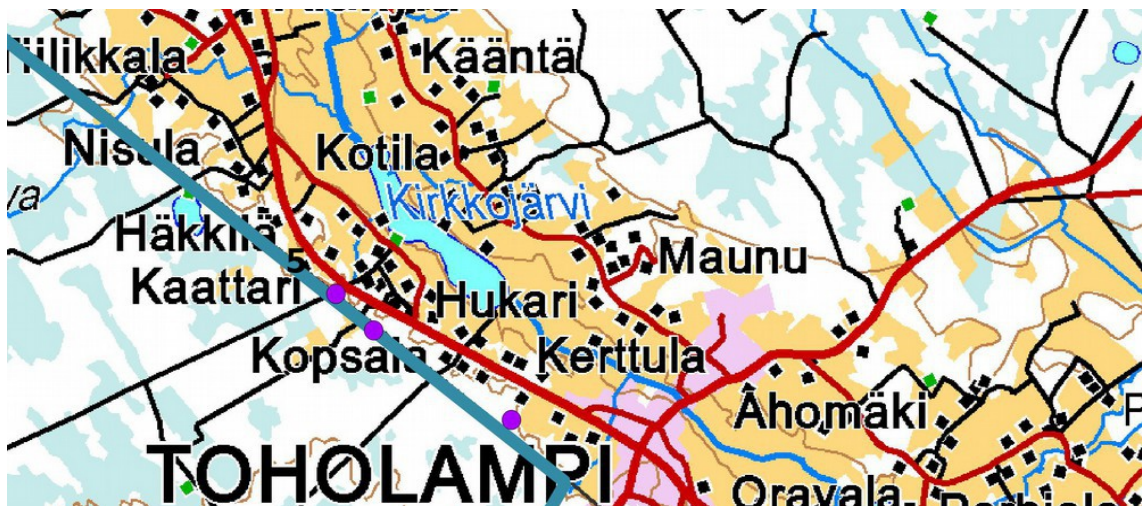
Kuva 4 Lehtosenpalolta Seljäsen nevalle länteen.

Lehdonjärven kohdalla on useita muinaisia hiekkadyynejä korkeudella 55 – 65 m mpy. Niiden ympärillä on laajoja soita.

Kuvauspiste 4.

Toholammin kohdalla linjaus lähenee Lestijokilaaksoa ja Kirkkojärven seudun vanhaa asutusta

Kuvauspiste 5.

Kuva 5 Kaattarista luoteeseen.

Kuva 6. Maakaapelin linja Lestijoen itäpuolella (VE1).

Kuva 7 Asialasta Lestijoen yli länteen (VE2).

Kuva 8 Aarreharjulta Lestijokilaakson suuntaan lounaaseen.

Kuvauspisteet 6 – 8.

Toholammilta linjaus kaartaa lounaaseen Loukuunjärven seudun länsipuolelle ja palaa Purontakasen kohdalla takaisin Lestijokilaaksoon, missä se ylittää (2 vaihtoehtoa) joen (RKY Purontaka – Mäkelä, osa valtakunnallisesti arvokasta Lestijokilaakson kulttuurimaisemaa). Asialasta linja kulkee koilliseen Länsi-Toholammin kumpumoreeni- / drumliinialueen halki Sievin Eteläsydänmaalle. Sievin puolella linjaus seuraa entisen Eskolan metsäradan linjausta (ks. kuvat kohde 23) ja yhdistyy Saariveden kohdalla koilliseen Pitkäkankaan harjujaksen suuntaan kulkevaan voimalinjaan, ohittaa Isokosken viljelyalueita ja jatkuu laajojen soiden yli Nivalan suuntaan.

Kuva 9 Löytynnevan suuntaan koilliseen.

Kuva 10 Pitkäkankaalta Pitkämäen suuntaan lounaaseen.

Kuva 11 Pitkäkankaan sorakuoppa koilliseen.

Kuva 12 Käärmeharjulla koilliseen.

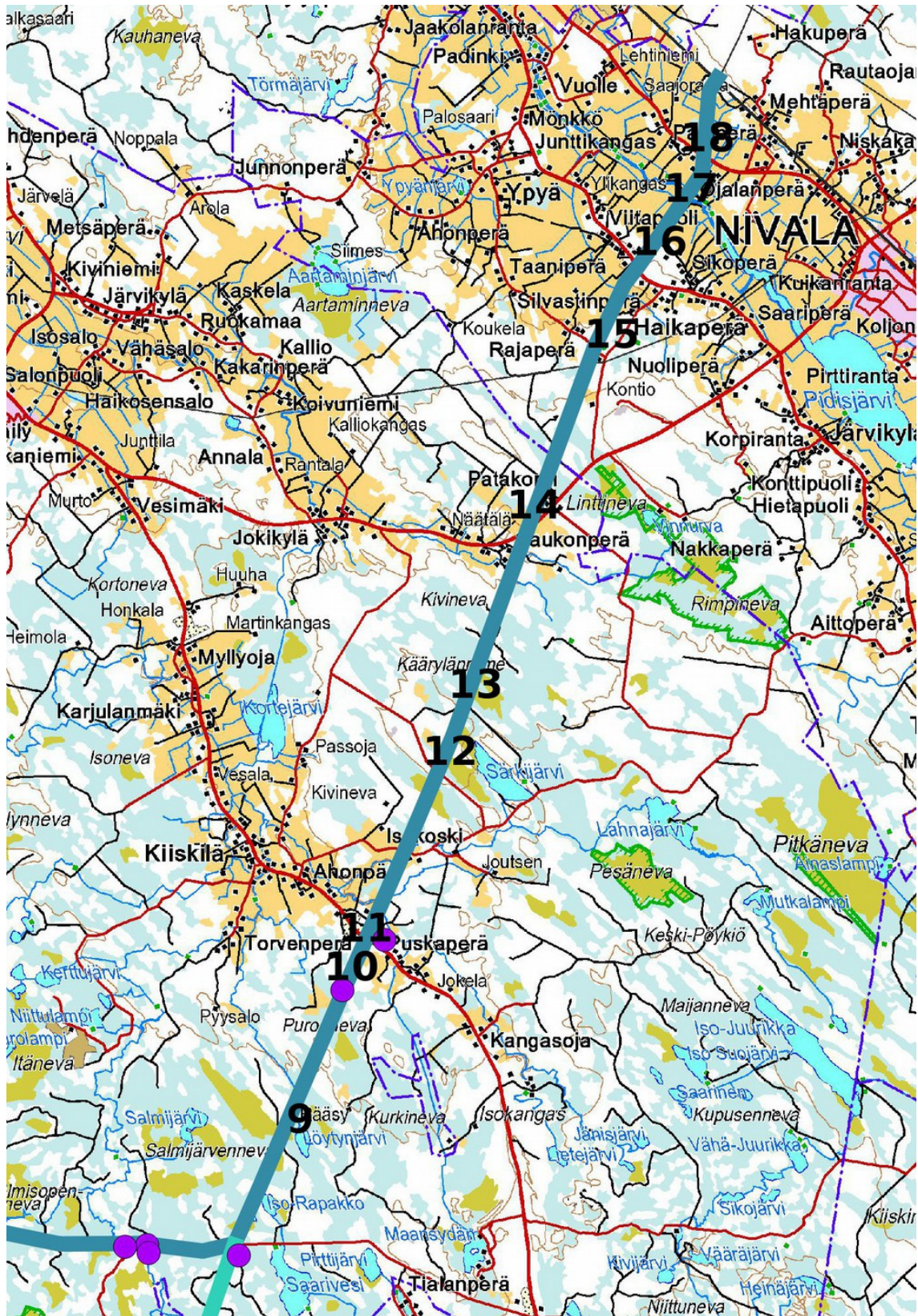

Kuva 13 Käärylänrämeen suuntaan koilliseen.

Kuva 14 Patakorven kohdalla koilliseen.

Kuvauspisteet 9 – 18.

Nivalan länsipuolella voimajohtolinjaus ylittää Haikaperän kohdalla Kalajokilaakson ja päättyy Mehtäperän kylän länsipuolella Uus-Nivalan sähköasemalle. Yliityskohdalla jokilaakso on melko tasainen, maaperä on hienoa (savi/siltti) merenpohjasedimenttiä.

Kuva 15 Rajaperän kohdalla koilliseen.

Kuva 16 Silvastinperältä koilliseen.

Kuva 17 Junttikankankaalta etelään.

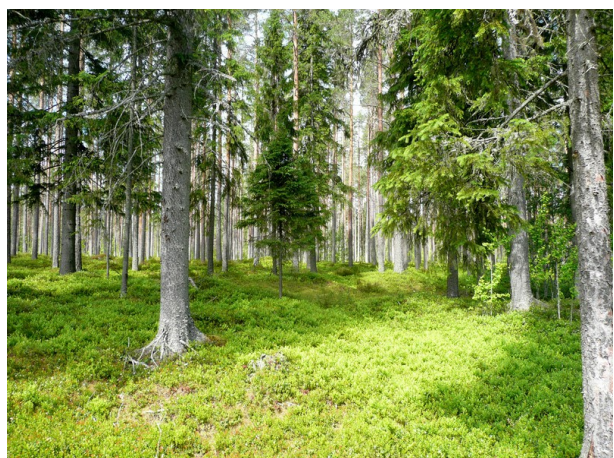

Kuva 18 Junttikankankaalta pohjoiseen.

VOIMALINJAUKSEN ETELÄINEN HAARA LESTIJÄRVEN KAUTTA

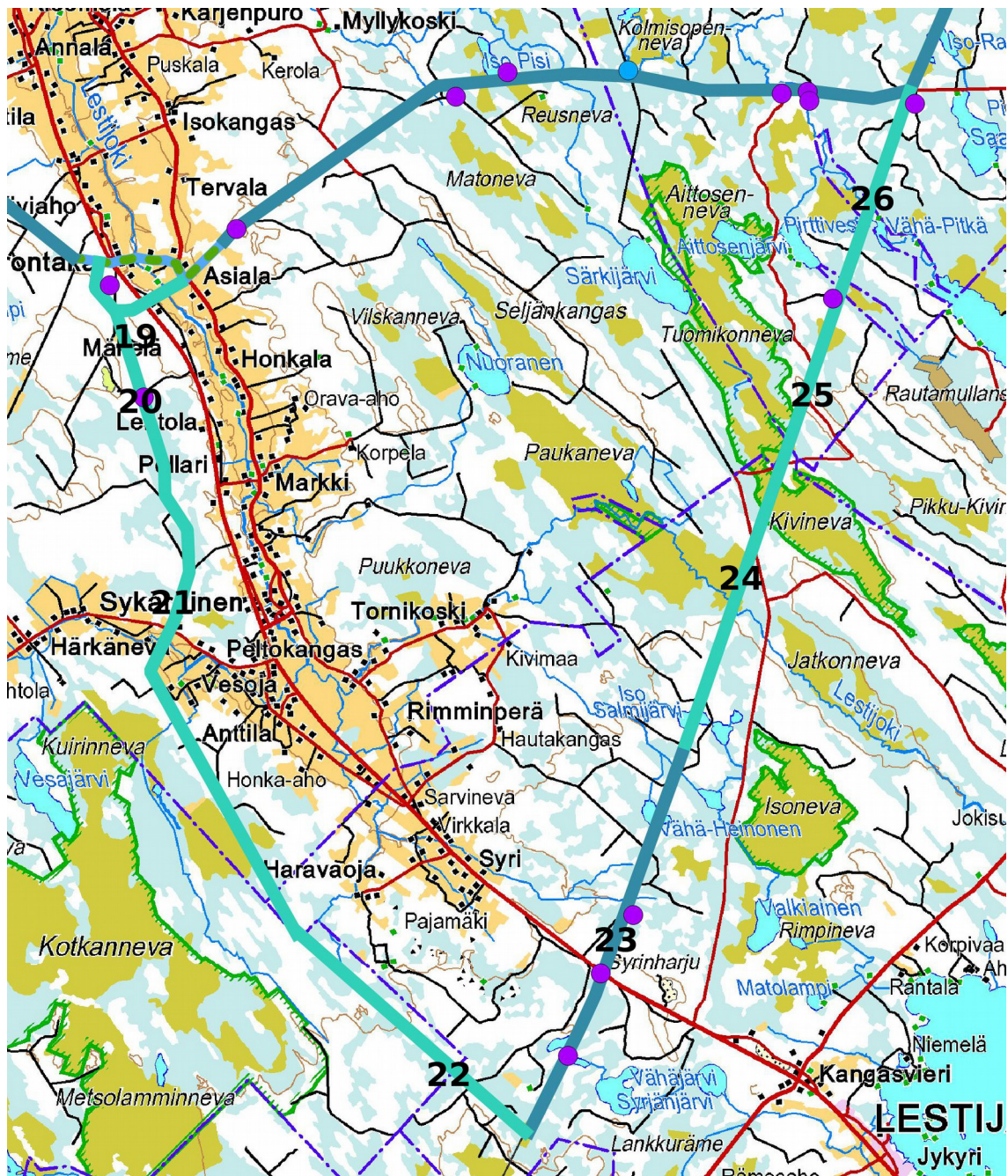

Kuva 19 Soidinkankaan kohdalla luoteeseen.

Kuva 20 Seppälän Hautakankaalta luoteeseen.

Kuvauspisteet 19 – 26

Eteläinen haara kulkee Purontakasen kylästä eteläkaakkoon Lestijokilaakson lounaispuolella. Syväräisen itäpuolella linjaus ylittää Härkänevan viljelysmaiseman. Sieltä linjaus jatku kaakkoon pitkälti soistuneen alueen halki Kotkannevan luonnonsuojelualueen koillispuolella. Syrjänjärven länsipuolella se yhtyy olemassa olevan 400 kv voimalinjaan ja kääntyy koilliseen. Lestijärventien pohjoispuolella linjaus ylittää korkeimman kohdan, Syrinharjun (165 m mpy), ja jatkuu Sievin Eteläsydänmaalle mosaiikkimaiseman halki, jossa vuorottelevat kiviset kankaat, ojitetut rämeet ja suot.

Kuva 21 Härkänevan kohdalla koilliseen

Kuva 22 Tienevan kohdalla luoteeseen

Kuva 23 Syrinharjulta etelään.

Kuva 24 Paukkunevan kohdalla lounaaseen.

Kuva 25 Jäneskankaalta koilliseen.

Kuva 26 Tynnyrilammen kohdalla lounaaseen.

4. Alueen esihistoriallinen maankäyttö

Seudun jokilaaksoista ja harjuilta tunnetaan runsaasti kivistä (varhaismesoliittisia – neoliittisia), pronssikautisia ja jonkun verran rautakautisia muinaisjäännöksiä. Suunniteltu voimajohtolinjaus kulkee viiden kivistä kohteelle otollisen alueen halki: Lehdonjärvi – Viirretjoen välinen laaja muinainen hiekkadyynialue (55 – 65 m mpy), Lestijokilaakso Asialan kohdalla (105 – 110 m mpy), Sievin Pitkäkankaan harjujakso (n. 110 m mpy), Kalajokilaakso Nivalan kohdalla (70 – 75 m mpy) sekä Lestijärven Syrjänharju (140 – 165 m mpy).

Lehdonjärven länsi- ja lounaispuolella on 4 kivistä asuinpaikkaa, joista on kartoitettu melkein 200 asuuspainannetta. Kohteet ajoittuvat tyypilliseen kampakeraamiseen jaksoon. Inventoinnissa löytyi laserkeilausaineiston avulla 16 uutta asuuspainannetta voimalinjasta 250 -350 m etelään, jotka on liitetty tunnettuun kohteeseen Lehdonpalo (Kohde 4, kartta sivulla 23). Kohteesta 3,5 km itään on tunnettu asuinpaikka (kohde 10 Hietasaarenkatkelma), joka sijaitsee linjauksesta 200 m pohjoiseen. Lestijokilaaksosta tunnetaan 8 kivistä asuinpaikkaa Asialan eteläisestä linjauksesta n. 1,5 – 3 km etelään Mäkelän ja Lehtolan talojen väliseltä alueelta. Maasto on kumpuilevaa ja maaperä hiesua/savea. Kynnettyjen peltöjen tarkastuksessa sieltä ei havaittu kivistä asuinpaikan merkkejä. Sievin Pitkäkankaalta tunnetaan laaja asuinpaikka-alue, jonka pohjoispää sijaitsee noin 100 m suunnittelusta voimajohtolinjauksesta itään. Inventoinnissa tarkastettiin alueen pohjoisosan rajausta. Kalajokilaakson leveä viljelyalue Nivalan luoteispuolella on melko tasaista savimaata, paikoitellen on turvekerrostumia. Alueelta tunnetaan joitakin asuinpaikkoja, joka sijaitsevat hiekkaisilla kumpareilla, lähiseudulla on myös runsaammin kivistä irtolöytöjä. Suunnitellulla voimajohtolinjauksella ei tehty havaintoja kiinteistä muinaisjäännöksistä. Suurin osa pelloista oli kynnetty ja havaintomahdollisuudet olivat hyvät.

Lestijärven Syrjänharjulta tunnetaan vain yksi kivistä asuinpaikka, joka sijaitsee voimajohtolinjauksesta 3,5 km itäkaakkoon. Inventoinnissa 2014 ei tehty uusia havaintoja.

Kivistä asuuspainanteet muinaisilla hiekkadyyneillä Lehdonjärven länsipuolella. Lidar – vinovalovarjoste. Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineisto 05/2014. Sininen viiva osoittaa Lehdonjärven kuivatusoja.

5. Alueen historiallinen maankäyttö

Varhainen kiinteä asutus syntyi Kokkolan Kirkkomäen ja Isonkylän seudulla jo todennäköisesti 1200-luvulla, kirjallisia viitteitä on 1300-luvun lopulta. Jokilaaksoissa asutus levisi 1500-luvun puolivälin mennessä ylämaahan asti. Voimajohtolinjaus sijaitsee kaukana vanhasta asutuksesta, lukuun ottamatta Toholammin länsipuolen vanhoja kantataloja, jossa se kulkee noin 400 – 600 m kaakkoon Häkkilän, Hukarin ja Kerttulan taloista.

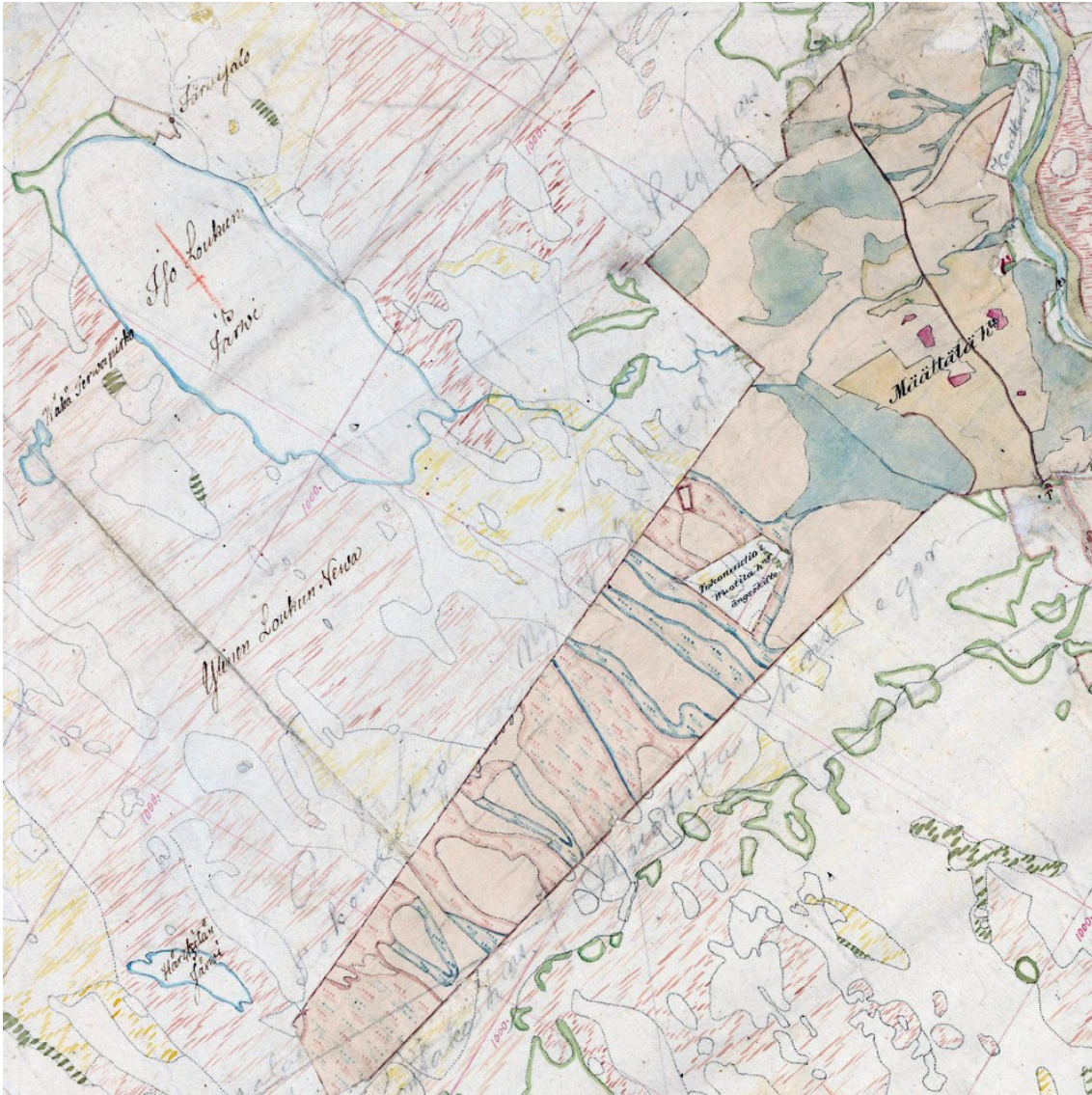
1840-luvun pitäjäkartta (tekijä tuntematon), Lestijoen lounaispuolella olevat kantatalot. Asemoitu voimajohtolinjaus musta.

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/24161/2342%2004%20toholampi%20kk.jpg>

Maanviljelyksen ohella tärkeä elinkeino oli raudanvalmistus, järvialmia nostettiin 1600-1700-luvuilla Kirkkojärvestä ja Haarajärvestä, kuuluisia seppiä asui Toholammin Määtälän kylässä. 1600-luvun puolivälin jälkeen tervanpoltto levisi uutena tärkeänä tulolähteenä Pohjanmaalle, alussa rannikkoseudulle ja 1750-luvulle mennessä myös ylämaahan. Alueelta tunnetta satoja tervahautoja. Voimalinjan vaikutusalueelta ja lähialueelta niitä kartoitettiin inventoinnissa 2014 yhteensä 22 kpl. 1800-luvulla laskettiin useita isoja järviä heinämaan li-säämiseksi. Toholammin eteläpuolella voimajohtolinjaus kulkee lasketun Iso Loukkuunjärven länsipuolella (kartta sivulla 16). Teollinen hiilenpoltto voimistuu taas 1900-luvun alkupuolella sen jälkeen kun raudanvalmistus taantui 1700-luvun lopulla; osa miilukohteista liittyy mahdollisesti 1920-luvun alussa rakennetun Eskolan metsärataan, ns. pystymiiluja kartoitettiin 4 kpl.

Arvoituksellinen muinaisjäännösryhmä alueella on kiviadat, jotka kulkevat kivisten kumpareiden yli tai niiden rinteillä. Näitä tunnetaan inventoinnissa kartoitetun kohteen 20 Aarreharju lisäksi 4 kpl Toholammin Jämsän kylästä. Perimätiedon mukaan ne liittyvät lappalaisten peuranpyyntiin, mutta tämä tulkinta on kuitenkin hyvin epätodennäköinen.

Vuoden 1845-46 pitäjänkartta, voimajohtolinjauksen itäpuolella nykyisen Loukkujärven suopellon kohdalla oli Iso Loukkujärvi, joka laskettiin 1870-1880-luvulla. Arkistolaitoksen digitaaliarkisto, <http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=550920>

6. Tulokset

Inventoinnissa kartoitettiin yht. 36 kohdetta, 33 muinaisjäännöskohdetta ja 3 muuta uuden ajan kohdetta. Kohteista 9 oli ennestään tunnettuja muinaisjäännöksiä: 3 kivikautista asuinpaikkaa (Kokkola Lehdonpalo, Kokkola Hietasaaren katkelma ja Sievi Syvänojankangas), yksi kiviaita sekä 5 tervahautaa. Lehdonpalon asuinpaikan läheltä löytyi laserkeilausaineiston avulla 16 uutta kivikautista asumuspainannetta, jotka yhdistettiin em. asuinpaikan rajaukseen. Lisäksi tarkastettiin 12 tervahautaa, 2 miilua ja pitäjätien pohja, jotka olivat merkitty peruskarttoihin / vanhoihin karttoihin, ja laserkeilausaineiston avulla paikannettiin lisäksi 2 tervahautaa. Maastossa löytyi uusina kohteina 2 miilua, 3 tervahautaa, tervapirtin pohja, kiviaita ja 2 maakuoppaa.

Muita kohteita ovat maakellari, Eskolan metsäradan pohja sekä 3 maakuoppaa.

Hankkeella voi olla vaikutusta 10 muinaisjäänköhteeseen:

Kohde 1 Kokkola Topparbacken 2 kivirakennelma, kohde sijaitsee suunnitellun voimalinjan alle, se saattaa vaurioitua rakennusvaiheessa.

Kohde 9 Kokkola Hietaseljänharju tervahauta, kohde sijaitsee suunnitellusta voimalinjasta 80 m etelään ja välittömästi metsätien koillispuolella, se voi vaurioitua rakennusvaiheessa.

Kohde 13 Toholampi Hukari tervahauta, kohde sijaitsee suunnitellulla voimalinjalla ja se voi vaurioitua rakennusvaiheessa.

Kohde 20 Toholampi Aarreharju kiviaita, kohde sijaitsee suunnitellulta voimalinjalta 20 m eteläkaakkoon, se voi vaurioitua rakennusvaiheessa.

Kohde 25 Sievi Koppelonkoski 1 miilu, kohde sijaitsee melkein suunnitellun voimajohtolinjan alapuolella, se voi vaurioitua rakentamisvaiheessa.

Kohde 27 Sievi Pitkämäki tervahauta, kohde sijaitsee 15 m suunnitellusta voimalinjasta länsiluoteeseen, se voi vaurioitua rakennusvaiheessa.

Kohde 28 Sievi Syvänojankangas kivikautinen asuinpaikka, muinaisjäänkösalueen pohjoisreuna sijaitsee nykyisestä voimajohtosta 10 kaakkoon ja suunnitellulta linjaukselta 80 m kaakkoon. Vaurioita syntyy, jos alueen halki tehdään rakennusvaiheessa huoltotietä tai voimalinjan sijainti muuttuu nykyisen linjan itäpuolelle.

Kohde 30 Lestijärvi Ruippojärvi tervahauta, Kohde sijaitsee n. 25 m suunnitellusta voimalinjasta itään, se voi vaurioitua rakentamisvaiheessa.

Kohde 31 Lestijärvi Syrinharju vanha Pitäjätie, tienpohja voi vaurioitua rakentamisvaiheessa.

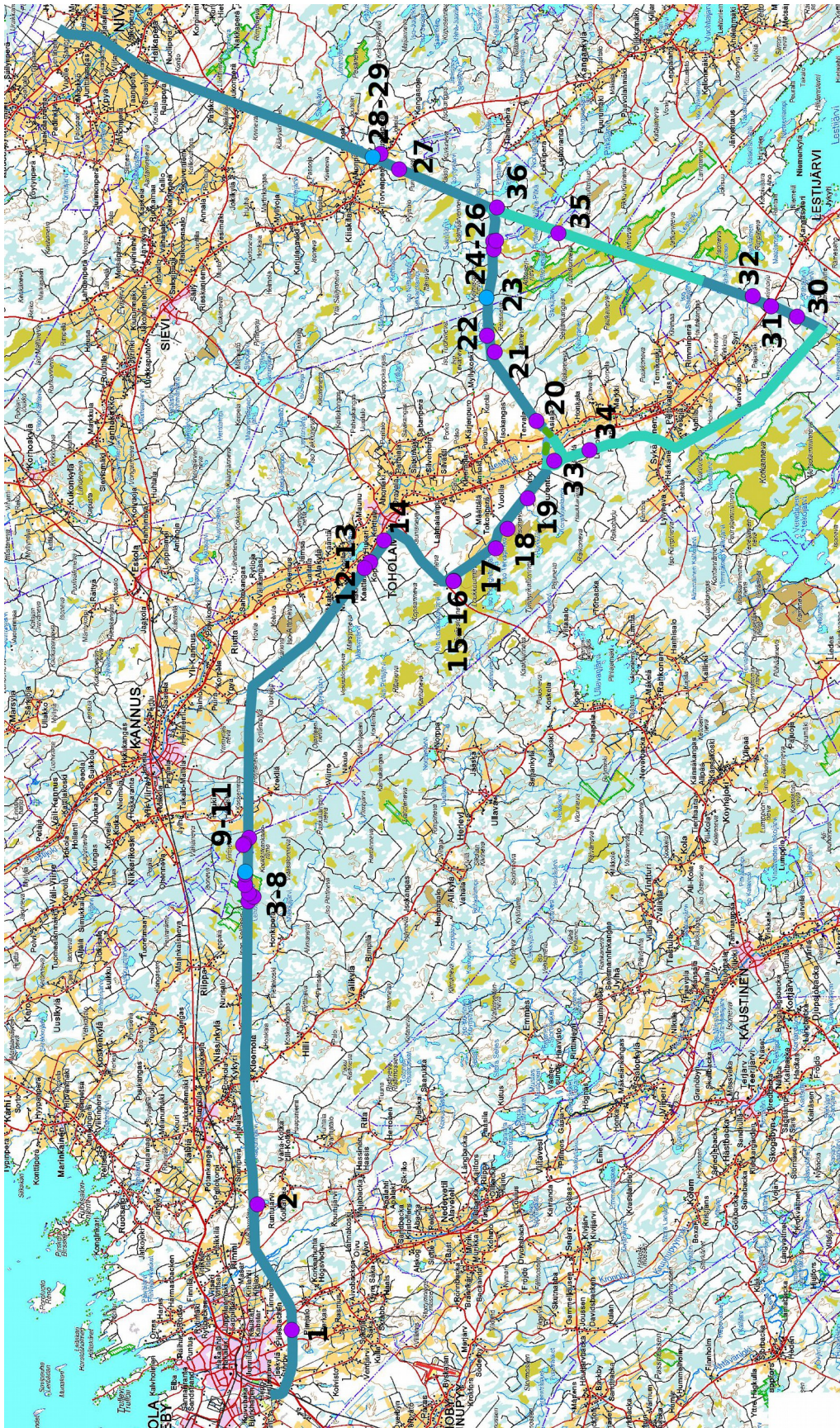
Kohde 34 Toholampi Seppälän Hautakangas tervahauta, kohde sijaitsee suunnitellusta voimajohtolinjauksesta n. 20-30 m itään, se voi vaurioitua rakentamisvaiheessa.

Lestijärvellä, 24.6.2013

Hans-Peter Schulz

Jaana Itäpalo

Yleiskartta 3, Kohteet, muinaisjäännöskohteet violetina, muut kohteet sinisenä mk 1:250 000, voimalinja; sininen viiva, lisäosat; vihreä viiva. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 05/2014.

5. Kohdehakemisto

Kohde	Sivu	Mj-tyyppi/ tyypin tarkenne	ajoitus	lkm	Mj-luok ka
KOKKOLA					
4. Lehdonpalo	21	asuinpaikat, asumuspainanteet	esihistoriallinen	37	2
10. Hietasaaren katkelma	24	asuinpaikat, ei määritelty	esihistoriallinen	1	2
1. Topparbacken 2	26	kivirakenteet,	historiallinen	2	2
2. Runtujärvi	28	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2
3. Lehdonpalo 2	30	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2
5. Lehdonpalo 3	32	Työ- ja valmistuspaikat, miilut	historiallinen	1	2
6. Lehdonjärvi 1	34	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2
7. Lehdonjärvi 2	35	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2
9. Hietaseljänharju	37	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2
8. Lehdonjärvi 3	38	työ- ja valmistuspaikat, maakellarit	resenti	1	
KANNUS					
11. Hietasaaren katkelma 2	40	työ- ja valmistuspaikat, maakuopat	ajoittamaton	2	2
TOHOLAMPI					
12. Kaattari	42	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	3
13. Hukari	44	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2
14. Kerttula	45	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2
15. Hautakangas 1	47	asuinpaikat, tervapirtin pohjat	historiallinen	1	2
16. Hautakangas 2	48	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2
17. Järventauskangas	50	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2
18. Isonnevan kangas	52	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2
19. Toristojanpuro	53	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2
20. Aarreharju	55	Kivirakenteet, kiviaidat	historiallinen	1	2
21. Murhakämpänkangas	58	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2
22. Ison-Pisinhautakangas	60	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2
33. Purontaka	61	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2
34. Seppälän Hautakangas	63	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2
SIEVI					
28. Syvänojan kangas	66	asuinpaikat, maakuopat	esihistoriallinen	22	2
24. Koppelokangas 5	68	työ- ja valmistuspaikat, miilut	historiallinen / uusi aika	2	2
25. Koppelonkoski 1	70	työ- ja valmistuspaikat, miilut	historiallinen / uusi aika	2	2
26. Koppelonkoski 2	72	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2
27. Pitkämäki	73	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2
35. Pirttivedenkangas	74	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2
36. Konunlehto	76	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2

Kohde	Sivu	Mj-tyyppi/ tyypin tarkenne	ajoitus	lkm	Mj-luok ka
23. Eskolan metsärata	79	liikennekohteet, ratapohjat	uusi aika	2	
29. Syvänojankangas 2	81	maarakenteet, kuopat	uusi aika	3	
LESTIJÄRVI					
30. Ruippojärvi	84	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2
31. Syrinharju vanha pitäjätie	85	liikennekohteet, tiepohjat	historiallinen	1	2
32. Hiekkakaarat	88	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	historiallinen	1	2

6. Kohdetiedot

Kokkola

Esihistorialliset muinaisjäännökset

4. LEHDONPALO

Mj-rekisteri:**429010015***Laji:*

kiinteä muinaisjäännös

Mj-tyyppi:

asuinpaikat

Tyyppin tarkenne:

asumuspainanteet

Ajoitus yleinen:

kivikautinen

Ajoitustarkenne:

neoliittinen KA II (rannansiirtymisajoitus)

Lukumäärä:

37

Rauhoitusluokkaehdotus:

2

Paikkatiedot:*Karttanumero:*

2324 08 / Q4123L

*Koordinaatit:*P: 7083194 I: 339985 (pohjoisin iso asumuspainanne)
z 63 - 65 m mpy*Kohteen rajausta:*

aluerajausta perustuu lidaraineistoon ja pintahavaintoihin

*koord.selite:**Inventointimenetelmät:*

pintahavainnointi, kairaus alueen pohjoisosassa

*Aiemmat tutkimukset:*1994 Mirja Miettinen tarkastus
2006 Kaisa Lehtonen tarkastus
2009 Kaisa Lehtonen ja Leena Koivisto tarkastus*Aiemmat löydöt:*

KM 28610 asuinpaikkalöytöjä, KM 30754 kvartseja

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Kokkolan kunnan koillisosassa Kannuksen keskustasta n. 11 km länsilounaaseen laajalla eteläpohjoissuuntaisella muinaisella hiekkadyynialueella kuivatun Lehdonjärven länsipuolella. Noin 300 m leveän dyynikentän länsipuolella on laajat räme- ja suoalueet. Suurin osa alueesta on mäntyvaltaista talousmetsää, osittain hakattu ja äestetty; itä- ja pohjoisosassa on luonnonsuojelualuetta.

Kuvaus:

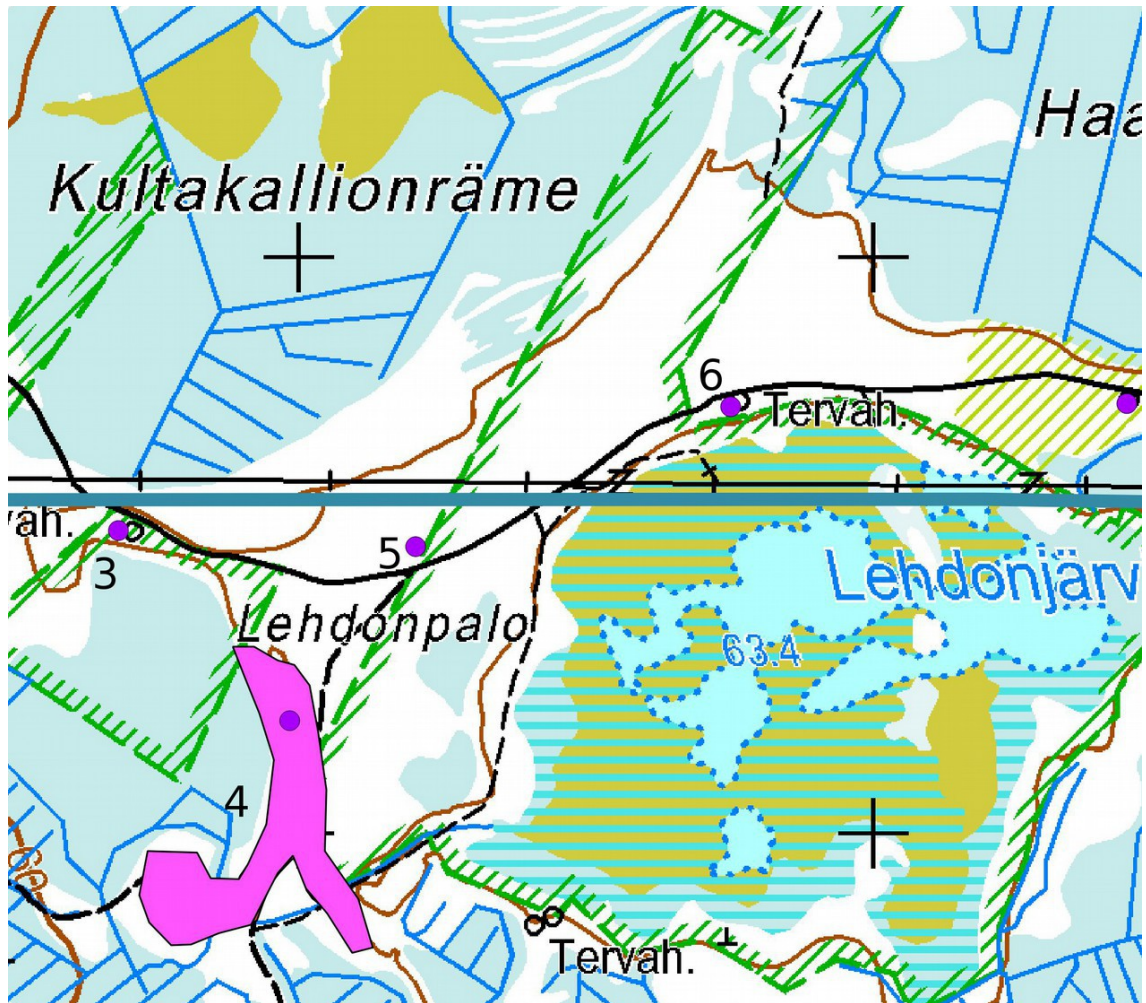
Viidellä hiekkadyynillä (pituus 560 m etelä - pohjois-suunnassa, leveys 110 – 340 m itä – länsisuunnassa) sijaitsee 37 asumuspainannetta, joiden koko vaihtelee 4 x 5 m – 8 x 20 m; lisäksi on muutama pienempi kuoppa.

Inventoinnissa 2014 tarkoitus oli varmistaa muinaisjäännösalueen pohjoisreunaa voimalinjan suuntaan. Koska Lidar-vinovalovarjosteessa havaittiin 16 uutta asumuspainannetta mj-rekisterin rajauksen ulkopuolella, käytiin tarkistamassa maastossa uudet kohteet. Tarkempaa kartoitusta tai koekuopitusta ei tehty, koska alue sijaitsee voimalinjan vaikutusalueen ulkopuolella. Metsänaurusurista havaittiin kvartseja.

Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta. Muinaisjäännösalueen pohjoisreuna sijaitsee suunn. voimalinjasta 270 m etelään ja 140 m etelään lähimmästä metsätiestä, jota voidaan käyttää rakennusvaiheessa.

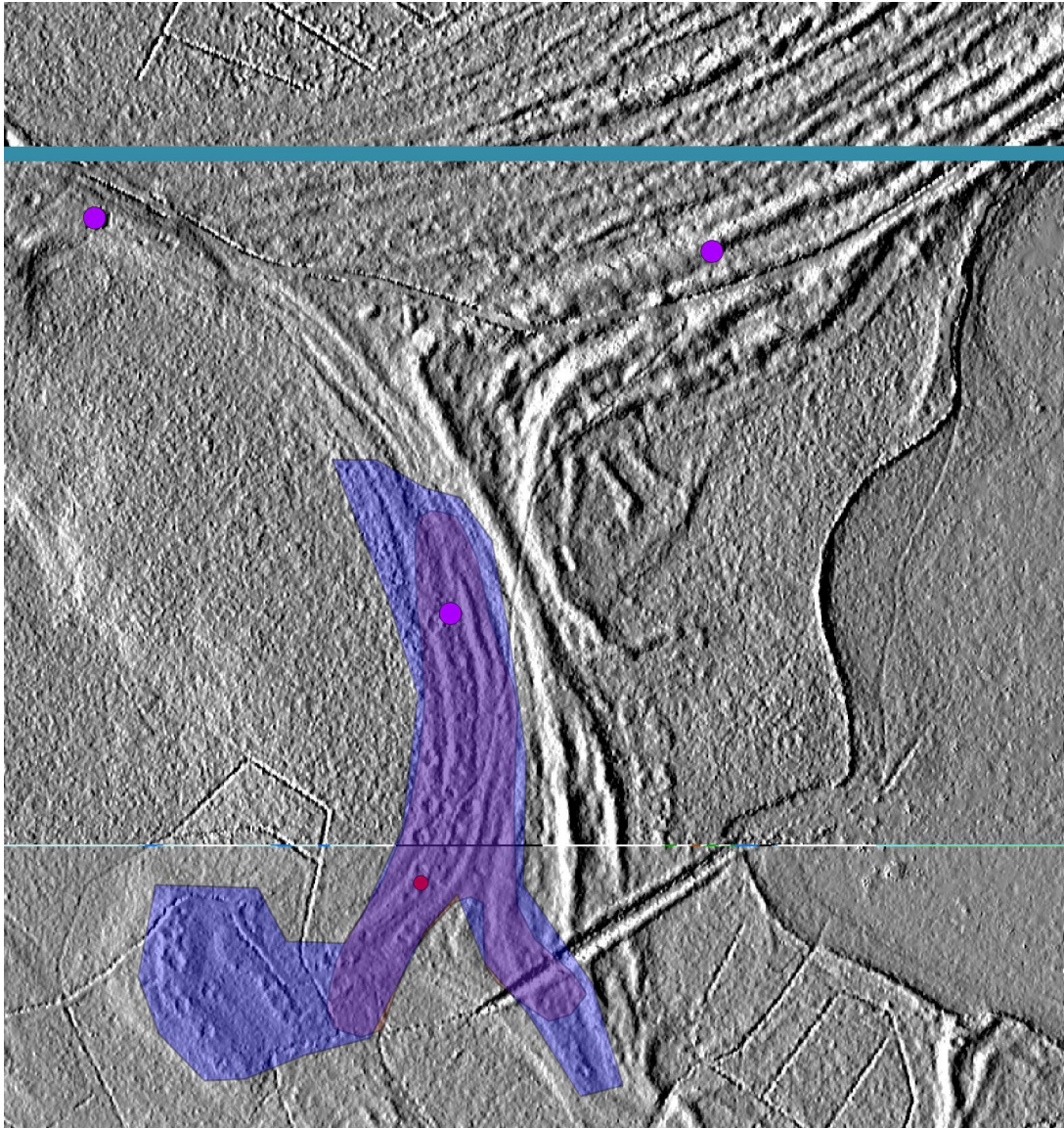

Kohteet 3 -6, suunniteltu voimalinja; sininen viiva. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 05/2014

Asumuspainanne alueen lounaisosassa kuvattu kaakkoon.

Lidar vinovalovarjoste, asumuspainanteet erottuvat hyvin jonoina hiekkadyneillä. Vanha rajaus violetti, uusi rajaus sininen. Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineisto 04/2014

Iso asumuspainanne alueen pohjoisosassa kuvattu lounaaseen.

10. HIETASAAREN KATKELMA

Mj-rekisteri:**31500077**

Laji:

kiinteä muinaisjäänös

Mj-tyyppi:

asuinpaikat

Tyyppin tarkenne:

ei määritelty

Ajoitus yleinen:

kivikautinen

Lukumäärä:

1

Rauhoitusluokkaehdotus:

2

Paikkatiedot:

Karttanumero:

2324 11 / Q4123L

Koordinaatit:

P: 7083194 I: 339985

z 70 m mpy

Kohteen rajaus:

aluerajaus perustuu muinaisjäänösrekisterin rajaukseen

koord.selite:

Inventointimenetelmät:

pintahavainnointi

Aiemmat tutkimukset:

Aiemmat löydöt:

kvartsia, ei luetteloitu (?)

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Kokkolan kunnan koillisosassa Kannuksen keskustasta n.8 km lounaaseen aivan Kannuksen rajalla kapealla kaakko – luodesuuntaisella soraharjanteella. Harjanne halkaisee laajan suoalueen, jossa on sarja kapeita hiekkadyynejä. Maaperä on hyvin tiivistä karkeaa soraa. Alue on taimikolla olevaa talousmetsää, joka on avohakattu ja äestetty noin 20 vuotta sitten.

Kuvaus:

Arkeologian harrastaja Antti Saari löysi 1996 äestysurista kvartsia, jotka ovat mj-rekisterin mukaan osittain epävarmoja.

Inventoinnissa 2014 ei tehty havaintoja metsätieltä, muut alueet olivat kasvillisuuden peitossa. Maaperä ei vaikuta otolliselta asuinpaikalle, mutta sen mahdollisuutta ei kuitenkaan voi sulkea pois.

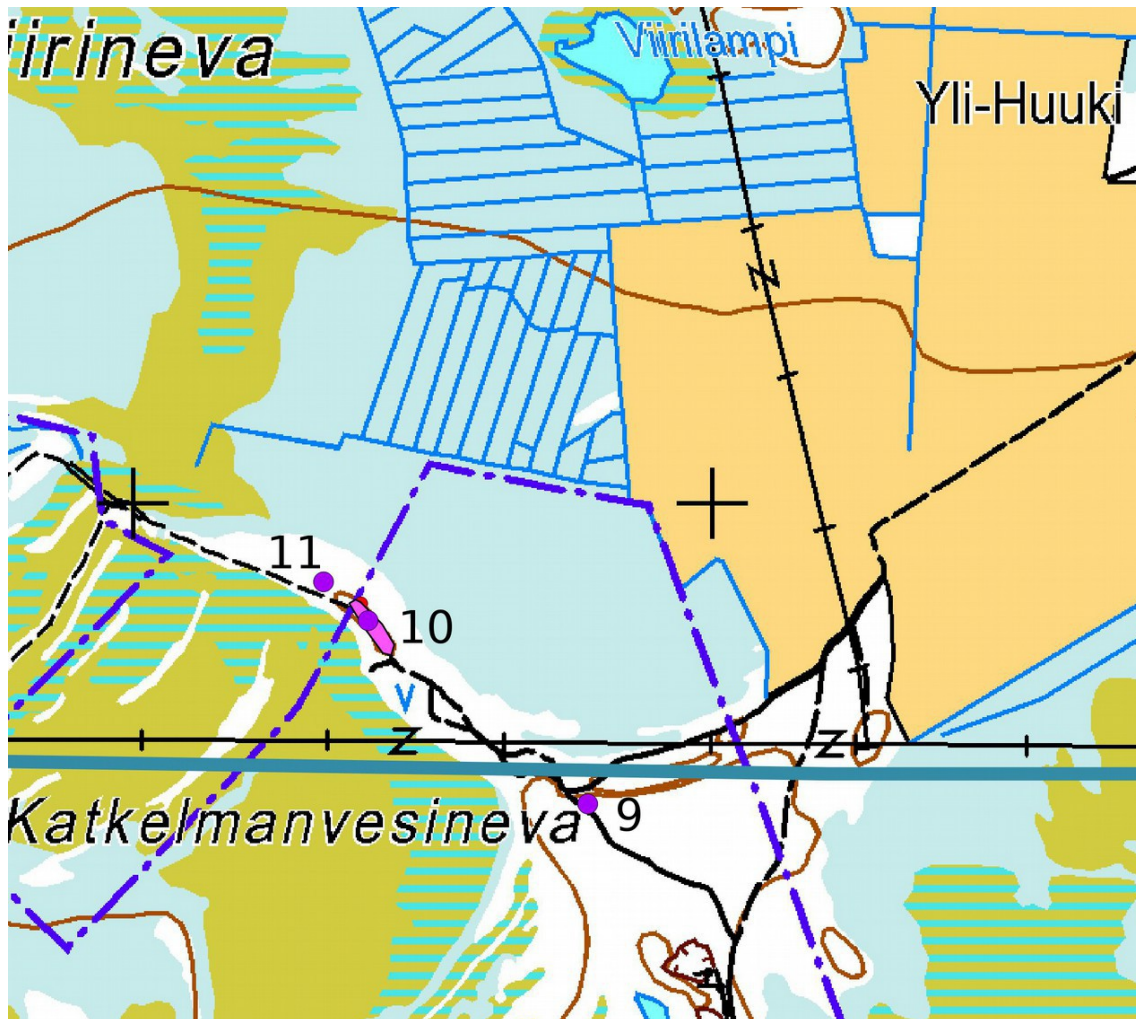
Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta. Alue sijaitsee suunnitellusta voimalinjasta n. 200 m pohjoiseen.

Yleiskuva kunnanrajalta kaakkoon.

Kohteet 9 – 11, mk 1: 5 000, suunniteltu voimalinja; sininen viiva. Maanmittauslaitoksen peruskartta-rasteri 05/2014.

Historiallisen ajan muinaisjäännökset

1. TOPPARBACKEN 2

Mj-rekisteri:	1000010024
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Mj-tyyppi:	kivirakenteet
Tyypin tarkenne:	kivivallit
Ajoitus yleinen:	historiallinen
Ajoitustarkenne:	
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	2
Paikkatiedot:	
Karttanumero:	2322 10 / Q4121L
Koordinaatit:	P: 7083194 I: 339985 z 22 m mpy
Kohteen rajaus: koord.selite:	aluerajaus perustuu pintahavaintoihin
Inventointimenetelmät:	pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset:	1997 Juha-Matti Vuorinen inventointi 2007 Jaana Itäpalo inventointi

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Kokkolan keskustasta 4,6 km kaakkoon valtatie 13 ja Sokojan tien välisellä alueella. Topparbacken on pohjois-eteläsuuntainen ja 850 m pitkä moreeniharjanne. Kohde sijaitsee Topparbackenin eteläosan korkeimmalla kohdalla, suunnitellun voimalinjan alla ja nykyisen voimalinjan eteläpuolella. Maasto on alueella pääosin pinnaltaan huuhtoutunutta kivikkoa, paikoitellen rakkakivikkoa.

Kuvaus:

Harjanteen korkeimmalla kohdalla on nykyisen voimalinjan eteläpuolella kaksi itä-länsisuuntaista kivivallia, pituus 30-35 m, leveys n 1 m ja korkeus 0,5 -0,7 m. Vallit kulkevat 2,5 – 3 m etäisyydellä toisistaan ja niiden välissä oleva tila on raivattu. Kivien koko on 20 – 80 cm, lisäksi on muutama isompi maakivi. Jäkäläkasvuston perusteella vallit eivät ole resentejä, joidenkin kelttakarttajäkälien läpimitta (> 10 cm) viittaa yli 100 vuoden ikään. Rakenne on tiheän nuoren puuston peitossa.

Rakenteen tarkoitus on epäselvä, tiedonannon mukaan samantyyppinen rakenne on löydetty Kokkolan itäosasta, asiaa ei ole tarkistettu.

Inventoinnissa 2007 on lisäksi historiallista taustatietoa: ”Topparbackenin alueeseen liittyy tarinoita, joiden mukaan paikalla olisi Suomen sodan aikaisia puolustusrakennelmia. K. H. Renlundin museon lausunnossa 1996 Topparbacken mainitaan mahdollisena keskiaikaisena piilopaikkana. Inventoinnissa ei löydetty kirjallisuudesta tai maastosta edellisiin viittaavaa.”

Vaikutusten arvio:

Kohde sijaitsee suunnitellun voimalinjan alle, se saattaa vaurioitua rakennusvaiheessa.

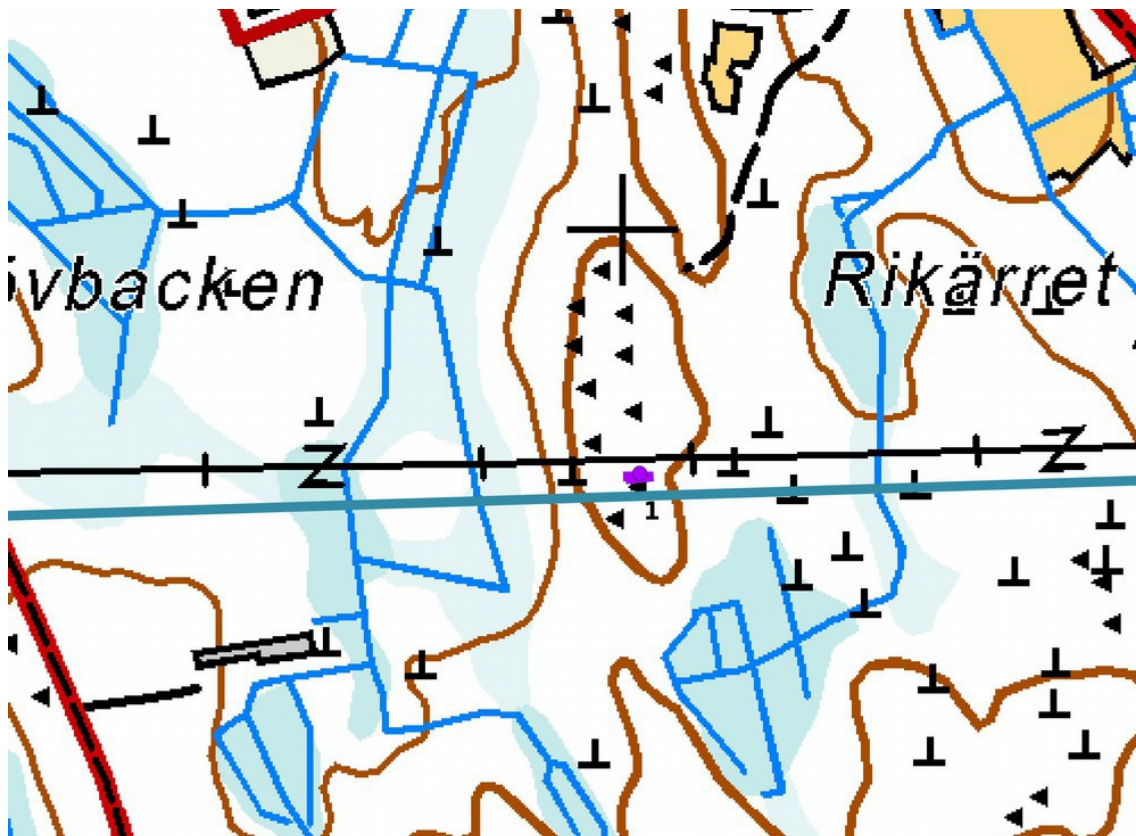

Kivirakenne kuvattu länsipäästä itään.

Kivirakenne kuvattu itäpäästä länsilounaaseen.

Kohde 1, mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja; sininen viiva.
rasteri 05/2014.

Maanmittauslaitoksen peruskartta-

2. RUNTUJÄRVI

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Mj-tyyppi:	kiinteä muinaisjännös
Tyyppin tarkenne:	työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus yleinen:	tervahaudat
Ajoitustarkenne:	historiallinen
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	2

Paikkatiedot:

Karttanumero:	2324 02 / Q4121r
Koordinaatit:	P: 7082493 I: 320131 z 18 m mpy
Kohteen rajausta:	kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)
koord.selite:	
Inventointimenetelmät:	pintahavainnointi

Aiemmat tutkimukset:

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Kokkolan keskustasta n. 10,8 km itäkaakkoon laajan kivisen kankaan loivalla etelärinteellä Runtujärvestä 260 m luoteeseen. Kuivahko kangas, tiheä taimikko. Kohde on merkitty peruskartalle.

Kuvaus:

Haudan läpimitta valli mukaan lukien 14 m, kuopan läpimitta 10 m ja syvyys 0,9 m, halssi suuntautuu

lounaaseen, pituus 2,5 m ja syvyys 1,6 m. Valli ja halssi on kylmämuurattu erikokoisista kivistä. Haudan päällä kasvaa tiheä lehtipuutaimikko.

Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta. Kohde sijaitsee suunnitellusta voimalinjasta 240 m etelään.

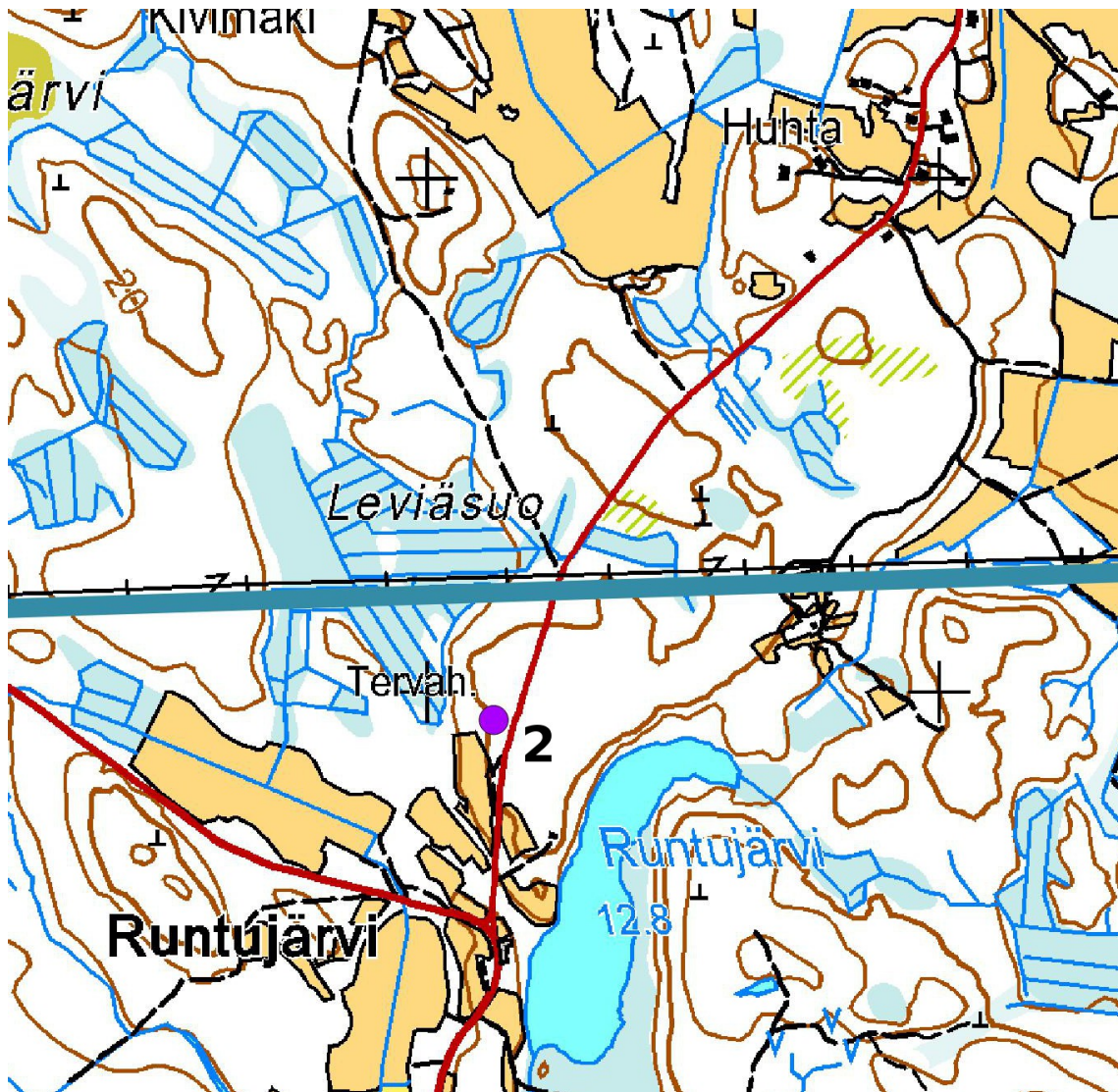

Tervahaudan valli kuvattu itään.

Tervahaudan halssi kuvattu koilliseen.

Kohde 2, mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja; sininen viiva. Maanmittauslaitoksen peruskartta-rasteri 05/2014.

Maanmittauslaitoksen peruskartta-

3. LEHDONPALO 2

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Mj-tyyppi:	kiinteä muinaisjäännös
Tyyppin tarkenne:	työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus yleinen:	tervahaudat
Ajoitustarkenne:	historiallinen
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	2

Paikkatiedot:

Karttanumero:	2324 08 / Q4123L
Koordinaatit:	P: 7083525 I: 339687 z 66 m mpy
Kohteen rajaus:	kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)
koord.selite:	

Inventointimenetelmät: pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset:

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Kokkolan kunnan koillisosassa Kannuksen keskustasta n. 11 km länsilounaaseen laajan eteläpohjoissuuntaisen muinaisen hiekkadyynialueen pohjoispäässä. Noin 300 m leveän dyynikentän länsi- ja pohjoispuolella on laajat räme- ja suoalueet. Suurin osa alueesta on mäntyvaltaista talousmetsää, itä- ja pohjoisosassa on luonnonsuojelualuetta. Kohde sijaitsee luonnonsuojelualueella.

Kuvaus:

Tervahauta sijaitsee matalalla itä-länsisuuntaisella hiekkaharjanteella; läpimitta valli mukaan lukien 18 m, kuopan halkaisija 10 m ja syvyys 1,5 m, vallin korkeus 1,1 m. Halssi suuntautuu etelälounaaseen, pituus 6 m ja syvyys 1,9 m; se on sortunut. Lähiympäristössä ja haudan päällä kasvaa harvennettua varttunutta mäntymetsää.

Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta. Kohde sijaitsee suunnitellusta voimalinjasta 55 m etelään ja 20 m etelään lähimmästä metsätiestä, jota voidaan käyttää rakennusvaiheessa.

Kartta sivulla 22.

Tervahaudan kuoppa ja halssi kuvattu koilliseen.

5. LEHDONPALO 3

Mj-rekisteri:

<i>Laji:</i>	-
<i>Mj-tyyppi:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Tyyppin tarkenne:</i>	työ- ja valmistuspaikat
<i>Ajoitus yleinen:</i>	miilut
<i>Ajoitustarkenne:</i>	historiallinen
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Rauhoitusluokkaehdotus:</i>	2

Paikkatiedot:

<i>Karttanumero:</i>	2324 08 / Q4123L
<i>Koordinaatit:</i>	P: 7083525 I: 339687 z 66 m mpy
<i>Kohteen rajaus:</i>	kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)
<i>koord.selite:</i>	

Inventointimenetelmät: pintahavainnointi, kairaus

Aiemmat tutkimukset:

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Kokkolan kunnan koillisosassa Kannuksen keskustasta n. 10,5 km länsilounaaseen laajan eteläpohjoissuuntaisen muinaisen hiekkadyynialueen pohjoisosassa Lehdonjärven länsipuolella. Noin 300 m leveään dyynikentän länsi- ja pohjoispuolella on laajoja räme- ja suoalueita. Suurin osa alueesta on mäntyvaltaista talousmetsää, itä- ja pohjoisosassa on luonnonsuojelualuetta. Kohde sijaitsee Lehdonjärven luonnonsuojelualan rajan tuntumassa.

Kuvaus:

Kapealta itä – länsisuuntaiselta harjanteelta löytyi pyöreä maakuoppa, halkaisija 3 m ja syvyys 0,5 m, kuopan ympärillä erottuu heikosti valli. Kuopan pohjasta löytyi kairauksissa humuksen alta 10 cm paksu hiilikerros ja sen alta > 10 cm vahva kova hiekkainen nokikerros, syvemmälle ei onnistuttu kairamaan. Vallin kohdalla havaittiin ohut huuhtoutumiskerros humuksen alla. Havaintojen perusteella rakenne on tulkittu kuoppamiiluksi, ja vallin kohdalla olevan ohuen huuhtoutumiskerroksen perusteella se ajoitettua historialliseen aikaan.

Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta. Kohde sijaitsee suunnitellusta voimalinjasta 70 m etelään ja 40 m pohjoiseen lähimmästä metsätiestä, jota voidaan käyttää rakennusvaiheessa.

Kartta sivulla 22.

Miilu kuvattu koilliseen.

Kairausnäyte miilun pohjasta.

6. LEHDONJÄRVI 1

Mj-rekisteri:

<i>Laji:</i>	-
<i>Mj-tyyppi:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Tyypin tarkenne:</i>	työ- ja valmistuspaikat
<i>Ajoitus yleinen:</i>	tervahaudat
<i>Ajoitustarkenne:</i>	historiallinen
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Rauhoitusluokkaehdotus:</i>	2

Paikkatiedot:

<i>Karttanumero:</i>	2324 08 / Q4123L
<i>Koordinaatit:</i>	P: 7083741 I: 340752 z 65 m mpy
<i>Kohteen rajaus:</i>	kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)
<i>koord.selite:</i>	

Inventointimenetelmät: pintahavainnointi

Aiemmat tutkimukset:

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Kokkolan kunnan koillisosassa Kannuksen keskustasta n. 10 km länsilounaaseen laajalla itä-länsisuuntaisella muinaisella hiekkadyynialueella kuivatun Lehdonjärven pohjoispuolella luonnon-suojelualueen rajan tuntumassa. Alueella on tiheää mäntyvaltaista puustoa.

Kuvaus:

Tervahauta sijaitsee matalalla itä-länsisuuntaisella hiekkaharjanteella; tuplahauta, läpimitta ulompi valli mukaan lukien 19 m, kuopan halkaisija 11 m ja syvyys 1,3 m, vallin korkeus 0,9 m. Halssi suuntautuu pohjoiskoilliseen, pituus 5 m ja syvyys 1,7 m; sortunut. Lähiympäristössä ja haudan päällä kasvaa eri-ikäisiä mäntyjä ja kuusia.

Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta. Kohde sijaitsee suunnitellusta voimalinjasta 170 m pohjoiseen ja 15 m etelään lähimmästä metsätiestä, jota voidaan käyttää rakennusvaiheessa.

Kartta sivulla 22.

Tervahaudan kuoppa kuvattu koilliseen.

7. LEHDONJÄRVI 2

Mj-rekisteri:

<i>Laji:</i>	-
<i>Mj-tyyppi:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Tyyppin tarkenne:</i>	työ- ja valmistuspaikat
<i>Ajoitus yleinen:</i>	tervahaudat
<i>Ajoitustarkenne:</i>	historiallinen
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Rauhoitusluokkaehdotus:</i>	2

Paikkatiedot:

<i>Karttanumero:</i>	2324 08 / Q4123L
<i>Koordinaatit:</i>	P: 7083746 I: 341441 z 62 m mpy
<i>Kohteen rajausta:</i>	kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)
<i>koord.selite:</i>	
<i>Inventointimenetelmät:</i>	pintahavainnointi

Aiemmat tutkimukset:

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Kokkolan kunnan koillisosassa Kannuksen keskustasta n. 9 km länsilounaaseen laajalla itä-länsisuuntaisella muinaisella hiekkadyynialueella kuivatun Lehdonjärven koillispuolella. Hiekkadyynien etelä- ja pohjoispuolella on laajat rämeet/suot. Hakattu ja äestetty talousmetsäalue, jossa kasvaa nuoria mäntytaimia.

Kuvaus:

Tervahauta sijaitsee melko tasaisella hiekka-alueella; tuplahauta, läpimitta ulompi valli mukaan lukien 20 m, kuopan halkaisija 9 m ja syvyys 1,2 m, vallin korkeus 0,7 m. Halssi suuntautuu lounaaseen, pituus 7 m ja syvyys 2,1 m; se on sortunut. Haudan päällä kasvaa isoja mäntyjä ja koivuja.

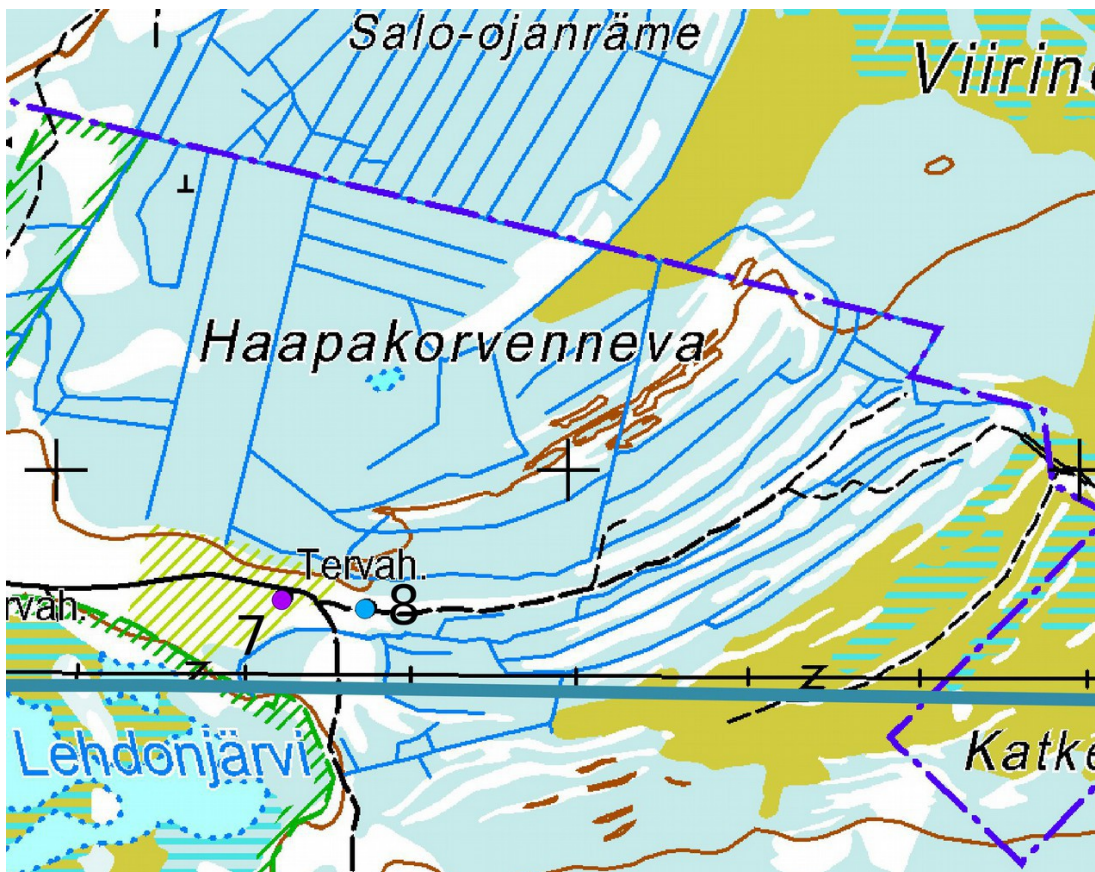

Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta. Kohde sijaitsee suunnitellusta voimalinjasta 160 m pohjoiseen ja 10 m etelään lähimmästä metsätiestä, jota voidaan käyttää rakennusvaiheessa.

Yleiskuva itään.

Kohteet 7 – 8, mk 1:5 000, sininen viiva; suunniteltu voimalinja. Maanmittauslaitoksen peruskartta-rasteri 05/2014.

9. HIETASELJÄNHARJU

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Mj-tyyppi:	kiinteä muinaisjäännös
Tyyppin tarkenne:	työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus yleinen:	tervahaudat
Ajoitustarkenne:	historiallinen
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	2

Paikkatiedot:

Karttanumero:	2324 11 / Q4123L
Koordinaatit:	P: 7083482 I: 343786 z 71 m mpy
Kohteen rajaus:	kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)
koord.selite:	

Inventointimenetelmät:

pintahavainnointi

Aiemmat tutkimukset:**Maastotiedot:**

Kohde sijaitsee Kokkolan kunnan koillisosassa Kannuksen keskustasta n. 7,9 km länsilounaaseen kaakko-luodesuuntaisella soraharjanteella, metsäteiden risteuksen itäpuolella; kuiva kangas, nuorta tiheää kasvatusmetsää.

Kuvaus:

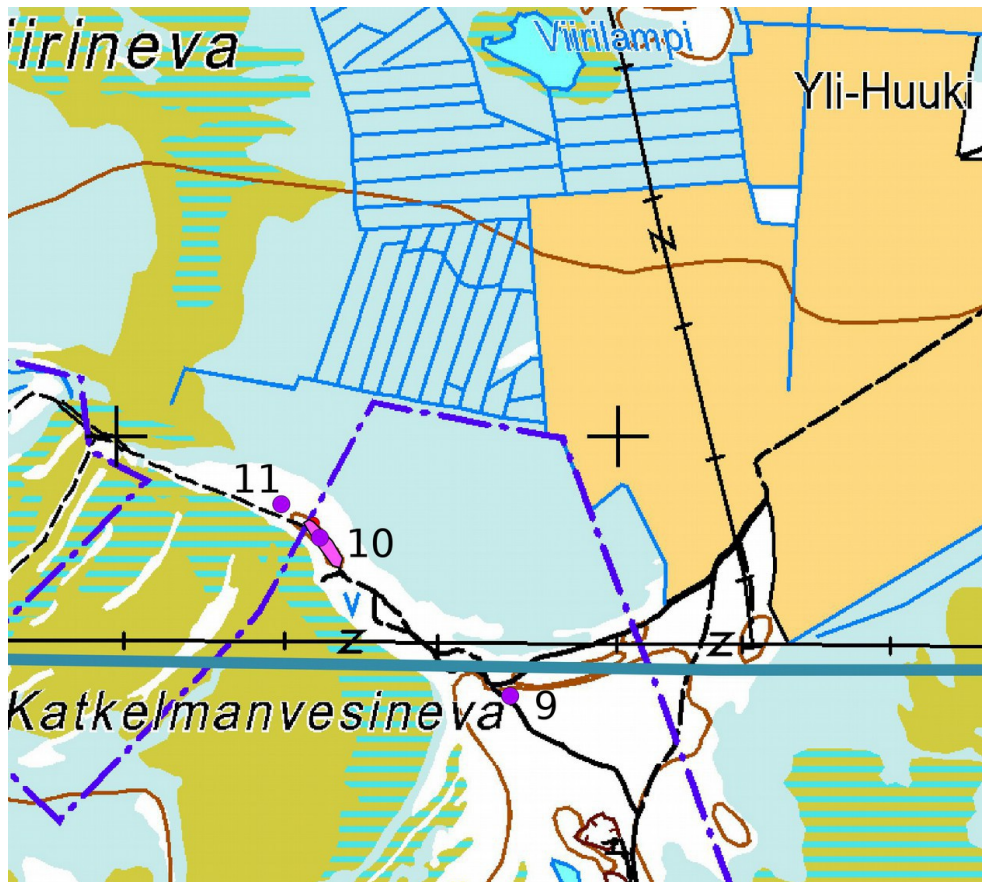
Tervahauta sijaitsee melko tasaisella hiekka-alueella; läpimitta valli mukaan lukien 10 m, kuopan halkaisija 6 m ja syvyys 0,8 m, vallin korkeus 0,3 m. Halssi suuntautuu luoteeseen, pituus 3,5 m ja syvyys 0,9 m. Haudan päällä kasvaa tiheää nuorta männikköä.

Vaikutusten arvio:

Kohde sijaitsee suunnittelusta voimalinjasta 80 m etelään ja välittömästi metsätien koillispuolella, kohde voi vaurioitua rakennusvaiheessa.

Tervahaudan kuoppa kuvattu pohjoiseen.

Kohteet 9 – 11, mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja; sininen viiva. Maanmittauslaitoksen peruskartta-rasteri 05/2014.

Muut havainnot

8. LEHDONJÄRVI 3

Mj-rekisteri:	-
Laji:	-
Mj-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat
Tyyppin tarkenne:	maakellarit
Ajoitus yleinen:	resentti
Ajoitustarkenne:	
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	-
Paikkatiedot:	
Karttanumero:	2324 08 / Q4123L
Koordinaatit:	P: 7083482 I: 343786 z 62 m mpy
Kohteen rajaus:	kohte rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)
koord.selite:	
Inventointimenetelmät:	pintahavainnointi

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Kokkolan kunnan koillisosassa Kannuksen keskustasta n. 8,6 km länsilounaaseen laajalla itä - länsisuuntaisella muinaisella hiekkadyynialueella kuivatus Lehdonjärven koillispuolella. Hiekkadyynien etelä- ja pohjoispuolella on laajat rämeet/suot. Hakattu ja äestetty talousmetsäalue, jossa kasvaa nuoria mäntytaimia.

Kuvaus:

Kohde on merkitty peruskarttaan tervahautana. Paikalla on maakellarin kuoppa, mitat valli mukaan lukien 7 x 6 m, kuopan mitat n. 4 x 3 m ja syvyys 1,1 m. Kulkuaukko suuntautuu pohjoiseen, rakenteen päällä kasvaa muutama nuori mänty.

Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta (ei ole suojeltu kohde).

Maakellari kuvattu luoteeseen.

Kohteet 7 – 8, mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja; sininen viiva. Maanmittauslaitoksen peruskartta-rasteri 05/2014.

Kannus

Ajoittamattomat muinaisjäännökset

11. HIETASAAREN KATKELMA 2

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Mj-tyyppi:	kiinteä muinaisjäännös
Tyyppin tarkenne:	maarakenteet
Ajoitus yleinen:	kuopat
Ajoitustarkenne:	epäselvä
Lukumäärä:	2
Rauhoitusluokkaehdotus:	2

Paikkatiedot:

Karttanumero:	2324 11 / Q4123L
Koordinaatit:	P: 7083866 I: 343330 z 70 m mpy
Kohteen rajaus: koord.selite:	kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)

Inventointimenetelmät:

pintahavainnointi, kairaus

Aiemmat tutkimukset:**Maastotiedot:**

Kohde sijaitsee Kannuksen kunnan eteläosassa lähellä Kokkolan rajaa Kannuksen keskustasta n. 8,3 km länsilounaaseen kaakko-luodesuuntaisella soraharjanteella; kuiva kangas, mäntyvaltaista varttunutta kasvatusmetsää.

Kuvaus:

Paikalla on kaksi maakuoppa 2 metrin etäisyydellä toisistaan.

Kuoppa 1: soikea, mitat 2,4 x 1,7 m, syvyys 0,7 m; humuskerroksen alla on 2-3 cm paksu huuhtoutumiskerros, maaperä on tiivistä soraa.

Kuoppa 2: soikea, mitat 1,9 x 1,4 m, syvyys 0,4 m, huuhtoutumiskerros 2-3 cm.

Huuhtoutumiskerroksen perusteella kuopat ovat selvästi yli 100 vuotta vanhoja, niiden tarkempi ikä ja funktio on epäselvä.

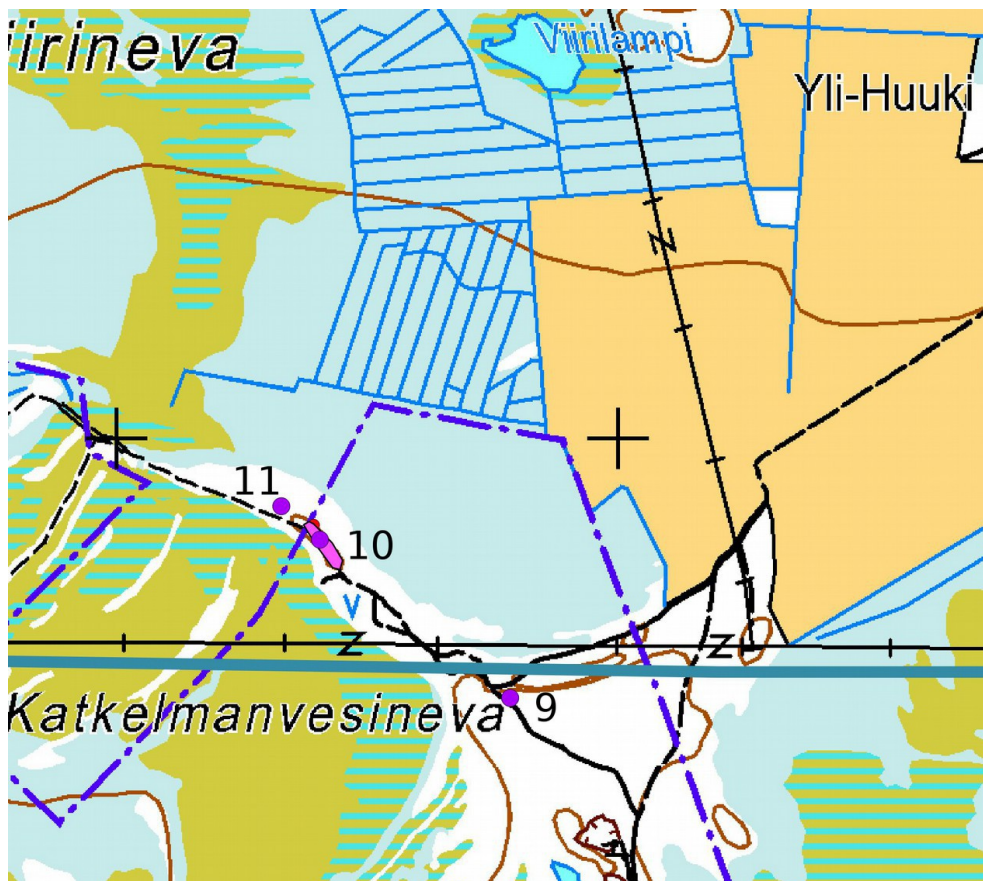
Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta; kohde sijaitsee suunnittelusta voimalinjasta 300 m pohjoiseen.

Maakuopat kuvattu kaakkoon.

Kohteet 9 – 11, mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja; sininen viiva. Maanmittauslaitoksen peruskartta-rasteri 05/2014.

Toholampi

Historiallisen ajan muinaisjäännökset

12. KAATTARI

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Mj-tyyppi:	kiinteä muinaisjäännös
Tyypin tarkenne:	työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus yleinen:	tervahaudat
Ajoitustarkenne:	historiallinen
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	3

Paikkatiedot:

Karttanumero:	2342 01 / Q4141L
Koordinaatit:	P: 7076034 I: 361206 z 102 m mpy
Kohteen rajaus: koord.selite:	kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)

Inventointimenetelmät:

pintahavainnointi

Aiemmat tutkimukset:**Maastotiedot:**

Kohde sijaitsee Toholammin keskustasta 3,5 km länsiluoteeseen jokilaakson maisema-alueen lounaispuolella kivisellä kankaalla nykyisen voimalinjan alapuolella.

Kuvaus:

Kohde on merkitty peruskartalle, se on jäänyt uuden voimalinjan pylvään alle ja kokonaan tuhoutunut. Joitakin hiililäiskä lukuunottamatta rakenteita ei ole jäljellä.

Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta.

Tervahaudan paikka kuvattu pohjoiseen.

Kohteet 12 – 13, mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja; sininen viiva. Maanmittauslaitoksen peruskartta-rasteri 05/2014.

13. HUKARI

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Mj-tyyppi:	kiinteä muinaisjäänös
Tyypin tarkenne:	työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus yleinen:	tervahaudat
Ajoitustarkenne:	historiallinen
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	2

Paikkatiedot:

Karttanumero:	2342 01 / Q4141L
Koordinaatit:	P: 7076034 I: 361206 z 102 m mpy
Kohteen raja- us:	kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)
koord.selite:	

Inventointimenetelmät:	pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset:	

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Toholammin keskustasta 3 km länsiluoteeseen jokilaakson maisema-alueen lounaispuolella kivisellä kankaalla nykyisen voimalinjan lounaispuolella.

Kuvaus:

Kohde on merkitty peruskartalle, haudan läpimitta valli mukaan lukien 18 m, kuopan halkaisija 11 m ja syvyys 1,3 m, vallin korkeus 0,3 m. Halssi suuntautuu etelään, pituus 6 m ja syvyys 2,1 m, se on lohkokivillä kylmämuurattu. Haudan päällä kasvaa eri-ikäisiä havu- ja lehtipuita.

Vaikutusten arvio:

Tervahauta sijaitsee suunnitellulla voimalinjalla ja se voi vaurioitua rakennusvaiheessa.

Kartta sivulla 43.

Tervahaudan kuoppa kuvattu länteen.

14. Kerttula

Mj-rekisteri:	1000010571 (Kerttulan tervahaudat)
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Mj-tyyppi:</i>	työ- ja valmistuspaikat
<i>Tyyppin tarkenne:</i>	tervahaudat
<i>Ajoitus yleinen:</i>	historiallinen
<i>Ajoitustarkenne:</i>	
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Rauhoitusluokkaehdotus:</i>	2
Paikkatiedot:	
<i>Karttanumero:</i>	2342 01 / Q4141L
<i>Koordinaatit:</i>	P: 7074782 I: 362997 z 102 m mpy
<i>Kohteen rajaus:</i>	kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)
<i>koord.selite:</i>	
<i>Inventointimenetelmät:</i>	pintahavainnointi
<i>Aiemmat tutkimukset:</i>	Inventointii T. Jussila 2007

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Toholammin keskustasta 1,4 km länteen pellon itäpuolella ja omakotitaloalueen lounaispuolella kivisellä kankaalla nykyisen voimalinjan koillispuolella.

Kuvaus:

Inventointi 2007, muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Kohde sijaitsee Takalan talon lounaispuolella, metsässä. Paikalla on kaksi tervahautaa, jotka on merkitty myös peruskartalle. Ne sijaitsevat toisistaan noin 80 metrin etäisyydellä.

Inventointi 2014:

Toinen tervahaudoista on kokonaan tuhoutunut, se on jäänyt kääntöpaikan alle (läntisempi hauta, punainen piste, joka on mj-rekisterin koordinaattipiste. Siitä n. 80 m itään sijaitseva hauta on säilynyt. Se on tuplahauta haudan läpimitta ulompi valli mukaan lukien 17 m, kuopan halkaisija 11 m ja syvyys 1,3 m, vallin korkeus 0,5

m. Halssi suuntautuu itään, pituus 6 m ja syvyys 2,1 m, se on lohkokivillä kylmämuurattu. Haudan päällä kasvaa isoja kuusia.

Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta, tervahauta sijaitsee suunnitellusta voimalinjasta 150 m koilliseen.

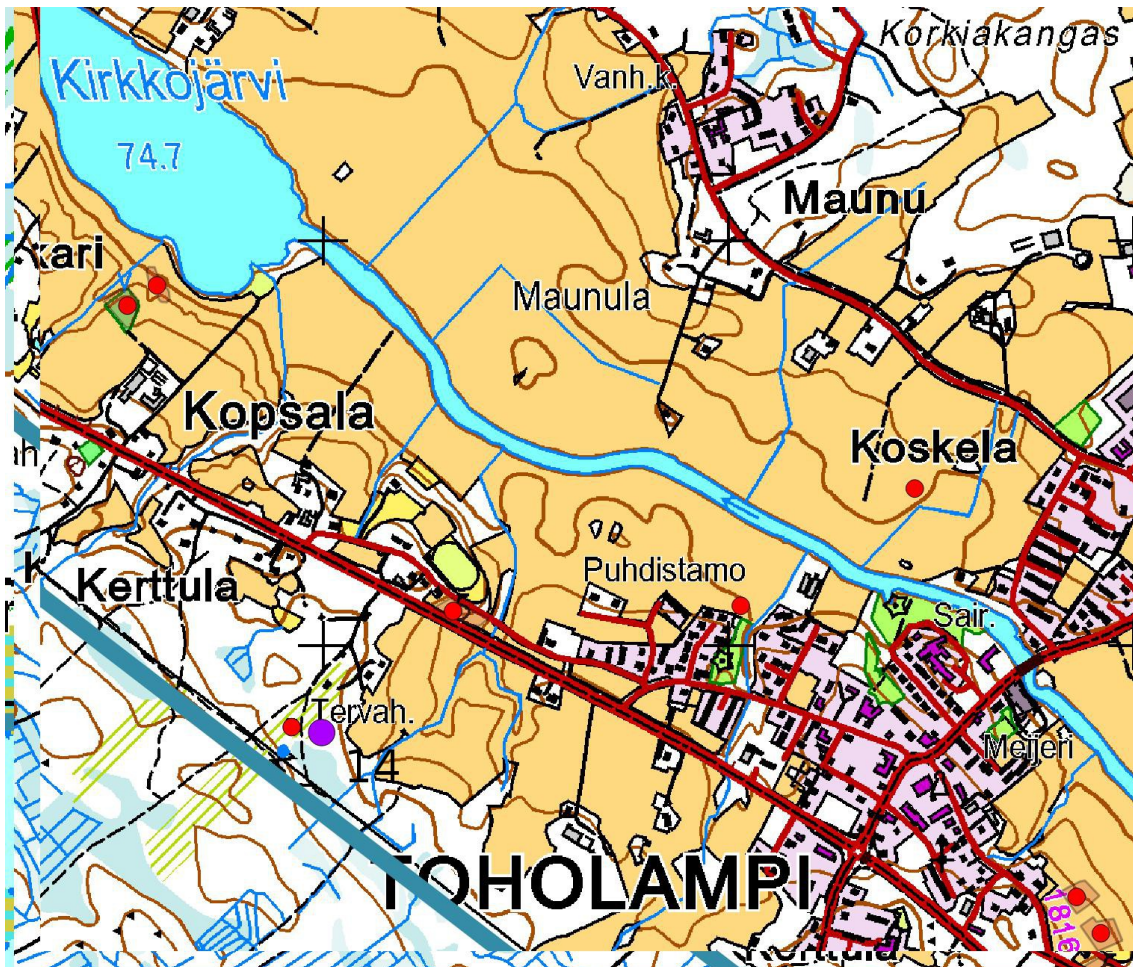

Tervahaudan kuoppa kuvattu koilliseen

Tervahaudan halssi kuvattu länteen.

Kohde 14, mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja sininen. Ehjä hauta = violetti piste, tuhoutunut hauta = punainen pieni piste Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 05/2014.

15. HAUTAKANGAS 1

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Mj-tyyppi:	kiinteä muinaisjäännös
Tyypin tarkenne:	asuinpaikat
Ajoitus yleinen:	tervapirtin pohja
Ajoitustarkenne:	historiallinen
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	2

Paikkatiedot:

Karttanumero:	2342 01 / Q4132L
Koordinaatit:	P: 7070303 I: 360367 z 120 m mpy
Kohteen rajausta:	kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)
koord.selite:	
Inventointimenetelmät:	pintahavainnointi, kairaus
Aiemmat tutkimukset:	Inventointi J. Itäpalo 2013

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Toholammin keskustasta 5,8 km lounaaseen matalalla suon / rämeiden ympäröimällä saarekkeella, tuore kangas, varttunutta kasvatusmetsää.

Kuvaus:

Paikalla on pieni tervapirtin pohja, matala maaperustus (mitat 4 x 4 m), sen koillisnurkassa on kiukaan jäänteet, mitat 1,6 x 1,2 m ja korkeus 0,5 m. Humuksen alla havaittiin 5 – 15 cm kokoisia palaneita kiviä ja nokimaata. Rakenteen keskellä on maakuoppa, mitat 2,2 x 1,8 m ja syvyys 0,6 m. Rakenne on aluskasvillisuuden peittämä. Kuopassa ja kiukaan vieressä kasvaa isoja koivuja. Kohde sijaitsee tervahaudasta Hautakangas 2 (kohde 16) 35 m luoteeseen ja toisesta tervapirtin kiukaasta (inventointi 2013) n. 70 m luoteeseen.

Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta, kohde sijaitsee suunnitellusta voimalinjasta 260 m lounaaseen.

Tervapirtin pohja kuvattu kaakkoon.

Kartta sivulla 50.

16. HAUTAKANGAS 2**Mj-rekisteri:**

Laji:

Mj-tyyppi:

Tyyppin tarkenne:

Ajoitus yleinen:

Ajoitustarkenne:

Lukumäärä:

Rauhoitusluokkaehdotus:

1000022977

kiinteä muinaisjäännös

työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat

tervahaudat, tervapirtin pohjat

historiallinen

2

2

Paikkatiedot:

Karttanumero:

Koordinaatit:

2342 01 / Q4132L

P: 7070277 I: 360419 tervapirtin kiuas

P: 7070284 I: 360382 tervahauta

z 120 m mpy

kohde rajautuu pistemäisesti (tervahauta, Gps-mittaus)

Kohteen rajausta:

koord.selite:

Inventointimenetelmät:

Aiemmat tutkimukset:

pintahavainnointi

Inventointi J. Itäpalo 2013

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Toholammin keskustasta 5,7 - 5,8 km lounaaseen matalalla suon / rämeiden ympäröimällä saarekkeella, tuore kangas, varttunutta kasvatusmetsää.

Kuvaus:

Inventointi 2013: Mäen reunalla sijaitseva tervahauta on n. 15 m halkaisijaltaan, reunoilla on ilma-aukkoja, osin kivistä rakennettu kynä suuntautuu etelään. Tarkastushetkellä hautaa peitti heinä, saniaiset, vattupensaat ja nuoret lehtipuut. Noin 40 m itäkaakkoon on n. 3,5 m halkaisijaltaan oleva tervapirtin pohja. Rakenteen koillisreunalla oleva kiukaanpohja erottuu n. 2 m halkaisijaltaan olevana ja n. 0,6 m korkeana kivistä ja hiekasta koostuvana kumpuna. Koillisreunalla kasvaa yli 50 cm rungon läpimitalta oleva mänty. Mäellä on runsaasti eriaikaisia maanottokuoppia. Jotkut voivat liittyä paikan tervanvalmistukseen, mutta niitä on vaikea erottaa nuoremista kuopista, jotka nekin ovat jo vankan pintakasvillisuuden peitossa.

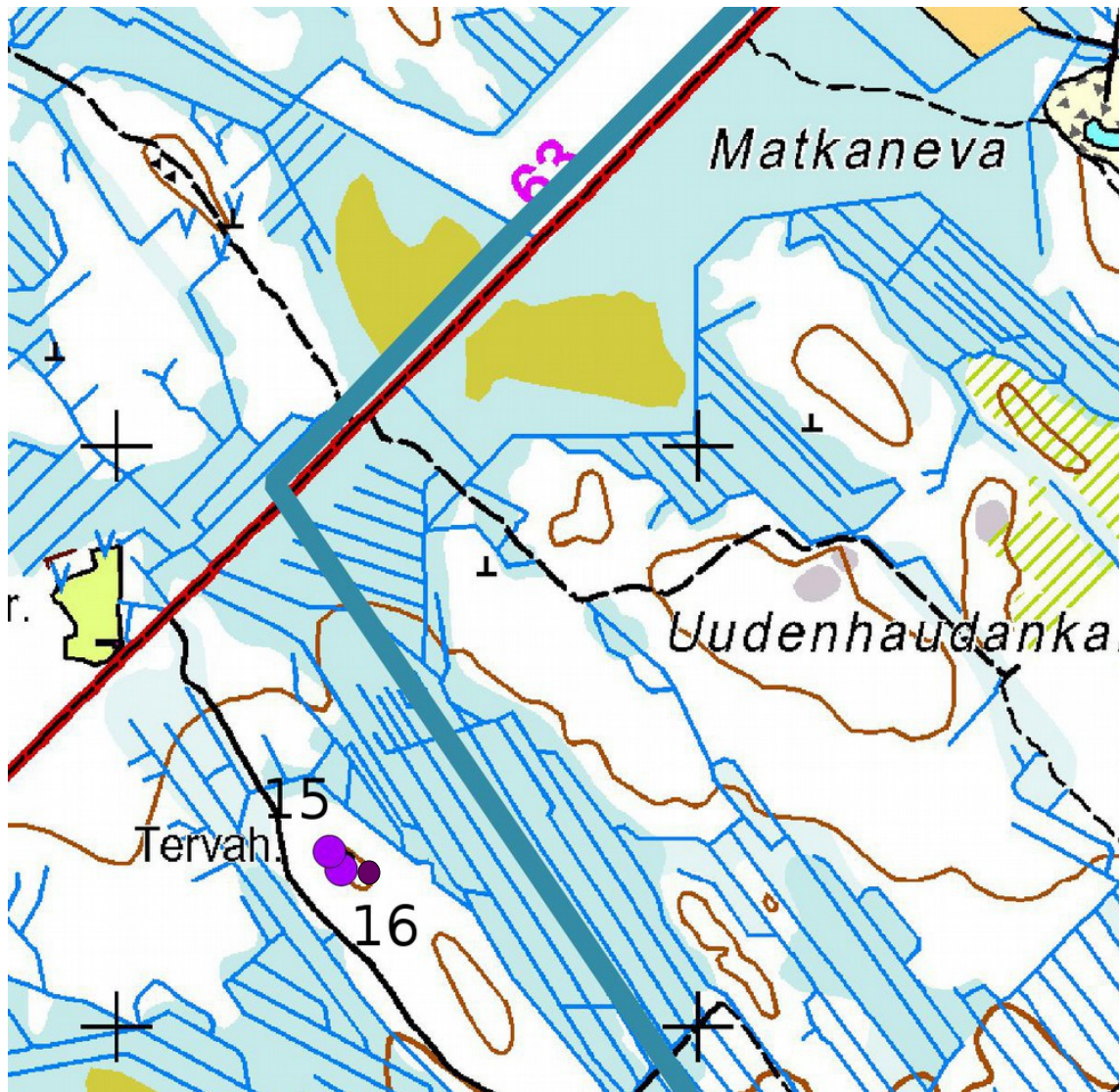
Inventointi 2014: Inventoinnissa todettiin että kohde ja ympäristö ovat ennallaan.

Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta, kohde sijaitsee suunnitellusta voimalinjasta 240 - 260 m lounaaseen.

Tervahaudan kuoppa kuvattu luoteeseen.

Kohteet 15 ja 16, mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja; sininen viiva. Maanmittauslaitoksen peruskartta rasteri 05/2014.

17. JÄRVENTAUSKANGAS

Mj-rekisteri:

Laji:

Mj-tyyppi:

Tyypin tarkenne:

Ajoitus yleinen:

Ajoitustarkenne:

Lukumäärä:

Rauhoitusluokkaehdotus:

1000022975

kiinteä muinaisjäännös

työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat

tervahaudat

historiallinen

1

2

Paikkatiedot:

Karttanumero:

Koordinaatit:

2341 06 / Q4132L

P: 7067570 I: 362488

z 119 m mpy

Kohteen rajaus:

koord.selite:

Inventointimenetelmät:

Aiemmat tutkimukset:

kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)

pintahavainnointi

Inventointi J. Itäpalo 2013

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Toholammin keskustasta 7,3 km etelälounaaseen kivisellä kankaalla Loukkuunjärven peltoalueen (kuivattu Iso Loukkuunjärvi) eteläpuolella. Kuivahko kangas, varttunutta mäntykasvatustalveä. Alueen länsipuolella on laajat avohakkuualueet. Kohde on merkitty peruskartalle.

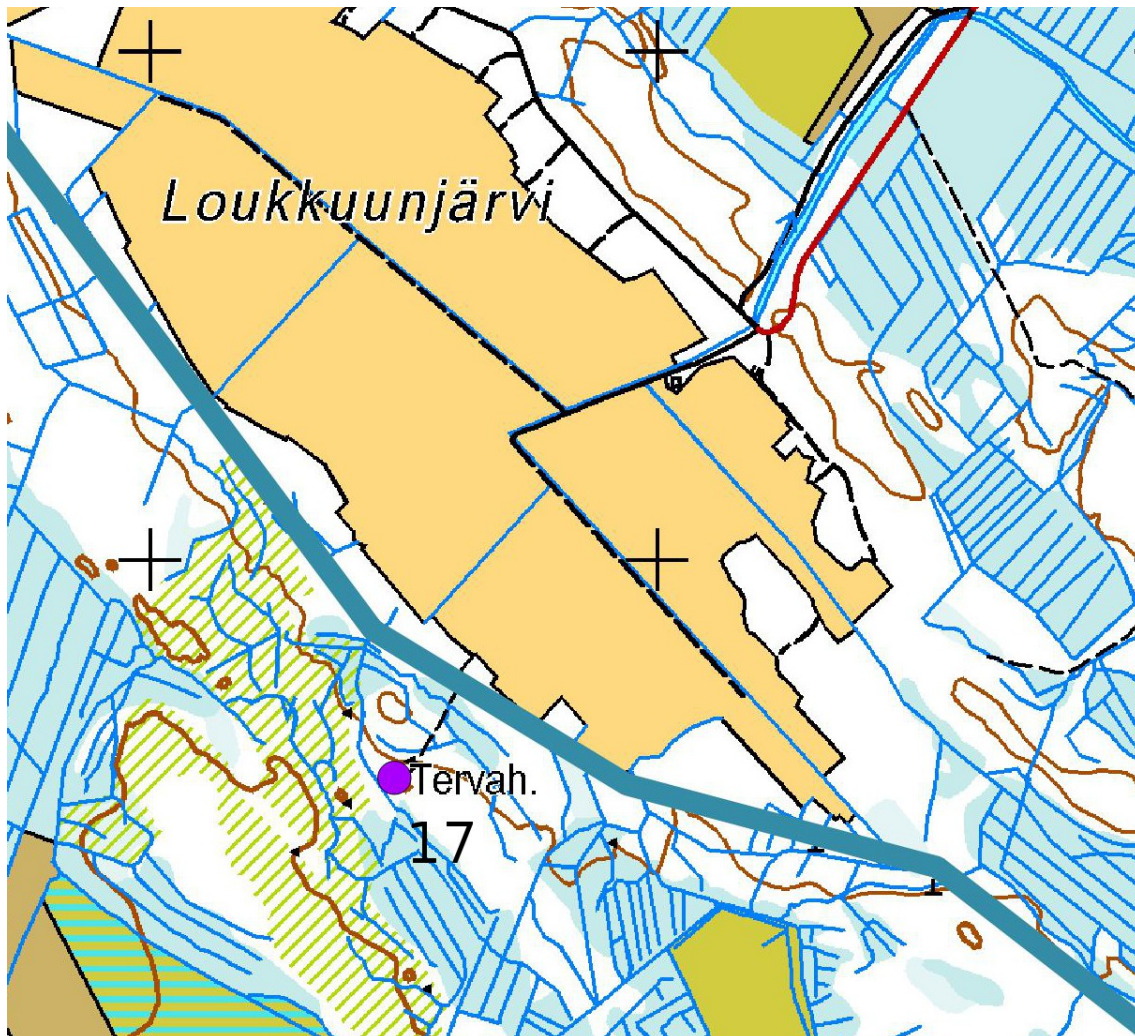
Kuvaus:

Inventointi 2013: Kohteessa on n. 15 m halkaisijaltaan oleva tervahauta, jossa halssi suuntautuu etelään. Halssissa kasvaa vanha mänty, jonka juuret ovat rikkoneet halssin suuaukon. Rakenteessa on näkyvissä reunoilla lohkottuja kiviä. Pinta on sammaleen peitossa ja päällä kasvaa eri ikäisiä mäntyjä, vanhimpien rungon paksuus on n. 40 cm. Tervahaudasta n. 50 m luoteeseen sijaitsee metsäkämpä.

Inventointi 2014: Inventoinnissa todettiin, että kohde ja ympäristö ovat ennallaan.

Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta, kohde sijaitsee suunnitellusta voimalinjasta 210 m lounaaseen.

Kohteet 17, mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja; sininen viiva. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 05/2014.

17. ISONNEVANKANGAS

Mj-rekisteri:	1000022974
Laji:	kiinteä muinaisjäänös
Mj-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat
Tyyppin tarkenne:	tervahaudat
Ajoitus yleinen:	historiallinen
Ajoitustarkenne:	
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	2
Paikkatiedot:	
Karttanumero:	2341 06 / Q4132L
Koordinaatit:	P: 7066802 I: 363726 z 121 m mpy
Kohteen raja- aus:	kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)
koord.selite:	
Inventointimenetelmät:	pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset:	Inventointi J. Itäpalo 2013

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Toholammin keskustasta 7,8 km etelälounaaseen matalalla kuivalla kankaalla Isonnevan turvetuotantoalueen pohjoispuolella. Osa alueesta on taimikkoa, osa avohakattu ja muokattu. Kohde on merkitty peruskartalle.

Kuvaus:

Inventointi 2013: Paikalla on n. 12 m halkaisijaltaan oleva tervahauta, jonka peittää koivupusikko. Kohteen eteläpuolitse kiertää hiljattain rakennettu metsätie.

Inventointi 2014: Inventoinnissa todettiin että kohde ja ympäristö ovat ennallaan. Tervahaudan halssi suuntautuu itään, pituus 3 m ja syvyys 1,2 m, se on sortunut.

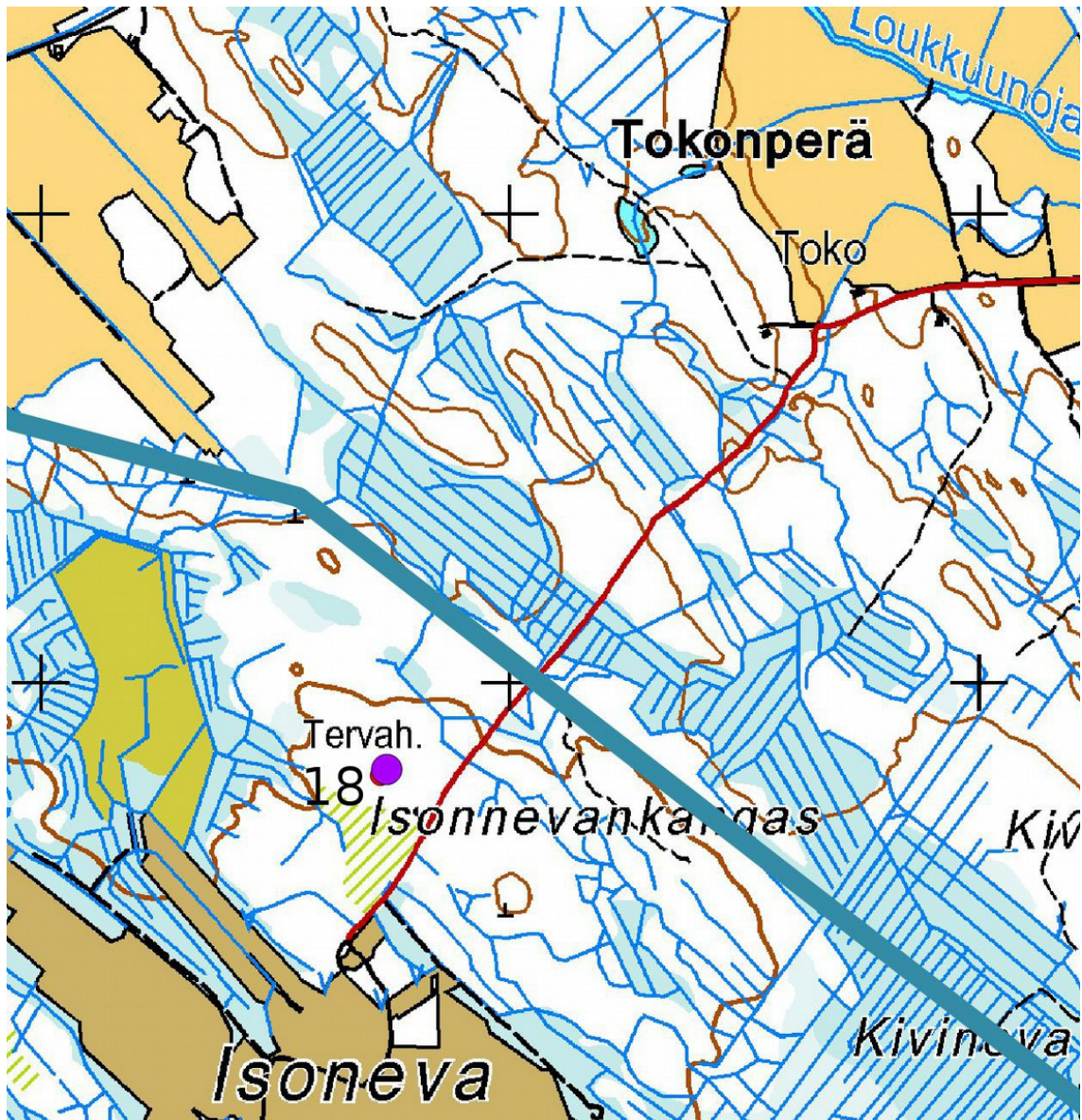
Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta, kohde sijaitsee suunnitellusta voimalinjasta 340 m lounaaseen.

Tervahaudan halssi kuvattu luoteeseen.

Kohde 18, mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja; sininen viiva. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 05/2014.

19. TORISTOJANPURO

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Mj-tyyppi:	kiinteä muinaisjännös
Tyypin tarkenne:	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat
Ajoitus yleinen:	tervahaudat
Ajoitustarkenne:	historiallinen
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	2

Paikkatiedot:

Karttanumero:	2341 06 / Q4132L
Koordinaatit:	P: 7065512 I: 365714 z 115 m mpy
Kohteen rajaus:	kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)

koord.selite:

Inventointimenetelmät:

pintahavainnointi

Aiemmat tutkimukset:

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Toholammin keskustasta 9,8 km eteläkaakkoon tasaisella osittain soistuneella kankaalla Lestijoen maisema-alueen lounaispuolella, kuivahko kangas, taimikkoa. Kohde on merkitty peruskartalle.

Kuvaus:

Haudan läpimitta valli mukaan lukien 12 m, kuopan halkaisija 8 m ja syvyys 1,1 m, Halssi suuntautuu koilliseen, pituus 3 m ja syvyys 1,6 m, se on sortunut. Haudan päällä kasvaa nuoria koivuja ja kuusia.

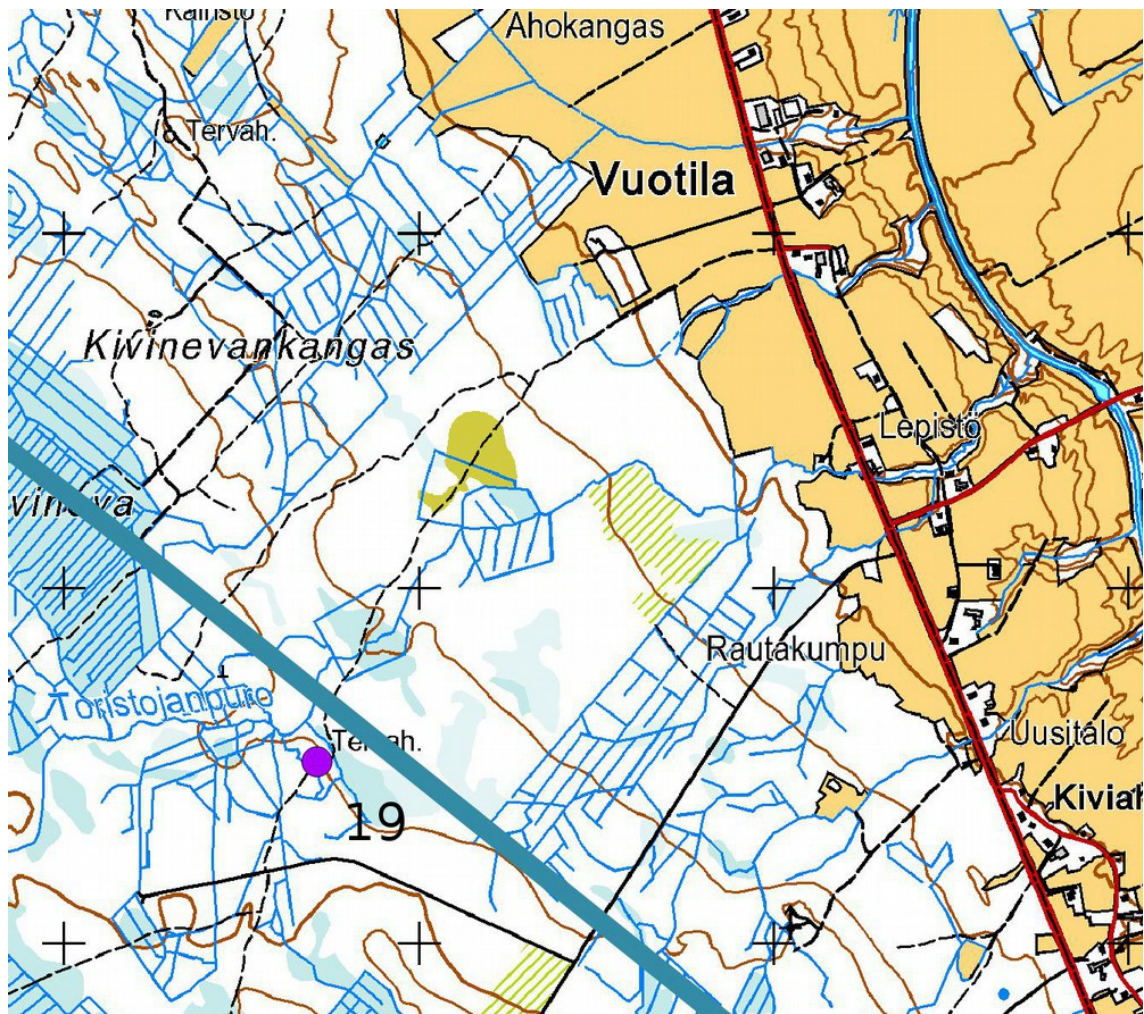
Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta, kohde sijaitsee suunnitellulta voimalinjalta 150 m lounaaseen.

Tervahaudan kuoppa kuvattu pohjoiseen.

Kohde 19, mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja; sininen viiva. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 05/2014.

20. AARREHARJU

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Mj-tyyppi:	kiinteä muinaisjännös
Tyypin tarkenne:	kivirakenteet
Ajoitus yleinen:	kiviaidat
Ajoitustarkenne:	historiallinen
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	2

Paikkatiedot:

Karttanumero:	2341 06 / Q4132L
Koordinaatit:	P: 7064946 I: 370707 (keskipiste) z 125 m mpy
Kohteen rajaus:	kohde rajautuu linjamaisesti näkyvien rakenteiden mukaisesti (Gps-mittaus)

koord.selite:

Inventointimenetelmät:	pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset:	

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Toholammin keskustasta 11,6 km eteläkaakkoon Lestijoen maisema-alueen itäpuolella kivisen mäen etelärinteellä, kuivahko kangas, alue on avohakattu ja muokattu; taimikkoa.

Kuvaus:

Mäen rinteeseen keskivaiheella on lounas - koillissuuntainen 105 m pitkä kiviaita, joka kulkee viistosti rinnettä ylöspäin. Aidan korkeus on 0,9 – 1,1 m, leveys juurella noin 1,2 m. Se on huolellisesti rakennettu, alamäen puolinen reuna on hieman viisto, ylämäessä reuna melko suorassa, laen leveys on n 0,9 m. Aita on rakennettu erikokoisista kivistä. Lounaisosa on hieman matalampi ja ilmeisesti osin purettu ja paikoitellen metsäkoneen yliajama. Aidan ympäristöä ei ole raivattua, se on ollut talousmetsänä.

Lähin pelto sijaitsee kiviaidasta 40 m kaakkoon metsätien toisella puolella, se on täysin kivetön suopelto. Aidan funktio ja tarkka ikä ovat epäselviä; se ei voinut olla peltoaita. Vastaavia kiviaitoja, jotka kulkevat kivisten kumpareiden yli tai niiden rinteillä, tunnetaan 4 kpl Toholammin Jämsän kylästä. Perimätiedon mukaan ne liittyvät Lappalaisten peuranpyyntiin. (Suur-Lohtajan historia 1). Pidämme asiaa kuitenkin epätodennäköisenä.

Vaikutusten arvio:

Aita sijaitsee suunnitellulta voimalinjalta 20 m eteläkaakkoon, se voi vaurioitua rakennusvaiheessa.

Yleiskuva metsätieltä luoteeseen.

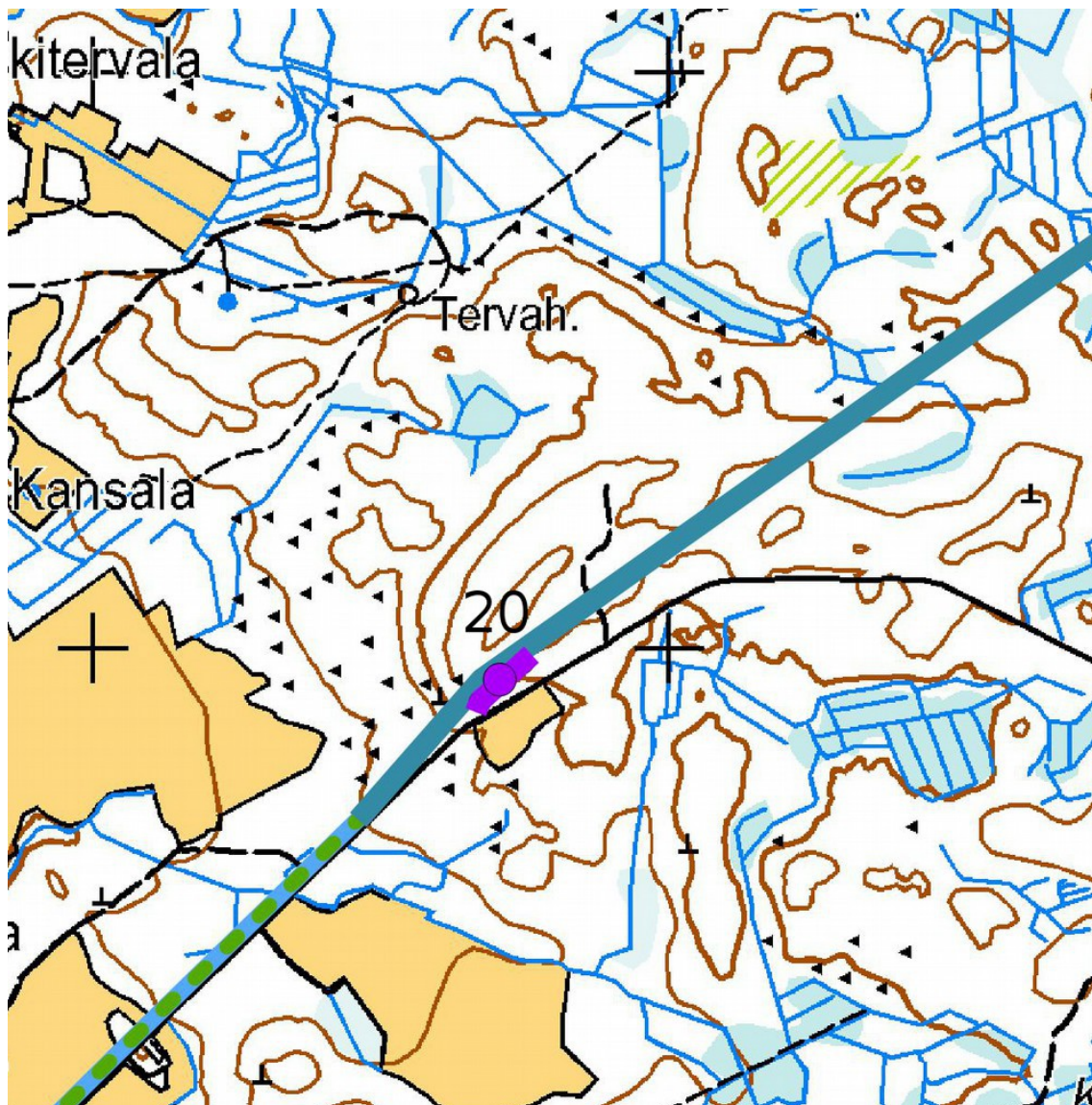

Kiviaindan keskiosa kuvattu koilliseen.

Kiviaindan koillisosa kuvattu lounaiseen.

Kohde 20, mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja; sininen viiva. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 05/2014.

21. MURHAKÄMPÄNKANGAS

Mj-rekisteri:

Laji:

Mj-tyyppi:

Tyypin tarkenne:

Ajoitus yleinen:

Ajoitustarkenne:

Lukumäärä:

Rauhoitusluokkaehdotus:

1000023452

kiinteä muinaisjännös

työ- ja valmistuspaikat

tervahaudat

historiallinen

1

2

Paikkatiedot:

Karttanumero:

Koordinaatit:

2342 09 / Q4132R

P: 7067645 I: 375151

Kohteen raja-
aus:

koord.selite:

z 130 m mpy

kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)

Inventointimenetelmät: pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset: Inventointi J. Itäpalo 2013

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Toholammin keskustasta 12,9 km kaakkoon Iso Pisin lammesta n. 800 m lounaaseen metsäautotien varrella, välittömästi tien pohjoispuolella. Kivinen kuivahko kangas rämealueen keskellä, varttunutta kuusikasvatusmetsää.

Kuvaus:

Inventointi 2013: Noin 20 m halkaisijaltaan oleva tervahauta, halssi suuntautuu etelään tielle ja se on hieman leikkautunut tien teossa. Vajaa 40 m koilliseen on soikeahkon muotoinen röykkiö, joka on n. 2,5 m halkaisijaltaan ja yli metrin korkuinen, kairauksessa todettiin hiiltä. Röykkiö liittyy paikalla harjoitettuun tervanvalmistukseen. Alueella havaittu röykkiö on todennäköisesti tervapirtin kiuas.

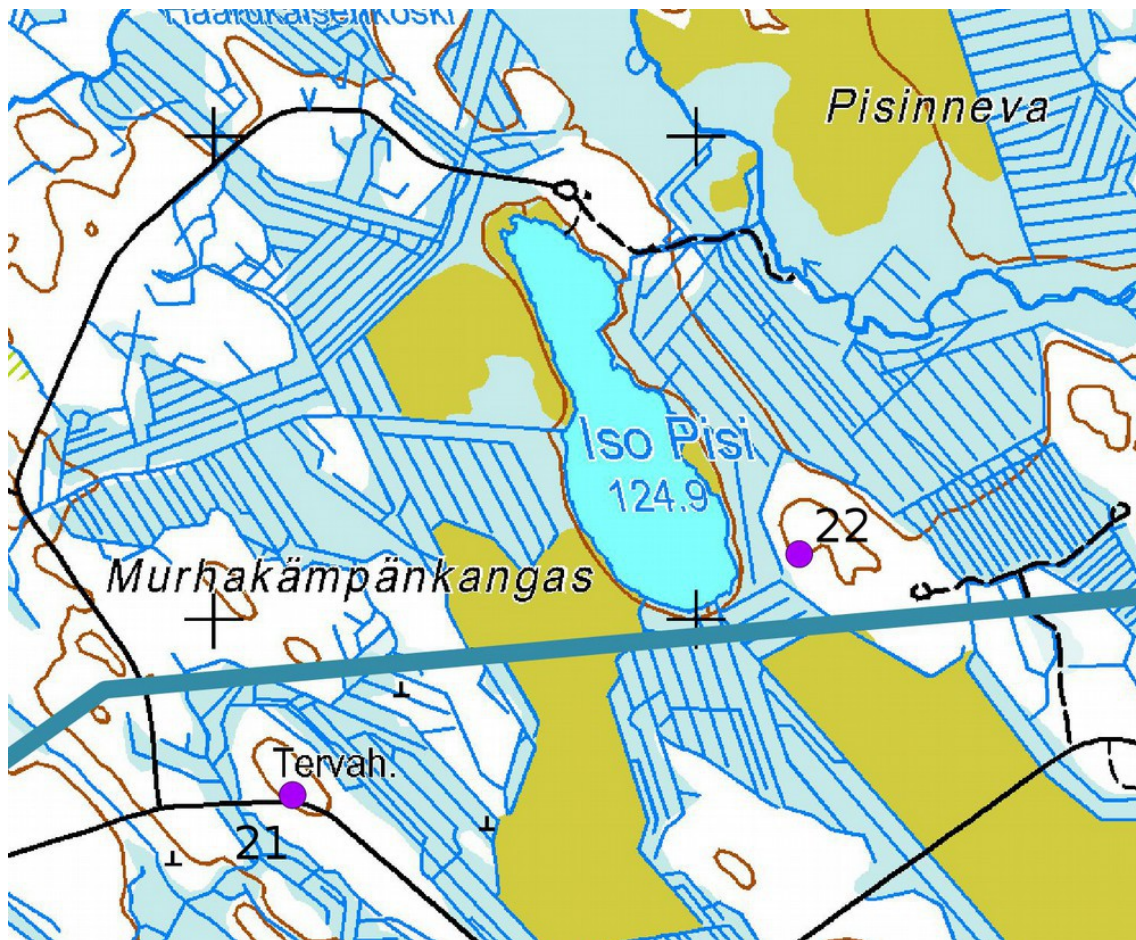
Inventointi 2014: Inventoinnissa todettiin että kohde ja ympäristö ovat ennallaan. Röykkiötä ei tarkastettu.

Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta, kohde sijaitsee suunnitellulta voimalinjalta 250 m etelään.

Tervahaudan kuoppa kuvattu lounaaseen.

Kohteet 21 ja 22, mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja sininen. Maanmittauslaitoksen peruskartta-rasteri 05/2014.

22. ISON-PISINHAUTAKANGAS

Mj-rekisteri:	-
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Mj-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat
Tyyppin tarkenne:	tervahaudat
Ajoitus yleinen:	historiallinen
Ajoitustarkenne:	
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	2

Paikkatiedot:	
Karttanumero:	2342 09 / Q4132R
Koordinaatit:	P: 7067645 I: 375151

Kohteen rajausta:	z 130 m mpy
koord.selite:	kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)
Inventointimenetelmät:	pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset:	

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Toholammin keskustasta 13,5 km kaakkoon Iso Pisin lammesta n. 130 m itään kivisellä soiden ympäröimällä kumpareella. Tuorehko paikoitellen soistunut kangas, sekametsää, eri-ikäistä puustoa.

Kuvaus:

Hauta sijaitsee mäen laen lounaislaidalla; tuplahauta, halkaisija ulompi valli mukaan lukien 21 m, kuopan halkaisija 12 m ja syvyys 1,3 m. Haudan ympärillä on oja, halssi suuntautuu lounaaseen, pituus 4 m ja syvyys 2,1 m, se on sortunut. Vallin päällä kasvaa vanhoja kuusia ja nuoria lehtipuita

Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta, kohde sijaitsee suunnitellulta voimalinjalta 140 m pohjoiseen.

Kartta sivulla 60.

Tervahaudan kuoppa kuvattu luoteeseen.

33. PURONTAKA**Mj-rekisteri:**

<i>Laji:</i>	-
<i>Mj-tyyppi:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Tyyppin tarkenne:</i>	työ- ja valmistuspaikat
<i>Ajoitus yleinen:</i>	tervahaudat
<i>Ajoitustarkenne:</i>	historiallinen
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Rauhoitusluokkaehdotus:</i>	2

Paikkatiedot:

<i>Karttanumero:</i>	2341 06 / Q4132L
<i>Koordinaatit:</i>	P: 7063803 I: 368134

Kohteen rajausta:

z 115 m mpy
kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)

koord.selite:**Inventointimenetelmät:**

pintahavainnointi

Aiemmat tutkimukset:

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Toholammin keskustasta 11,5 km kaakkoon tasaisella kankaalle Lestijoen maisema-alueen lounaispuolella. Tuoreehko paikoitellen soistunut kangas, sekametsää, eri-ikäistä puustoa.

Kuvaus:

Hauta sijaitsee loivalla itärinteellä, halkaisija valli mukaan lukien 15 m, kuopan halkaisija 12 m ja syvyys 0,8 m. Haudan ympärillä on oja, halssi suuntautuu itään, pituus 4 m ja syvyys 1,7 m, se on sortunut. Vallin päällä kasvaa isoja kuusia ja nuoria lehtipuita

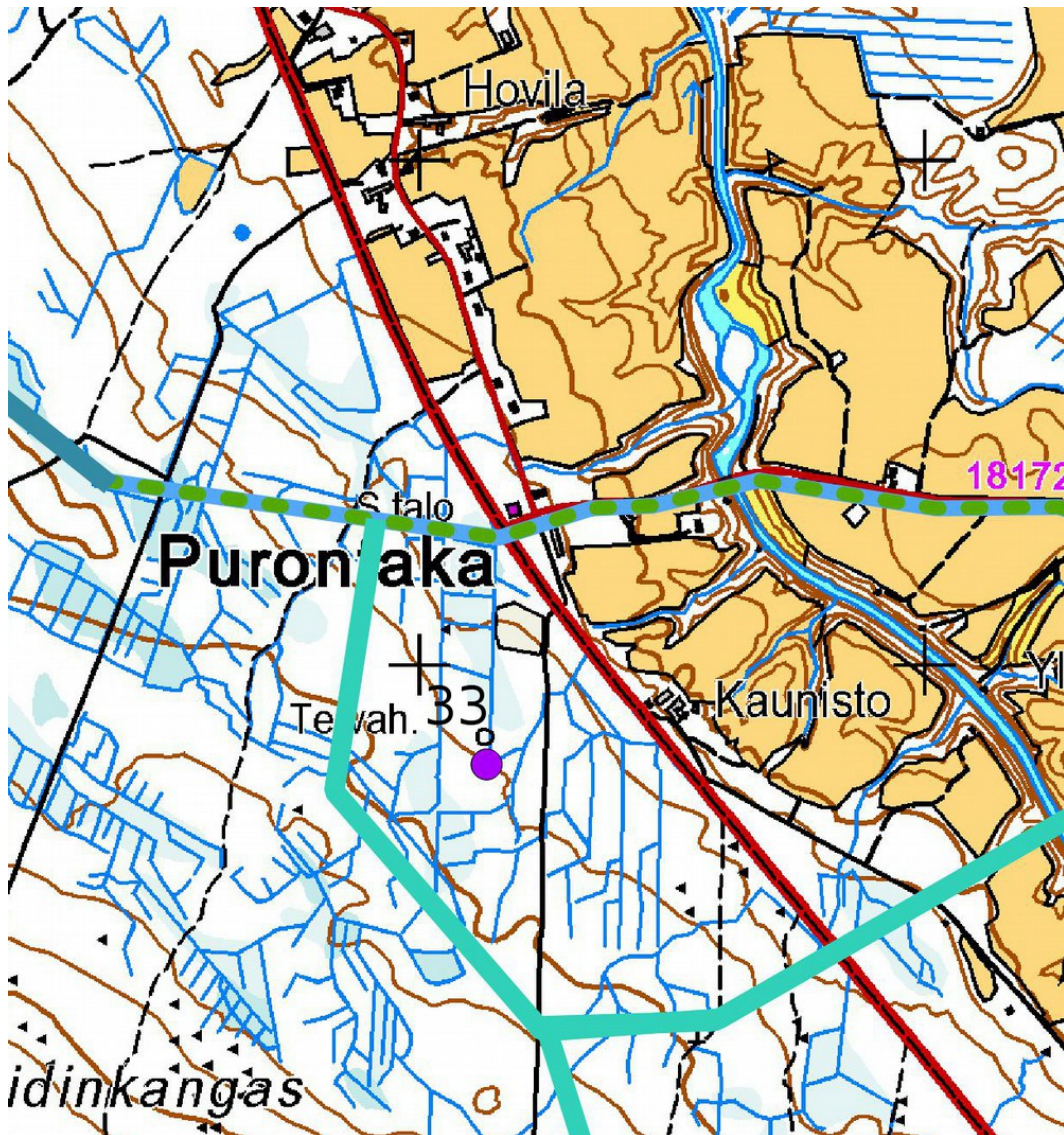
Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta, kohde sijaitsee suunnitelluista voimalinjavaihtoehdoista yli 250 metrin etäisyydellä.

Tervahaudan kuoppa kuvattu itään.

Kohde 33, mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja; sininen viiva, vaihtoehtoiset linjaukset; vihreä viiva, maakaapeli katkoviivalla. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 05/2014.

34. SEPPÄLÄN HAUTAKANGAS

Mj-rekisteri:	-
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Mj-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat
Tyypin tarkenne:	tervahaudat
Ajoitus yleinen:	historiallinen
Ajoitustarkenne:	
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	2

Paikkatiedot:	
Karttanumero:	2341 06 / Q4131R
Koordinaatit:	P: 7061523 I: 368825

z 131 m mpy

Kohteen rajaus: kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)
koord.selite:
Inventointimenetelmät: pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset:

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Toholammin keskustasta 13,7 km kaakkoon laajan kankaan alarinteellä Lestijoen maisema-alueen lounaispuolella. Kuivahko kangas, varttunutta mäntyvaltaista kasvatusmetsää.

Kuvaus:

Hauta sijaitsee mäen etelälaidalla lähellä metsätietä, sen länsipuolella on runsaasti pieniä soranottomonttuja sekä isompi sorakuoppa. Halkaisija valli mukaan lukien 12 m, kuopan halkaisija 8 m ja syvyys 0,8 m. Halssi suuntautuu lounaaseen, pituus 3 m ja syvyys 1,2 m, se on sortunut. Vallin päällä kasvaa isoja mäntyjä.

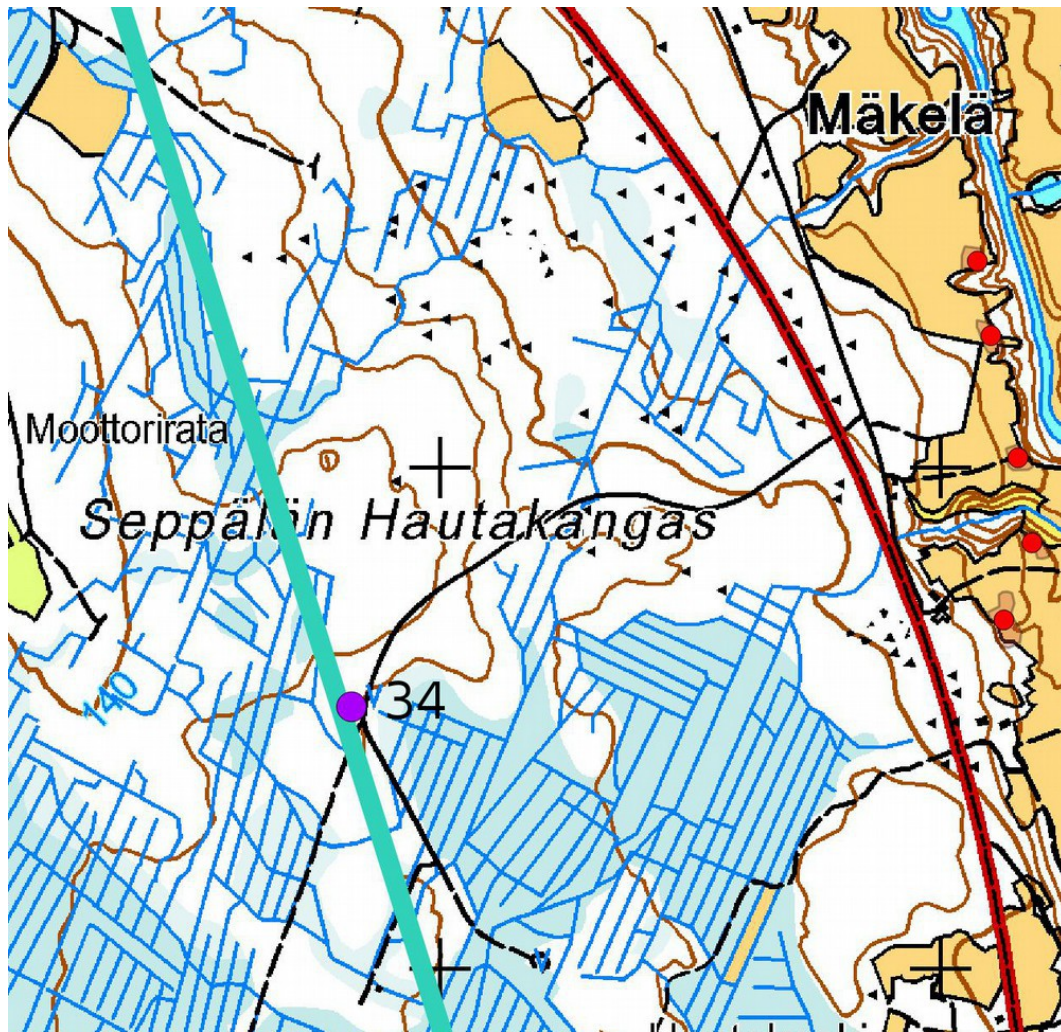
Vaikutusten arvio:

Tervahauta sijaitsee suunnitellusta voimajohtolinjauksesta n. 20-30 m itään, se voi vaurioitua rakentamisvaiheessa.

Yleiskuva länteen.

Kohde 34, suunniteltu voimajohtolinja; vihreä viiva, Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 05/2014.

Sievi**Esihistorialliset muinaisjäännökset****28. SYVÄNOJANKANGAS**

Mj-rekisteri:	1000014812
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Mj-tyyppi:</i>	asuinpaikat
<i>Tyypin tarkenne:</i>	asumuspainanteet ? , kuopat
<i>Ajoitus yleinen:</i>	kivikautinen
<i>Ajoitustarkenne:</i>	mesoliittinen (rannansiirtymisajoitus)
<i>Lukumäärä:</i>	
<i>Rauhoitusluokkaehdotus:</i>	2
Paikkatiedot:	
<i>Karttanumero:</i>	2324 10 / Q4143L
<i>Koordinaatit:</i>	P: 7074995 I: 388088 (mj-rekisterin koordinaatit) 100 -105 m mpy
<i>Kohteen raja- aus:</i>	aluerajaus perustuu muinaisjäännösrekisterin rajaukseen
<i>koord.selite:</i>	
<i>Inventointimenetelmät:</i>	pintahavainnointi, koekuopitus alueen pohjoispuolella
<i>Aiemmat tutkimukset:</i>	1979 Markku Torvinen inventointi 1992 Markku Mäki vuoti inventointi 2009 Vesa Laulumaa inventointi
<i>Aiemmat löydöt:</i>	KM 20716 asuinpaikkalöytöjä, KM 38076 asuinpaikkalöytöjä

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Sievin keskustasta n. 16,7 km kaakkoon Reisjärvi – Sievi harjajaksolla Pitkäkankaan itälaidalla Reisjärventien koillispuolella lähellä Kangasojan suuntaan laskevaa rinnettä. Alueen länsipuolella on laaja sorakuoppa. Kuiva mäntykangas, nuorta kasvatusmetsää, maaperä hiekkaa.

Kuvaus:

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus 4.12.2009:

Kohde sijaitsee Reisjärventien varrella olevan Pitkäkankaan itälaidalla ja siitä kaakkoon ulottuvalla, Syväojankankaalle päättyvällä noin 700 metriä pitkällä suurimmilla 120 metriä leveällä kaistalla. Alue on hiekkapohjaista mäntykangasta, joka idässä laskeutuu kohti Kangasojaa ja muuttuu suoksi tai pelloiksi. Lännessä on laaja hiekkakuoppa-alue, jonka kauimmaksi itään ulottuva osa on jossain määrin tuhonnut muinaisjäännöstä. Kuoppa on ainakin osittain poistettu käytöstä ja maisemoitu.

Vuoden 1979 ja 1992 inventoinneissa alueelta löytyi merkkejä asuinpaikasta, lähinnä kvartsi-iskoksia ja silloin havaittiin myös mahdollisia asumuspainanteita.

Vuoden 2009 inventoinnissa alue käytiin läpi, ja todettiin, että kivikautisen asuinpaikan lisäksi alueella on mahdollisesti siihen liittyviä kuoppajäännöksiä. Useat kuopista kuitenkin vaikuttivat aika pieniltä asumuspainanteiksi, mutta kohteen läpi lounais-koillis-suunnassa kulkevan hiekkatien kaakkoispuolisella alueella oli myös yksi selvästi laakeampi painanne, johon tehdystä lapionpistosta löytyi kvartsi-iskoksia, palanutta luuta ja liuskeiskos. Alueella oleviin muihinkin painanteisiin tehtiin koepistoja, mutta ne olivat löydöttömiä. Sen sijaan aikalailla itään laskevan terrassin reunan tuntumaa seuraavalta polulta löytyi muutamia kvartsi-iskoksia. Kyseinen terrassi jatkuu myös em. tien luoteispuolelle ja myös täältä saattoi poimia kvartseja maahan tallautuneesta polun pinnasta. Löytöjä oli myös tien leikkauksessa.

Alueella on siis myös kuoppajäänteitä, joiden ikä ja käyttötarkoitus ei ole selvillä. Kuoppien koko vaihtelee halkaisijaltaan yhdestä metristä noin kolmeen metriin, myös syvyys vaihtelee, keskimäärin ne ovat 50–70 cm syviä. Osa niistä on todennäköisesti pyyntikuoppia, osa voi liittyä asuinpaikkaan.

Inventoinnissa 2014 tarkoituksena oli varmistaa muinaisjäännösalueen pohjoisreunaa voimalinjan suuntaan. Merkityn alueen pohjoisreunassa havaittiin ajourissa likamaata ja palanutta maata, kahdessa ajourassa muinaisjäännösalueen reunasta pohjoiseen hiekkaa oli puhdasta eikä merkkiä asuinpaikasta havaittu. Ajourien väliin tehtiin 5 koekuoppaa 5 m:n välein, eikä niissäkään havaittu muinaisjäännökseen viittaavia

merkkejä.

Vaikutusten arvio:

Muinaisjäännösalueen pohjoisreuna sijaitsee nykyisestä voimajohdosta 10 kaakkoon ja suunnitellusta linjauksesta 80 m kaakkoon. Vaurioita syntyy, jos alueen halki tehdään huoltotie tai voimalinjan sijainti muuttuu nykyisen linjan itäpuolelle.

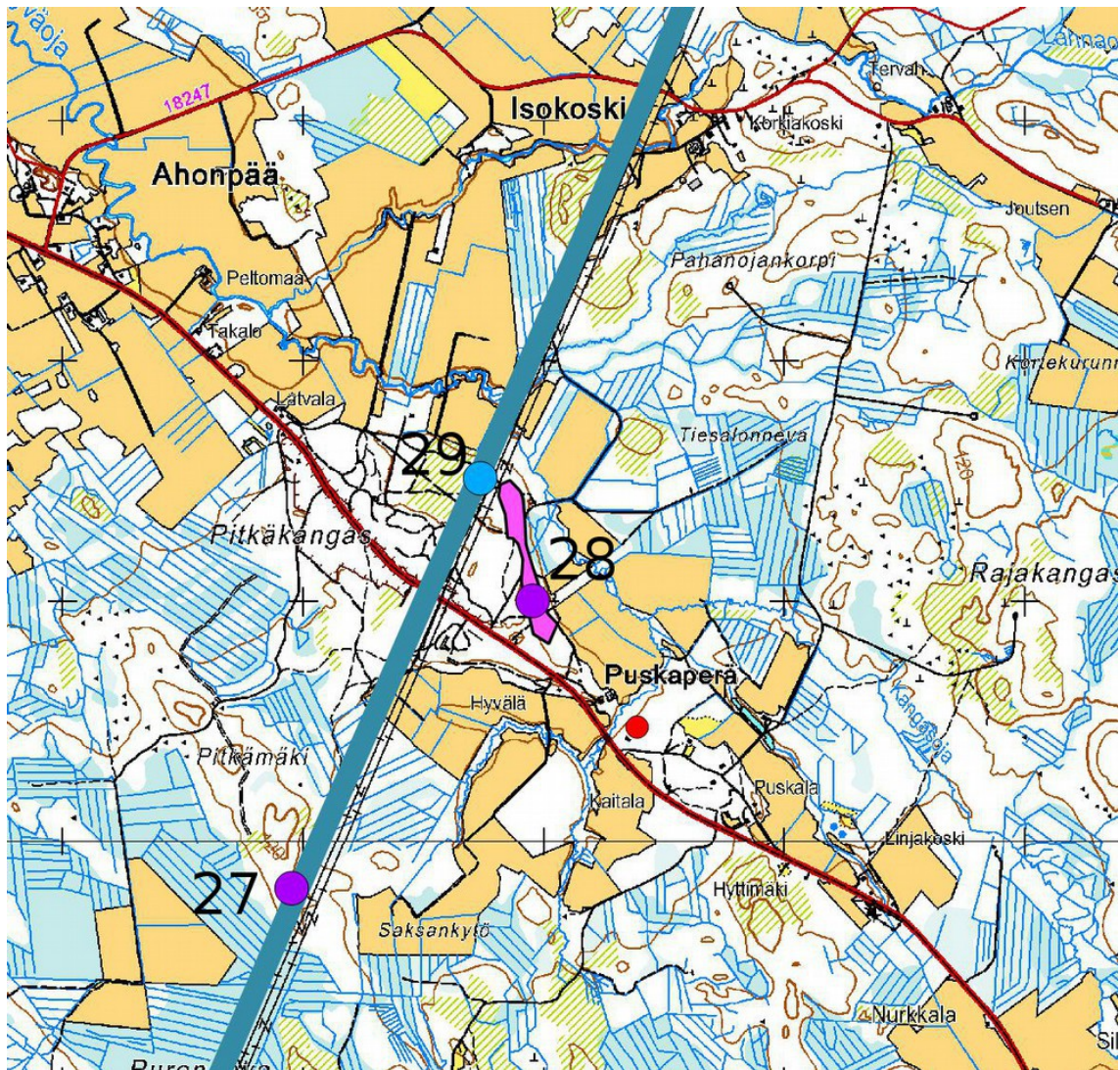

Kivikautisen asuinpaikan pohjoispäää kuvattu kaakkoon.

Yleiskuva sorakuopan eteläpäästä pohjoiseen. Muinaisjäännösalue sijaitsee metsikössä kuvan oikeassa reunassa ja suunniteltu voimajohdon linjaus keskellä näkyvistä johtolinjoista n. 40 m vasemmalle.

Kohteet 27 – 29, asuinpaikka-alue (28) keskellä. Mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja; sininen viiva. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 05/2014.

Historialliset muinaisjäännökset

24. KOPPELOKANGAS 5

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Mj-tyyppi:	kiinteä muinaisjäännös
Tyypin tarkenne:	työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus yleinen:	miilut
Ajoitustarkenne:	historiallinen
Lukumäärä:	uusi aika
Rauhoitusluokkaehdotus:	2
	2

Paikkatiedot:

Karttanumero:	2341 12 / Q4134L
Koordinaatit:	P: 7067699 I: 381785

Kohteen rajaus:
koord.selite:

z 129 m mpy
kohde rajautuu aluemaisesti näkyvien rakenteiden mukaisesti

Inventointimenetelmät: pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset: 2012 H.-P. Schulz inventointi

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Sievin keskustasta 38,5 km kaakkoon metsätien (ent. Eskolan metsäradan sivuhaara) eteläpuolella. Mosaiikkimaisema, jossa runsaasti pieniä kuivahkoja - tuoreita kankaita ja pieniä soita. Tuorehko kangas, jossa kasvaa tiheästi eri-ikäistä puustoa.

Kuvaus:

Matalan kankaan länsilaidalla, metsätien eteläpuolella, on kaksi pystymiilua vierekkäin:

miilu 1: halkaisija 12 m, vallin leveys 1 m ja korkeus 0,4 m

miilu 2: halkaisija 12 m, vallin leveys 1 m ja korkeus 0,5 m

Kyseessä on ns. pystymiiluja, tyyppi tuli käyttöön 1900-luvun alussa

Miilujen päällä kasvaa isoja mäntyjä ja koivuja, rakenteet ovat aluskasvillisuuden peitossa.

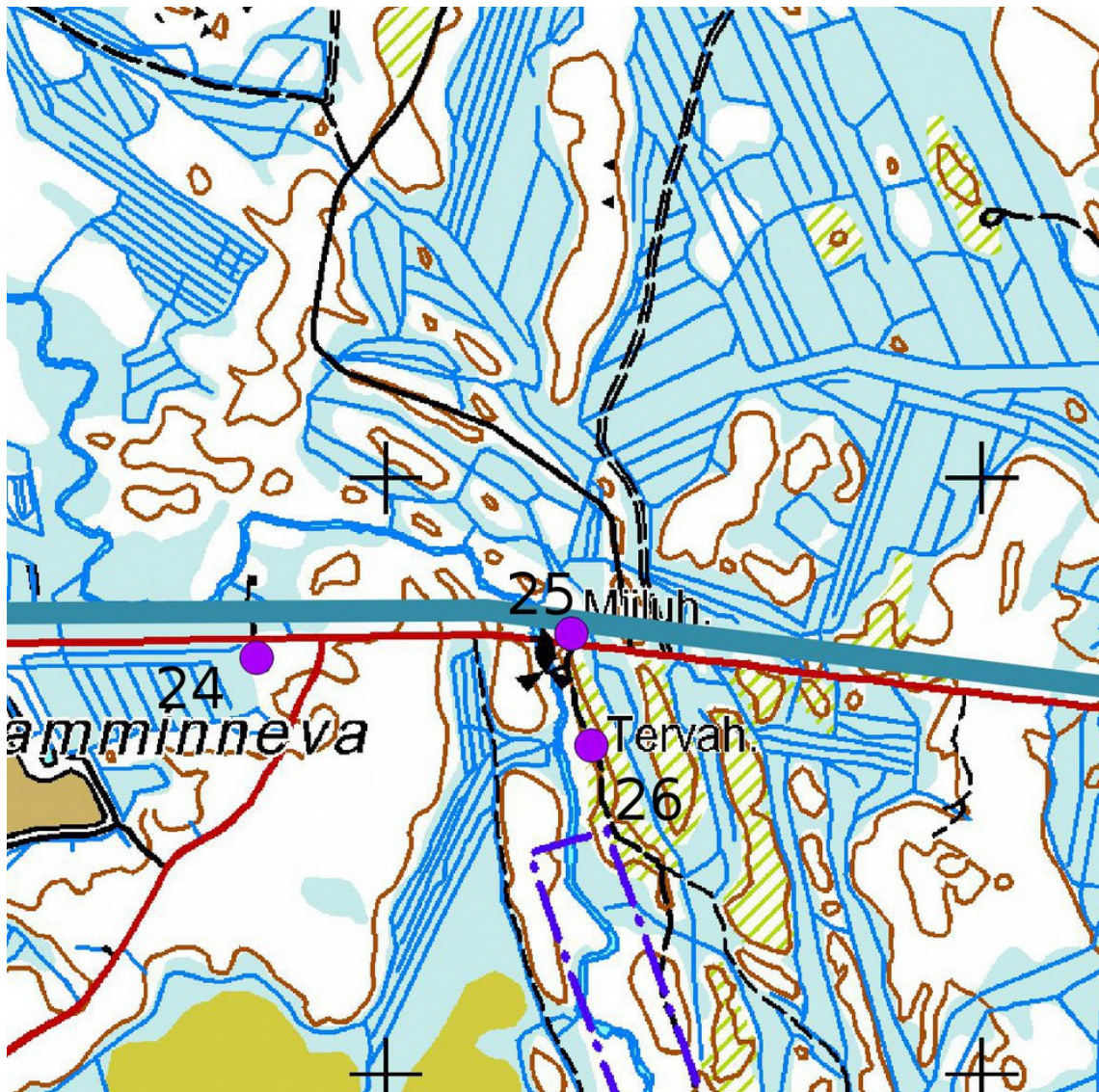
Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta, kohde sijaitsee suunnitellulta voimalinjalta 85 m etelään.

Miilu 1 kuvattu luoteeseen.

Kohteet 24 – 26, mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja; sininen viiva.
Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 05/2014.

25. KOPPELONKOSKI 1

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Mj-tyyppi:	kiinteä muinaisjännös
Tyyppin tarkenne:	työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus yleinen:	miilut
Ajoitustarkenne:	historiallinen
Lukumäärä:	uusi aika
Rauhoitusluokkaehdotus:	2
	2

Paikkatiedot:

Karttanumero:	2341 12 / Q4134L
Koordinaatit:	P: 7067739 I: 382313

z 127 m mpy

Kohteen rajaus: kohde rajautuu aluemaisesti näkyvien rakenteiden mukaisesti
koord.selite:
Inventointimenetelmät: pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset: 2012 H.-P. Schulz inventointi

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Sievin keskustasta 38,8 km kaakkoon metsätien (ent. Eskolan metsäradan sivuhaara) pohjoispuolella. Mosaiikkimaisema, jossa runsaasti pieniä kuivahkoja - tuoreita kankaita ja pieniä soita. Tuorehko kangas, jossa kasvaa isoja mäntyä ja tiheästi nuoria lehtipuita.

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Vääräjoesta n. 50 m itään, paikalla on kaksi pystymiilua vierekkäin:

miilu 1: halkaisija 14 m, vallin leveys 2 m ja korkeus 1 m

miilu 2: halkaisija 11 m, vallin leveys 1 m ja korkeus 0,5 m

Kyseessä on ns. pystymiiluja, tyyppi tuli käyttöön 1900-luvun alussa

Miilujen päällä kasvaa isoja mäntyjä, rakenteet ovat aluskasvillisuuden peitossa.

Vaikutusten arvio:

Kohde sijaitsee melkein suunnitellun voimajohtolinjan alapuolella, se voi vaurioitua rakentamisvaiheessa.

Kartta sivulla 70.

Miilu 1 kuvattu länteen.

26. KOPPELONKOSKI 2

Mj-rekisteri:	-
Laji:	kiinteä muinaisjäänös
Mj-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat
Tyyppin tarkenne:	tervahaudat
Ajoitus yleinen:	historiallinen
Ajoitustarkenne:	
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	2

Paikkatiedot:

Karttanumero:	2341 12 / Q4134L
Koordinaatit:	P: 7067552 I: 382346 z 130 m mpy
Kohteen rajaus:	kohde rajautuu pistemäisesti (GPS-mittaus)
Inventointimenetelmät:	pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset:	2012 H.-P. Schulz inventointi

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Sievin keskustasta 40 km kaakkoon metsätien (ent. Eskolan metsäradan sivuhaara) eteläpuolella ja Vääräjoen itäpuolella. Mosaiikkimaisema, jossa runsaasti pieniä kuivahkoja - tuoreita kankaita ja pieniä soita. Tuoreehko kangas, jossa kasvaa isoja mäntyä ja tiheästi nuoria lehtipuita.

Kuvaus:

Metsätieltä 160 m etelään ja Vääräjoesta 50 m itään on tervahauta, läpimitta valli mukaan lukien 15 m, kuopan läpimitta 10 m. Metsätie on rakennettu haudan läpi, kuoppa on täytetty maalla. Halssi suuntautuu länteen, pituus 4 m ja syvyys 1,8 m. Vallin päällä kasvaa isoja mäntyjä ja koivuja.

Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta, kohde sijaitsee suunnitellusta voimalinjasta 200 m etelään.

Tervahaudan kuoppa kuvattu luoteeseen.

27. Pitkämäki

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Mj-tyyppi:	kiinteä muinaisjäänös
Tyyppin tarkenne:	työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus yleinen:	tervahaudat
Ajoitustarkenne:	historiallinen
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	2

Paikkatiedot:

Karttanumero:	2324 10 / Q4143L
Koordinaatit:	P: 7073804 I: 386955 z 117 m mpy

Kohteen rajaus:	kohde rajautuu pistemäisesti (GPS-mittaus)
Inventointimenetelmät:	pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset:	

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Sievin keskustasta 17,5 km kaakkoon Sievi – Reisjärventieltä 1,3 km lounaaseen rämeiden ympäröimällä soraharjanteella. Paikoitellen kivikkoa, kuivahko kangas, nuorta kasvatusmetsikköä.

Kuvaus:

Hauta sijaitsee harjanteen tasaisessa kaakkoispäässä; tuplahauta, läpimitta ulompi valli mukaan lukien 20 m, kuopan halkaisija 11 m ja syvyys 0,8 m. Halssi suuntautuu lounaaseen, pituus 3 m, se on sortunut. Haudan päällä kasvaa nuoria havu- ja lehtipuita.

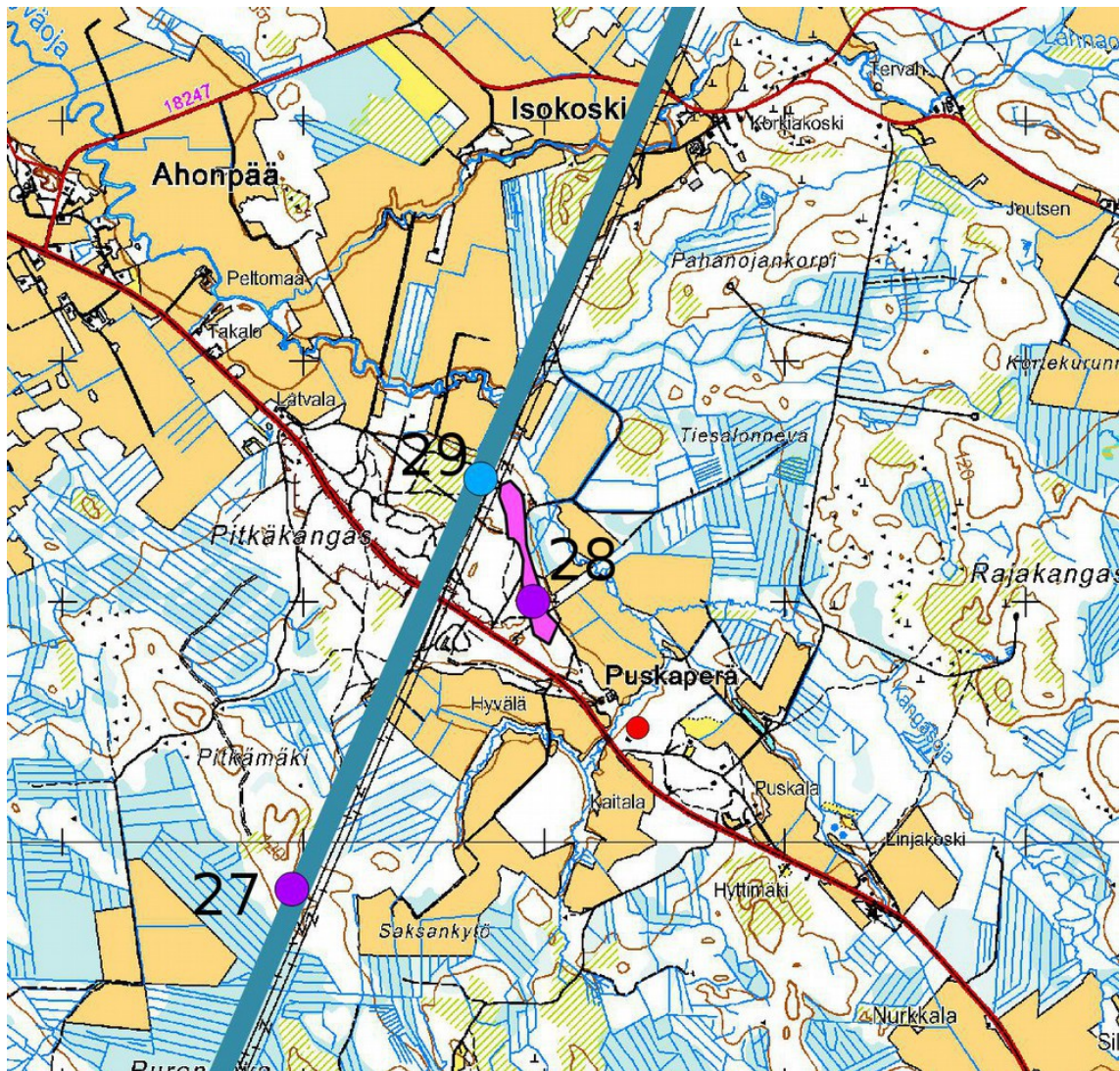
Vaikutusten arvio:

Kohde sijaitsee 15 m suunnitellusta voimalinjasta länsiluoteeseen, se voi vaurioitua rakennusvaiheessa.

Tervahauta kuvattu lounaaseen.

Kohteet 27 – 29, tervahauta (27) alhaalla. Mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja; sininen viiva. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 05/2014.

35. PIRTIVEDENKANGAS

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Mj-tyyppi:	kiinteä muinaisjäännös
Tyypin tarkenne:	työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus yleinen:	tervahaudat
Ajoitustarkenne:	historiallinen
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	2

Paikkatiedot:

Karttanumero: 2342 11 / Q4134L
Koordinaatit: P: 7063532 I: 382827

z 130 m mpy

Kohteen rajaus: kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)
koord.selite:
Inventointimenetelmät: pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset: 2012 H.-P. Schulz inventointi

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Sievin keskustasta 42,6 km kaakkoon. Mosaiikkimaisema, jossa runsaasti pieniä kuivahkoja - tuoreita kankaita ja pieniä soita, matala kivinen kangas, rehevähköä sekametsää, osittain aukea.

Kuvaus:

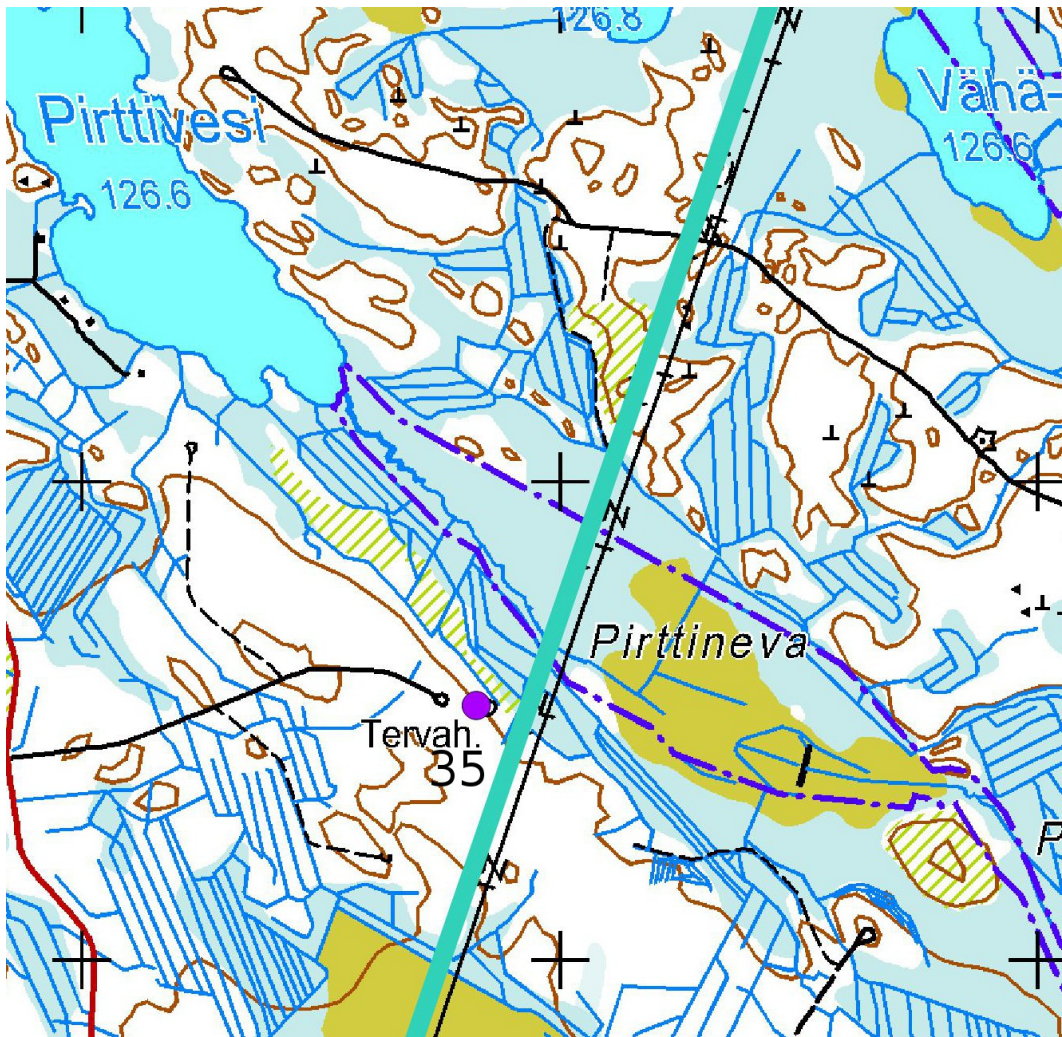
Hauta sijaitsee kankaan koillislaidalla, läpimitta valli mukaan lukien 14 m, kuopan halkaisija 8 m ja syvyys 1,4 m. Halsi suuntautuu koilliseen, pituus 4m halsi on hakkuujätteen peittämä. Ympäristö on avohakattu, taimikkoa, haudan päällä kasvaa nuoria puita.

Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta, tervahauta sijaitsee suunnitellusta voimajohtolinjauksesta n. 140 m länteen.

Tervahaudan kuoppa kuvattu koilliseen.

Kohde 35, mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja; vihreä viiva. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 05/2014.

36. KONUNLEHTO

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Mj-tyyppi:	kiinteä muinaisjäänös
Tyyppin tarkenne:	työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus yleinen:	tervahaudat
Ajoitustarkenne:	historiallinen
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	2

Paikkatiedot:

Karttanumero:	2342 11 / Q4134L
Koordinaatit:	P: 7063532 I: 382827

Kohteen rajaus:
koord.selite:

z 130 m mpy
kohde rajautuu pistemäisesti (Gps-mittaus)

Inventointimenetelmät: pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset: 2012 H.-P. Schulz inventointi

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Sievin keskustasta 41,8 km kaakkoon. Mosaiikkimaisema, jossa runsaasti pieniä kuivahkoja - tuoreita kankaita ja pieniä soita, matala kivinen kangas, rehevää sekametsää. .

Kuvaus:

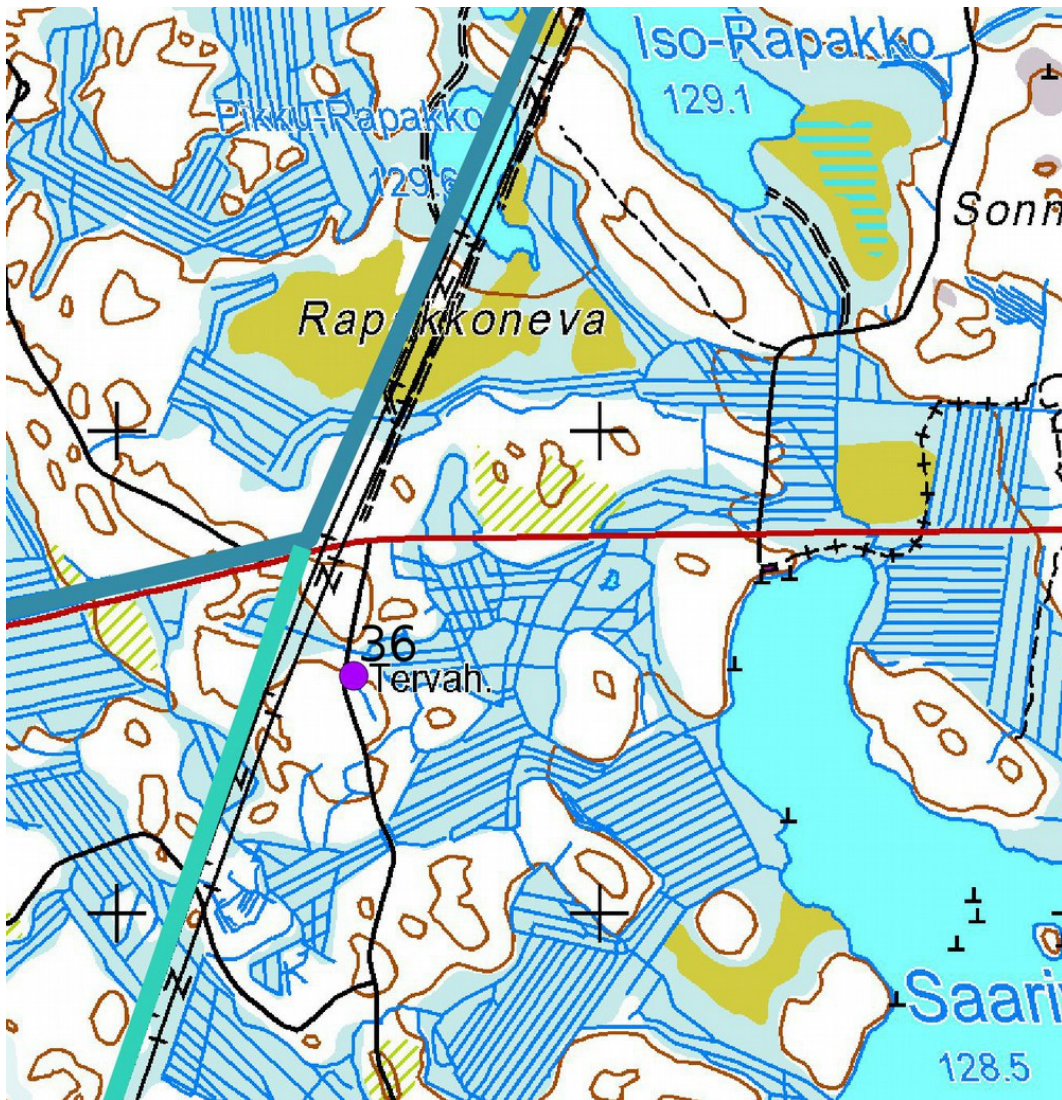
Hauta sijaitsee notkelmassa kankaan itälaidalla, läpimitta valli mukaan lukien 13 m, kuopan läpimitta 7 m ja syvyys 1,4 m. Halssi suuntautuu koilliseen, pituus 5 m ja syvyys 2,1 m. Haudan länsireuna on vaurioitunut ojaa kaivatessa; valli ja kuoppa ovat tiheän aluskasvillisuuden peitossa.

Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta, tervahauta sijaitsee suunnitellusta voimajohtolinjauksesta n. 190 m itään.

Tervahaudan kuoppa kuvattu koilliseen.

Kohde 35, mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja; vihreä viiva. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 05/2014.

Muut havainnot

23. ESKOLAN METSÄRATA

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Mj-tyyppi:	muu rakenne
Tyyppin tarkenne:	likennekohtat
Ajoitus yleinen:	ratapohjat
Ajoitustarkenne:	uusi aika
Lukumäärä:	
Rauhoitusluokkaehdotus:	

Paikkatiedot:

Karttanumero:	2341 12 / Q4134L
Koordinaatit:	P: 706870 I: 378670 (kohta missä voimalinja ylittää pääradan linjauksen)

Kohteen rajaus:	kohde rajautuu linjamaisesti nyk. metsätielinjausten mukaisesti
Inventointimenetelmät:	pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset:	

Maastotiedot:

Mosaikkimaisema, jossa runsaasti pieniä kuivahkoja - tuoreita kankaita ja pieniä soita.

Kuvaus:

Rata oli Metsähallituksen omistuksessa, rakennustyöt alkoivat 1919. Rata kulki Pohjanmaan radan varresta Eskolan asemalta Kannuksesta eteläkaakkoon Lestijärvelle saakka, kokonaispituus oli 68 km. Reitti oli Eskola - Sievi Maansydämenjärvi - Katiskajärvi - Haarainkangas , josta lähti haara itään Teeriharjulle, - Toholampi Särkijärvi – Lestijärvi Jatkoneva - Syrinharju. Raideleveys oli 750 mm. Rata oli käytössä vuosina 1920 - 1961, sitä pitkin kuljetettiin yli kaksi miljoonaa kuutiometriä puutavaraa. Se oli Suomen pisin ja pitkäaikaisin pelkästään puutavaran kuljetukseen tarkoitettu kapearaiteinen rautatie. Rata purettiin 1961, pohja toimii nykyään metsätienä.

Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta. Alkuperäinen ratapohja on tuhoutunut, linjauksella on leveä metsä- / paikallistie.

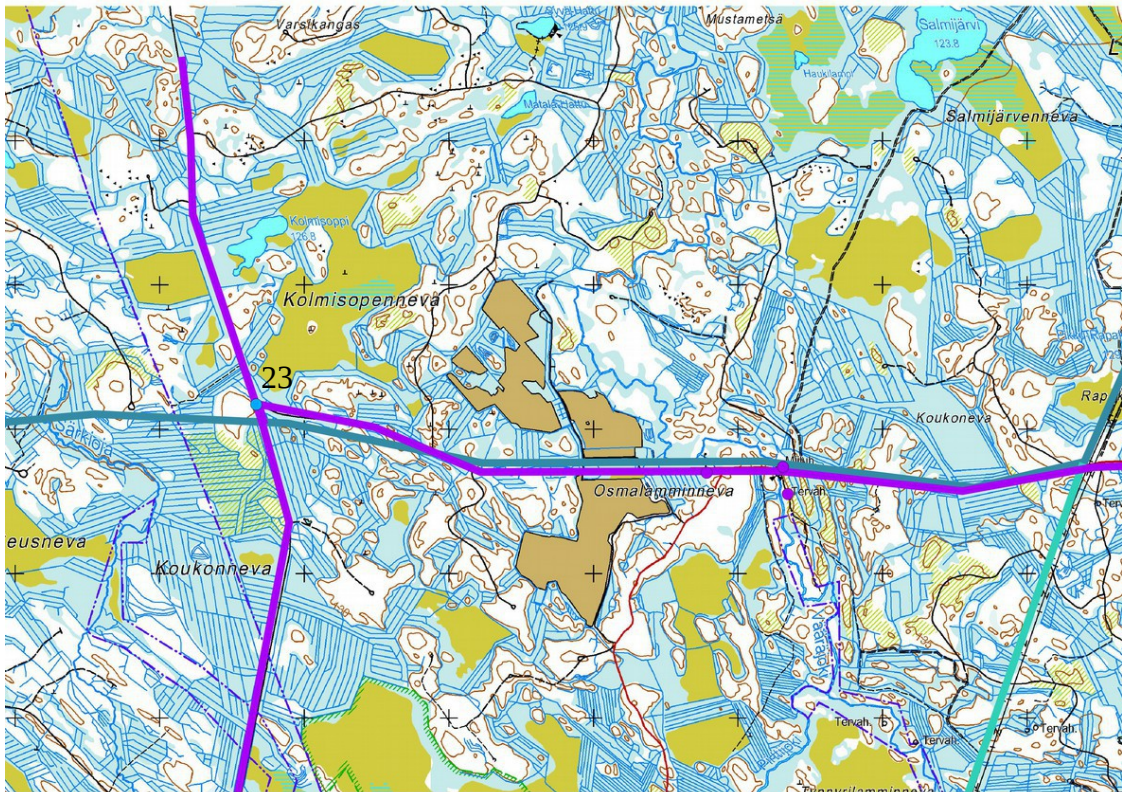

Metsäradan haarakohta Kolmisopennevan kohdalla ja suunnitellun voimajohtolinjan ylityspaikalla kuvattu pohjoiseen.

Metsäradan itäinen haara kohdalla kuvattu länteen.

Kohde 23, mk 1:30 000, suunniteltu voimalinja; sininen viiva. Metsäradan linjaus violetilla. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 05/2014.

29. SYVÄNOJANKANGAS 2

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Mj-tyyppi:	muu rakenne
Tyyppin tarkenne:	maarakenteet
Ajoitus yleinen:	kuopat
Ajoitustarkenne:	uusi aika
Lukumäärä:	3
Rauhoitusluokkaehdotus:	

Paikkatiedot:

Karttanumero:	2324 10 / Q4143L
Koordinaatit:	P: 706870 I: 378670 z 102

Kohteen rajaus:

Inventointimenetelmät:	kohde rajautuu pistemäisesti (GPS-mittaus)
Aiemmat tutkimukset:	pintahavainnointi, kairaus

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Sievin keskustasta n. 16,5 km kaakkoon Reisjärvi – Sievi harjujaksolla Pitkäkankaan itälaidalla Reisjärventien koillispuolella lähellä Kangasojan suuntaan laskevaa rinteä. Alueen eteläpuolella on laaja sorakuoppa. Kuiva mäntykangas, varttunutta kasvatusmetsää, maaperä hiekkaa.

Kuvaus:

Kankaan loivalla koillisrinteellä on kolme pientä kuoppa 15 m:n säteellä. Niiden halkaisija on 1 – 1,3 m ja syvyys 0,4 – 0,5 m. Kairauksissa on havaittu ohuen humuskerroksen alla puhdasta hiekkää. Tämän perusteella kuopat ovat melko nuoria, mahdollisesti kannonnostossa peräisin.

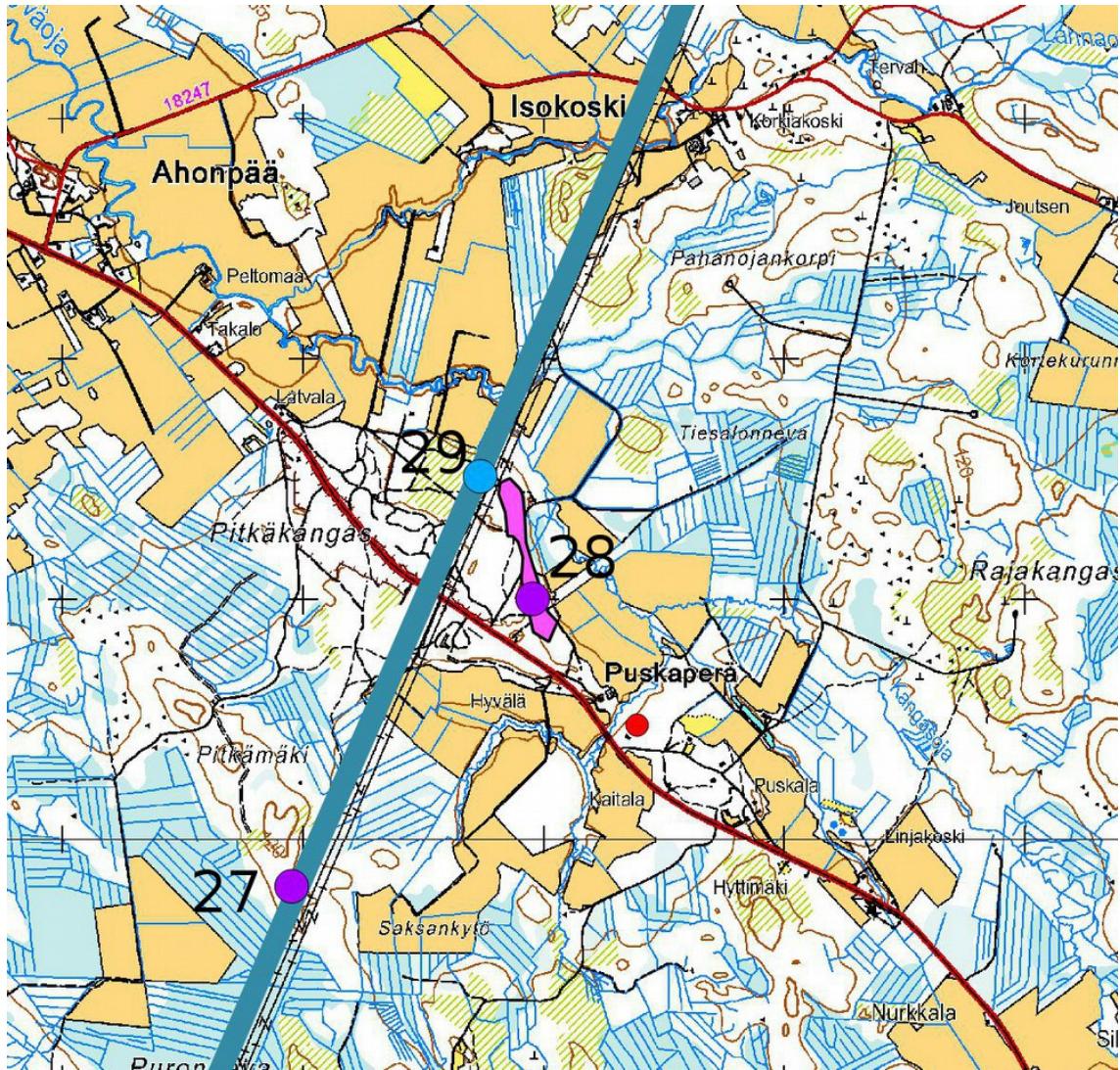
Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta. Kohteella ei ole suojeluarvoa.

Maakuoppa kuvattu itään.

Kohde 29, mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja sinisellä.
Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 05/2014.

Lestijärvi

Historialliset muinaisjäännökset

30. RUIPPOJÄRVI

Mj-rekisteri:	-
<i>Laji:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Mj-tyyppi:</i>	työ- ja valmistuspaikat
<i>Tyyppin tarkenne:</i>	tervahaudat
<i>Ajoitus yleinen:</i>	historiallinen
<i>Ajoitustarkenne:</i>	
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Rauhoitusluokkaehdotus:</i>	2
Paikkatiedot:	
<i>Karttanumero:</i>	2341 07 / P4242R
<i>Koordinaatit:</i>	P: 7048133 I: 377443 z 155 m mpy
<i>Kohteen rajaus:</i>	kohde rajautuu pistemäisesti (GPS-mittaus)
<i>Inventointimenetelmät:</i>	pintahavainnointi
<i>Aiemmat tutkimukset:</i>	

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Lestijärven keskustasta 6,8 km länsiluoteeseen kivisellä harjanteella, kuivahko kangas, nuorta kasvatusmetsää. Tervahauta on merkitty peruskartalle

Kuvaus:

Hauta sijaitsee harjanteen etelärinteellä noin 15 m Ruippojärveltä pohjoiseen, läpimitta valli mukaan lukien 13 m, kuopan halkaisija 8 m ja syvyys 1,1 m. Halssi suuntautuu etelään, pituus 3 m ja syvyys 1,7 m, se on sortunut. Haudan päällä kasvaa nuoria havu- ja lehtipuita.

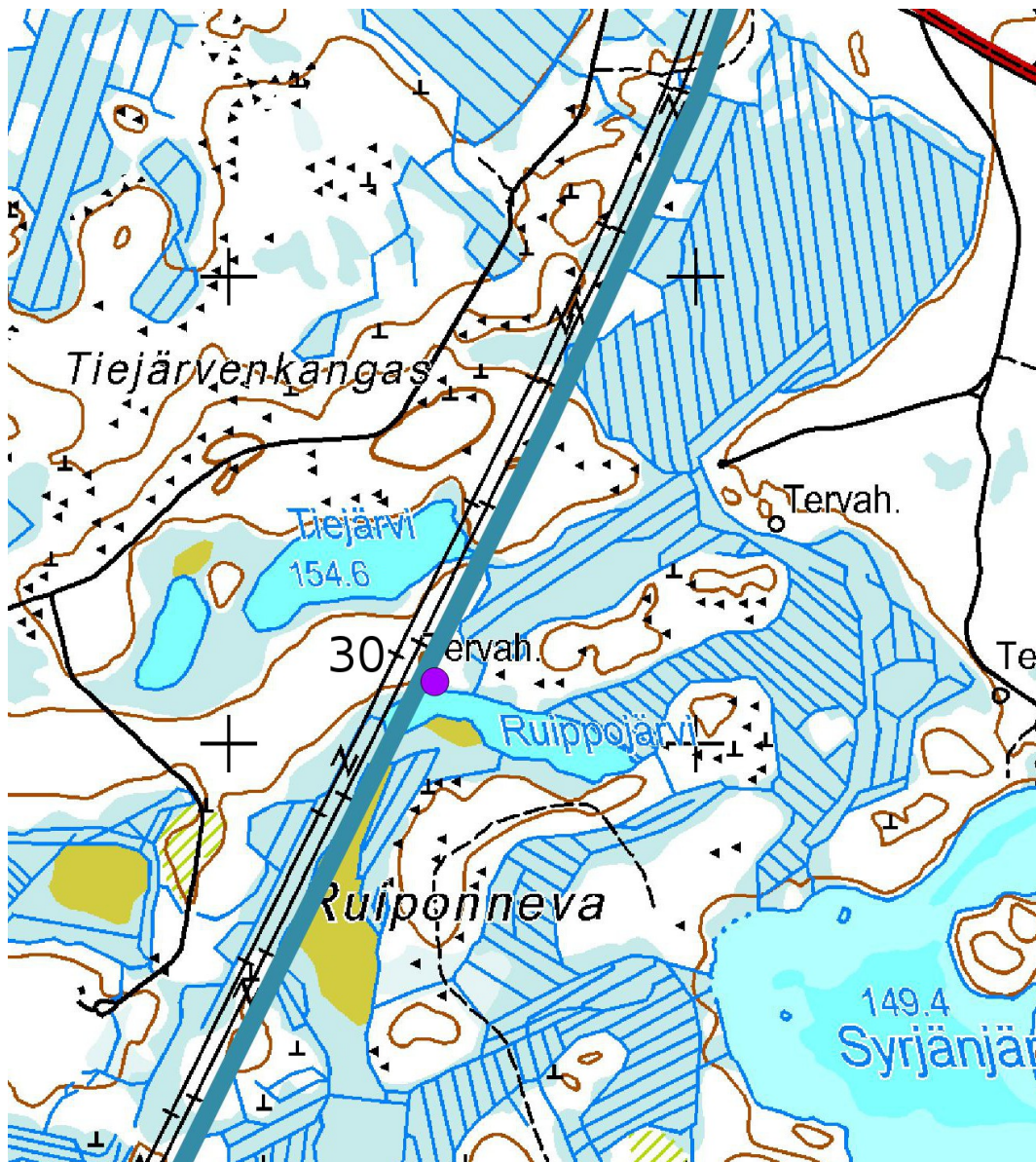
Vaikutusten arvio:

Kohde sijaitsee n. 25 m suunnitellulta voimalinjalta itään, se voi vaurioitua rakentamisvaiheessa.

Tervahaudan kuoppa kuvattu kaakkoon.

Kohde 30, mk 1:5 000, suunniteltu voimalinja sinisellä.
Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 05/2014.

31. SYRINHARJU VANHA PITÄJÄTIE

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Mj-tyyppi:	kiinteä muinaisjäännös
Tyyppin tarkenne:	liikennekohdat
Ajoitus yleinen:	tienpohjat
Ajoitustarkenne:	historiallinen
Lukumäärä:	1750-luku
Rauhoitusluokkaehdotus:	1
	2

Paikkatiedot:

Karttanumero:	2341 07 / P4242R
Koordinaatit:	P: 7049809 I: 378108 (kohta missä voimalinja kulkee tielinjan yli)
	z 150 m mpy

Kohteen rajaus:
Inventointimenetelmät:
Aiemmat tutkimukset:

Kohde rajautuu linjamaisesti näkyvän tiepohjan mukaisesti.
pintahavainnointi
2013 H.-P. Schulz inventointi

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Lestijärven keskustasta 4,2 – 8,8 km luoteeseen. Pitkä ja leveä itäkaakko - länsiluode-suuntainen harjujakso (Kinnulasta – Toholammille), jonka laidat ovat melko tasaisia. Kuiva mäntykangas, eri-ikäistä metsää, paikoitellen aukeaa.

Kuvaus:

Suur-Lohtajan sisämaan pitäjätien viimeinen osa Toholammilta Lestijärvelle valmistui 1750-luvun alussa. Suuri osa linjauksesta on edelleen käytössä asfaltti- tai soratienä. Syrinharjulla alkuperäinen tienpohja on säilynyt pitkiäkin matkoja lähellä nykyistä kantatietä 775. Syrjänjärven pohjoispuolella vanhaa tienpohjaa on säilynyt 4 km:n matkalla, osa on pois käytöstä ja osa toimii metsäautotienä. Tietä ei ole päällystetty, leveys on 1,7 -2,5 m (metsäautotiekäytössä se on paikoitellen levennyt). Tarkka tielinjaus on merkitty mm. 1840 luvun pitäjänkarttaan (tekijä tuntematon).

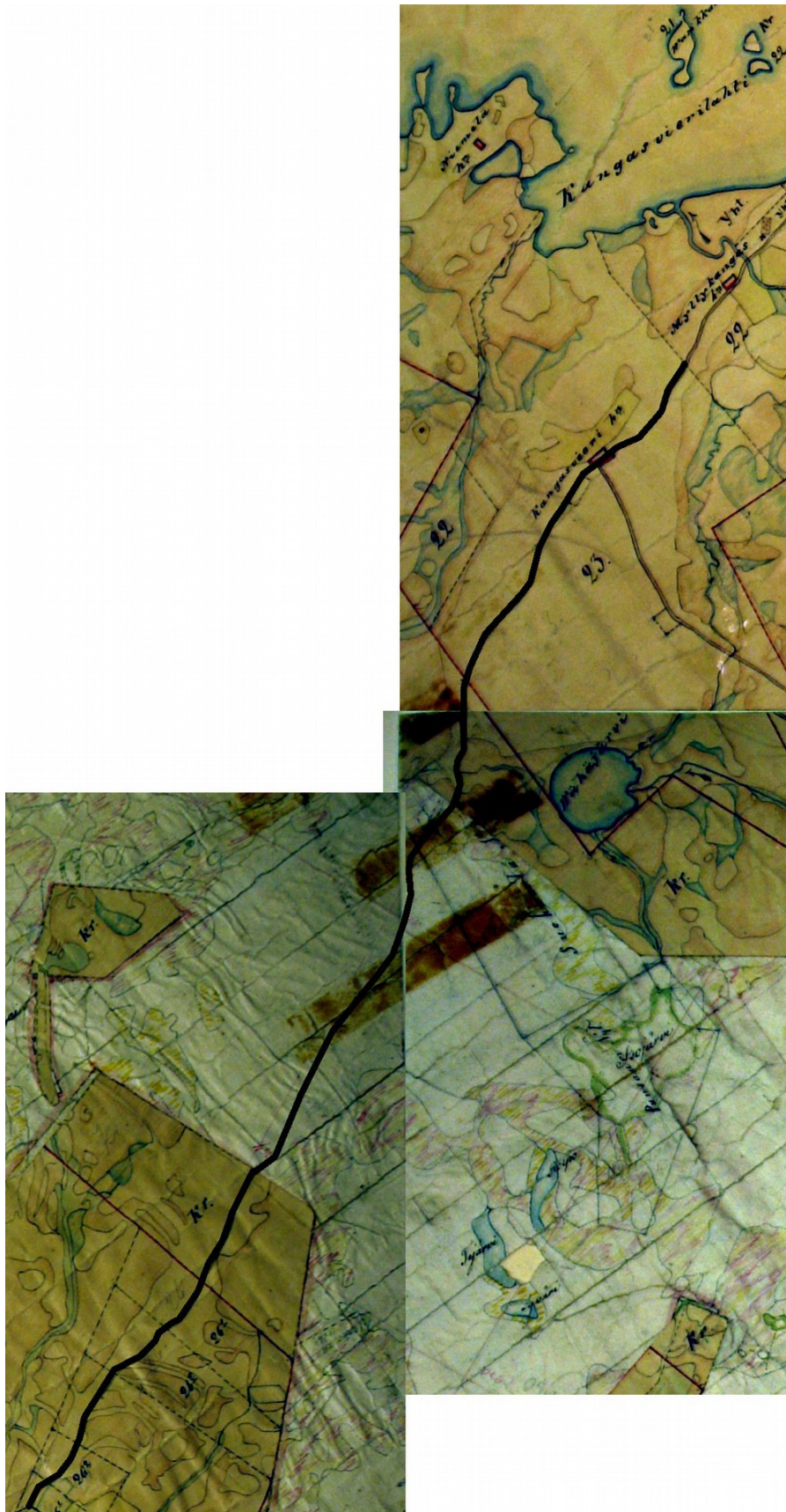
Vaikutusten arvio:

Tiepohja voi vaurioitua rakentamisvaiheessa.

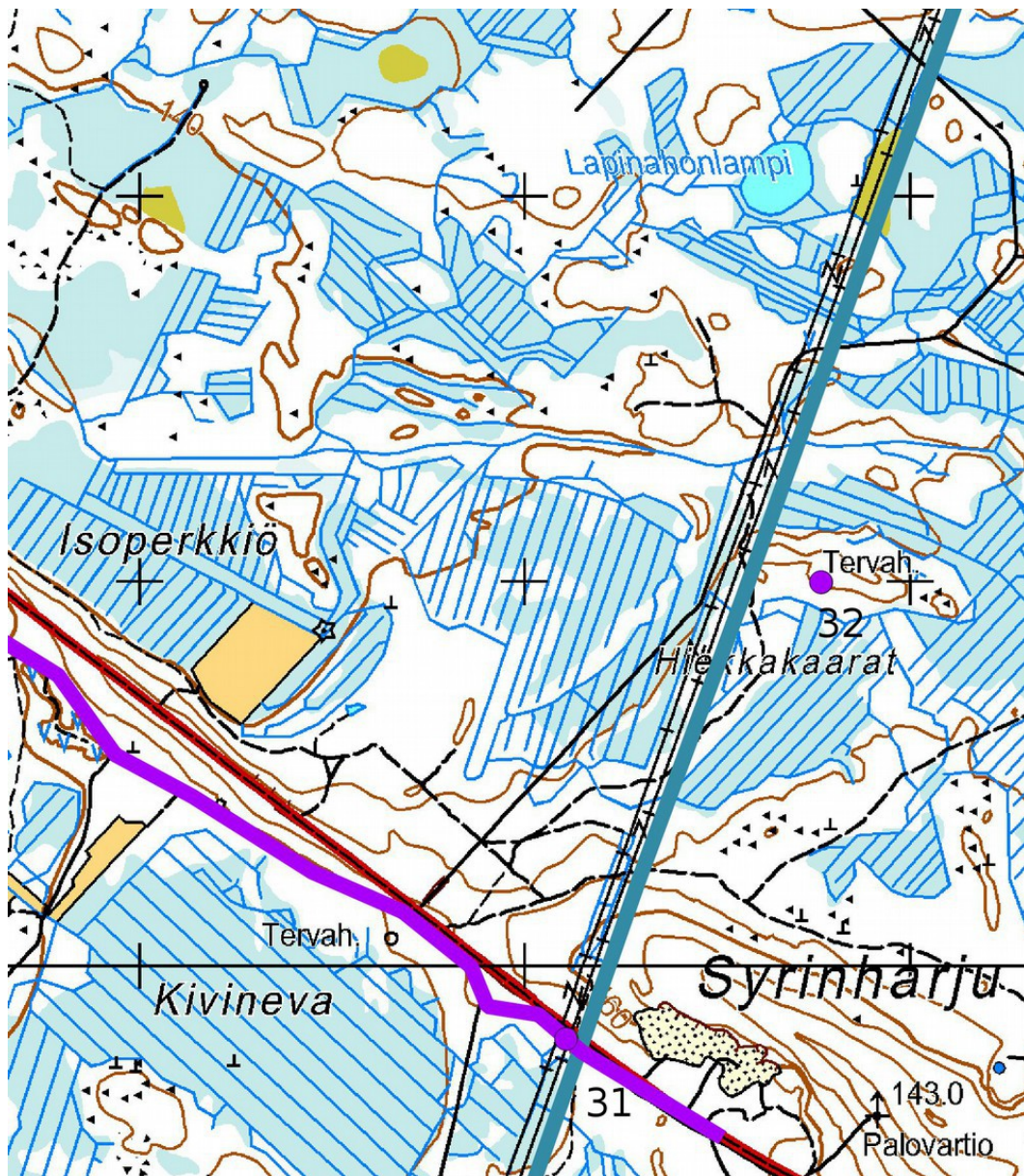
Vanha pitäjätie kuvattu luoteeseen.

Vanhan pitäjätien linjaus Syrinharjulla, 1840-luvun pitäjäkartta, tekijä tuntematon.
[http://www.vanhakartta.fi/historialliset-kartat/pitaejaenkartat/@@mapview?
handle=hdl_123456789_22119](http://www.vanhakartta.fi/historialliset-kartat/pitaejaenkartat/@@mapview?handle=hdl_123456789_22119)

Kohteet 31 ja 32, mk 1:10 000, suunniteltu voimalinja sinisellä. Vanha tienpohja violetilla. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 05/2014.

32. HIEKKAKAARAT

Mj-rekisteri:	-
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Mj-tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat
Tyyppin tarkenne:	tervahaudat
Ajoitus yleinen:	historiallinen
Ajoitustarkenne:	
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	2

Paikkatiedot:

Karttanumero: 2341 08 /Q4131R
Koordinaatit: P: 7048133 I: 377443
z 150 m mpy
Kohteen rajaus: kohde rajautuu pistemäisesti (GPS-mittaus)
Inventointimenetelmät: pintahavainnointi
Aiemmat tutkimukset:

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Lestijärven keskustasta 7 km luoteeseen hiekkaharjanteella Syrinharjun pohjoispuolella, kuiva kangas, varttunutta kasvatusmetsää. Tervahauta on merkitty peruskartalle

Kuvaus:

Hauta sijaitsee harjanteen etelärinteellä, läpimitta valli mukaan lukien 16 m, kuopan halkaisija 9 m ja syvyys 1,3 m. Halssi suuntautuu lounaaseen, pituus 4 m ja syvyys 2,2 m. Haudan päällä kasvaa noin 50 v. mäntyjä.

Vaikutusten arvio:

Ei vaikutusta, kohde sijaitsee suunnitellusta voimalinjasta 180 m itään.

Tervahauta kuvattu koilliseen.

Kartta sivulla 88.

7. Aineistoluettelo

Arkistoaineisto:

Kansallisarkisto, Metsähallituksen arkisto. Metsätalouuskartat vuosilta 1922 ja 1937 Lestin hoitoalueesta.

Schulz Hans-Peter, Metsähallitus, KMO- kulttuuriperintöinventointiraportit 2012 ja 2013.

Museoviraston inventointiraportit, ks. sivu 3.

Kirjallisuus:

Hurre M. & al. 1988: Suur-Kalajoen historia I.

Ruuttula-Vasari A. 1993 Sievistä somaan näköön: Sievin historiaa

Suur-Lohtajan historia I. Ville Luho ja Armas Luukko. 1957.

Suur-Lohtajan historia II. Leevi Junkala ja Maria Niemelä. 1977.

Suur-Lohtajan historia III. Ulla Ekman-Salokangas. 2004.

Tuulasvaara J. 1960: Suur-Kalajoen historia II.

Virrankoski P. 1997: Pohjanlahden ja Suomenselän kansa – Kahdeksan vuosisataa Keski-Pohjanmaan historiaa. Kokkola.

Digitaalinen aineisto:

Arkistolaitoksen digitaaliarkisto, Kokkola, Kannus, Toholampi, Sievi, Lestijärvi; pitäjänkartat, <http://digi.narc.fi/digi/search.ka>

Geologian tutkimuskeskus, http://www.gtk.fi/tietopalvelut/geologiset/kartta_aineistot/,
<http://geomaps2.gtk.fi/geo/>

Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu,
<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>

Maanmittauslaitos, <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Museovirasto: Kulttuuriympäristön rekisteriportaali:

<http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx>

Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto,

<http://www.vanhakartta.fi/historialliset-kartat/maakirjakartat/search-results>